

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

1143978

1949

AVE MARIA KOLEDAR - 1949

Published monthly except October and semi-monthly during that month by the Franciscan Fathers,, P. O. Box 608, Lemont, Illinois. Subscription prices: U. S. A. \$2.50 for one year; Canada \$3.00 for one year. Subscriptions are payable in advance. Entered as second-class matter at the Post Office of Lemont, Illinois, under the act of March 3, 1879. Acceptance of mailing at special rate of postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917. Authorized July 14, 1945.

Printed by

AVE MARIA PRESS

Lemont - Illinois

AVE MARIA
KOLEDAR

1949

36. LETNIK KOLEDARJA

STANE: DOLAR

Izdali slovenski frančiškani
LEMONT, ILLINOIS

Tiskala:

Tiskarna AVE MARIA PRESS

Lemont

Illinois

+ II 43978

AVE MARIA

CEKIRNI KAPOVEDANI PRAZNIKI

KOLENDAR

II 43978

STANE DOLAR

Z 992/1973

1949. LETA SO

CERKVENI ZAPOVEDANI PRAZNIKI

Vse nedelje v letu.

Novo leto 1. januarja.

Vnebohod Gospodov 26. maja.

Marijino vnebozetje 15. avgusta.

Vsi sveti 1. novembra.

Brezmadežno Spočetje 8. decembra.

Božič 25. decembra.

DRŽAVNI PRAZNIKI

Novo leto 1. januarja.

Washingtonov rojstni dan 22. februarja.

Decoration Day 30. maja.

Praznik krašenja grobov.

Praznik ameriške svobode 4. julija.

Labor Day 5. septembra.

Delavski praznik.

Zahvalni dan 24. novembra.

Armistice Day 11. novembra.

Konec prve svetovne vojne.

Za nekatere države:

Lincolnov rojstni dan 12. februarja.

Kolumbov dan 12. oktobra.

Dan njegovega prihoda v Ameriko.

Božič 25. decembra.

PREMAKLJIVI PRAZNIKI IN DNEVI

Prva predpostna nedelja 13. februarja.

Pepelnica 2. marca.

Velikanoc 17. aprila.

Prošnji dnevi 23., 24. in 25. maja.

Vnebohod 26. maja.

Binkosti 5. junija.

Presv. Resnje Telo 16. junija.

Presv. Srce Jezusovo 24. junija.

Kristus Kralj 30. oktobra.

Kvatre so:

Spomladanske: 15. 18. 19. marca.

Poletne: 8. 10. 11. junija.

Jesenske: 21. 23. 24. septembra.

Zimske: 14. 16. 17. decembra.

Nedelj po binkoštih je 24.

Prva adventna nedelja 27. novembra.

ČASOVNI POTEK DOGODKOV

Poznavalci zgodovine pravijo, da je bil Kristus rojen 4 leta prej kot kaže naše štetje zgodovine. Tisti, ki so prvi začeli šteti leta od Kristusovega rojstva sem, so se torej zmotili za 4 leta. Tu hočemo podati približen potek dogodkov v življenju Gospodovem na podlagi ugotovitve, da je bil prvi Božič 4 leta prej kot navadno pišemo.

V ŽIVLJENJU GOSPODOVEM

Leto in dan

Kaj se je zgodilo

19 pred Kr., 8. december	Brezmadežno Spočetje Marijino
18 pred Kr., 8. september	Rojstvo Preblažene..
15 pred Kr., 21. november	Darovanje Marijino v templju.
5 pred Kr.,	Nadangel Gabriel napove Zahariju, da bo dobil sina - Janeza Krstnika.
4 pred Kr., 25. marca	Marijino oznanjenje: Oznanil je angel...
4 pred Kr.,	Obiskovanje Marijino pri teti Elizabeti.
4 pred Kr., 24. junij	Rojstvo Janeza Krstnika.
25. december	Rojstvo Jezusa Kristusa.
3 pred Kr., 1. januarij	Obrezovanje Gospodovo.
6. januarij	Prihod sv. Treh Kraljev..
2. februarij	Marija in Jožef prinesta Jezusa v tempelj.

	Beg v Egipt.
	Umor nedolžnih otrok.
2 pred Kr.,	Sveta Družina se vrne iz Egipta.
9 po Kr.,	Deček Jezus pride iz Nazareta v Jeruzalem s svojimi starši in ostane v templju.
27 po Kr.,	Janez Krstnik prične krščeovati in pridigati pokoro.
28 po Kr.,	Janez Krstnik krsti Jezusa.
	Kristus odide v puščavo in se posti 40 dni.
	Kristus pokliče Andreja, Janeza in Petra, naj hodijo za njim.
	Kristus spremeni vodo v vino na ženetnini v Kani Galilejski.
	Kristus praznuje prvo velikonoč s svojimi učenci.
	Herod Agripa vrže Janeza v ječo.
	Kristus prične javno Jude učiti.
29 po Kr.,	Drugo leto Kristusovega javnega življenja in učenja.
	Praznovanje druge velike noči z učenci.
	Kristus izvoli 12 apostolov.
30 po Kr.,	Tretje leto javnega življenja in učenja.
	Praznovanje tretje velike noči.
	Kristus izvoli 72 učencev.
31 po Kr., 9. aprila	Kristusov slovesni vhod v Jeruzalem.
12. aprila	Judež proda Jezusa velikim duhovnikom za svoto 30 srebernikov.
13. aprila	Učenci pripravijo velikonočno jagnje v dvorani Zadnje Večerje. Kristus umiva apostolom noge.
	Ustanovitev presv. Evharistije.
	Poti krvavi pot v vrtu Getzemani; Judež privede vojake.
	Jezus pred Ano in Kajfom.

14. aprila

Pilat izjavi, da je Jezus nedolžen; iz strahu, da bi ga utegnili Judje zatožiti cesarju, obsodi Zveličarja na smrt; to je bilo okoli devete ure dopoldne.

Križanje na gori Kalvariji.

Ob treh popoldne Kristusova smrt na križu.

Proti večeru Kristusov pokop.

16. aprila

Vstajenje Kristusovo; prikaže se ta dan na pet različnih krajih.

23. aprila

Kristus pride med apostole skozi zaprta vrata in pokaže svoje rane Tomažu.

25. maja

Kristusov Vnebohod.

4. junija

Binkoštni praznik - prihod Sv. Duha nad apostole. Rojstni dan Kristusove Cerkve.

PAPEŽI - POSREDOVALCI MIRU

Tu je samo nekaj zgodovinskih primerov, ko so razni papeži nastopili v vlogi mirovnih posredovalcev med vojujočimi se strankami.

<u>Ime papeža</u>	<u>Leta njegove vlade</u>	<u>Kaj je posređoval</u>
Sv. Leon I	440 - 461	Pregovoril Atilo, da ni korakal proti Rimu.
Sv. Gregor I	590 - 604	Med lombardskim kraljem Agilulfom in Rimljani; tudi med Lombardi in vzhodnim rimskim cesarjem.
Sv. Gregor II	715 - 731	Med Rimljani in lombardskim kraljem Luitprandom.
Sv. Zaharia	741 - 752	Med lombardskima kraljema Luitprandom in Rachison ter Rimljani.

Sv. Leon IX	1049 - 1054	Med cesarjem Henrikom III in Andrejem, ogrskim kraljem.
Viktor II	1055 - 1056	Med cesarjem Henrikom III in španskim kraljem Ferdinandom.
Inocencij III	1198 - 1216	Med angleškim kraljem Rihardom z levjim srcem in francoskim kraljem Filipom Avgustom.
Honorij III	1216 - 1227	Med francoskim kraljem Ludvikom VIII. in angleškim Henrikom III.
Inocencij IV	1243 - 1254	Med portugalskim kraljem in njegovimi podložniki.
Nikolaj III	1277 - 1280	Med cesarjem Rudolfom Habsburškim in Karlom, kraljem neapeljskim.
Janez XXII	1316 - 1334	Med angleškim kraljem Edvardom II. in Robertom Skotskim.
Klement VI	1342 - 1352	Med angleškim kraljem Edvardom III. in Filipom VI. v Franciji.
Gregor XI.	1370 - 1378	Med portugalskim Ferdinandom in Henrikom Kastiljskim.
Inocencij VIII	1484 - 1492	Med raznimi kandidati za kraljevo krono na Angleškem.
Aleksander VI	1492 - 1503	Med Spanijo in Portugalsko.
Gregor XIII	1572 - 1585	Med ruskim carjem Ivanom IV. in poljskim kraljem Bathoryjem.
Urban VIII	1623 - 1644	Med Francijo in Špansko.
Leon XIII	1878 - 1903	Med Nemčijo in Špansko, tudi med republikama
		med republikama Haiti in San Domingo.
Benedikt XV	1914 - 1922	Med vojujočimi se strankami v prvi svetovi vojni je uspel, da so izmenjali uspel, da so izmenjali vojne ujetnike in civilne internirance.

JANUAR

1 - Sobota	- Novo Leto
2 - NEDELJA	- Presveto Ime Jezus
3 - Ponedeljek	- Genovefa
4 - Torek	- Tit
5 - Šreda	- Simon
6 - Četrtek	- Sv. trije kralji
7 - Petek	- Valentin, škof
8 - Sobota	- Apolinarij, muč.
9 - NEDELJA	- Sv. Družina
10 - Ponedeljek	- Pavel, puščavnik
11 - Torek	- Higinij, mučenec
12 - Šreda	- Benedikt
13 - Četrtek	- Veronika
14 - Petek	- Hilarij, mučenec
15 - Sobota	- Maver, opat
16 - NEDELJA	- Marcel, mučenec
17 - Ponedeljek	- Anton, puščavnik
18 - Torek	- Petra stol v Rimu
19 - Šreda	- Marij in tovariši mučenci
20 - Četrtek	- Fabijan in Sebastijan, mučenca
21 - Petek	- Neža, mučenica
22 - Sobota	- Vincencij in Anastazij, muč.
23 - NEDELJA	- Zaroka Marijina
24 - Ponedeljek	- Timotej, mučenec
25 - Torek	- Spreobrnjenje sv. Pavla
26 - Šreda	- Polikarp, mučenec
27 - Četrtek	- Janez Zlatousti, škof
28 - Petek	- Rogerij, Egidij, Odorik
29 - Sobota	- Frančišek Saleški, škof
30 - NEDELJA	- Janez, miloščinar
31 - Ponedeljek	- Janez Nolaški

PROSINEC

POSVECEN PRESVETEMU IMENU JEZUSOVEMU

Nedelje

2. Obrēzovanje Gospodovo. Presveto Ime Jezus.
- 9 .Prva po Razglašenju Gospodovem:
Dvanajstletni Jezus v templju.
16. Druga po Razg. Gospodovem:
Ženitnina v Kani.
23. Tretja po Razg. Gospodovem:
Jezus ozdravi gobavca.
30. Cetrta po Razg. Gospodovem:
Vihar na morju.

Pomni!

1. januar - Novo Leto. Zapovedan praznik.
2. januar - Praznik društva Najsv. Imena.
Izredno skupno obhajilo.
6. januar - Razglašenje Gospodovo.
Ni zapovedan praznik.
Dan katoliških misijonov
30. januar - Baražova Nedelja.
Opravi pobožnost k Bogu za svet-
ništvo Baražovo.

Zapiski

FEBRUAR

1 - Torek	- Ignacij, mučenec
2 - Šreda	- Svečnica
3 - Četrtek	- Blaž
4 - Petek	- Andrej Korzin
5 - Sobota	- Agata
6 - NEDELJA	- Doroteja
7 - Ponedeljek	- Romuald
8 - Torek	- Janez iz Mate
9 - Šreda	- Čiril Aleksandrijski
10 - Četrtek	- Skolastika
11 - Petek	- Lurška M. B.
12 - Sobota	- 7 ustanovnikov Žal. M.B.
13 - NEDELJA	- Katarina
14 - Ponedeljek	- Valentin
15 - Torek	- Faust in Jovita
16 - Šreda	- Julijana
17 - Četrtek	- Silvin
18 - Petek	- Simon
19 - Sobota	- Konrad
20 - NEDELJA	- Sadet in tovariši, mučenci
21 - Ponedeljek	- Irena
22 - Torek	- Petrov stol v Antijohiji
23 - Šreda	- Peter Damijan
24 - Četrtek	- Matija, apostol
25 - Petek	- Feliks, papež
26 - Sobota	- Matilda
27 - NEDELJA	- Baldomir
28 - Ponedeljek	- Roman

SVEČAN

MESEC DELA ZA KATOLIŠKI TISK

Nedelje

6. Peta po Razglašenju Gospodovem:
Prilika o dobrem semenu.
13. Prva predpepelnična:
Delavci v vinogradu.
20. Druga predpepel.:
Prilika o sejavcu.
27. Tretja predpepel.:
Jezus ozdravi slepca.

Pomni!

2. februar - *Blagoslov sveč.*
3. februar - *Blagoslov grl.*
12. februar - *Lincolno rojstvo.*
Državni praznik v Ameriki.
22. februar - *Washingtonov, rojstvo.*
Državni praznik v Ameriki.

Zapiski

MAREC

1 - Torek	- Albin
2 - Šreda	- Pepelnica
3 - Četrtek	- Kunigunda
4 - Petek	- Kazimir
5 - Sobota	- Janez Jožef
6 - NEDELJA	- Perpetua in Felicita
7 - Ponedeljek	- Tomaž Akvinski
8 - Torek	- Janez od Boga
9 - Šreda	- Frančiška Rimska
10 - Četrtek	- 40 mučencev
11 - Petek	- Evtimij
12 - Sobota	- Gregorij Veliki, papež
13 - NEDELJA	- Evfrazija
14 - Ponedeljek	- Mauda
15 - Torek	- Zaharij
16 - Šreda	- <i>KVATERNA</i> , Finijan
17 - Četrtek	- Patrik
18 - Petek	- <i>KVATERNI</i> , Ciril Jeruzalemski
19 - Sobota	- <i>KVATERNA</i> , Jožef, Ženin Dev. Mar.
20 - NEDELJA	- Hubert
21 - Ponedeljek	- Benediky, opat
22 - Torek	- Lea
23 - Šreda	- Viktorijan in tov. mučenci
24 - Četrtek	- Gabrijel, nadangel
25 - Petek	- Marijino oznanenje
26 - Sobota	- Ludger
27 - NEDELJA	- Janez Damaščan
28 - Ponedeljek	- Janez Kapistran
29 - Torek	- Ciril, mučenec
30 - Šreda	- Janez Klimak
31 - Četrtek	- Benjamin

SUŠEC

POSVEČEN SV. JOŽEFU

Nedelje

6. Prva postna:
Hudič skuša Jezusa.
13. Druga postna:
Spremenenje na gori.
20. Tretja postna:
Jezus izžene hudiča.
27. Četrta postna:
Jezus nasiti 4000 mož.

Pomni!

10. marec - Pričetek devetdnevnic na čast sv. Jožefu.
2. marec - Pepelnica.
16. marec - Kvaterni dan.
18. marec - Kvaterni dan.
19. marec - Kvaterni dan.

Zapiski

APRIL

1 - Petek	- Hugon
2 - Sobota	- Frančišek Pavlanski
3 - NEDELJA	- Tiha, Rihard
4 - Ponedeljek	- Izidor
5 - Torek	- Vincencij Fererski
6 - Šreda	- Timotej in Diogen
7 - Četrtek	- Epifanij
8 - Petek	- Zalostna Mati Božja
9 - Sobota	- Marija Kleofova
10 - NEDELJA	- Cvetna, Eze hijel
11 - Ponedeljek	- Veliki, Leon L.
12 - Torek	- Veliki, Julij
13 - Šreda	- Velika, Hermenegild
14 - Četrtek	- Veliki, Justin
15 - Petek	- Veliki, Bazilisa in Anastazija
16 - Sobota	- Velika, Bernardka Lurška
17 - NEDELJA	- Velikanočna
18 - Ponedeljek	- Apolonij
19 - Torek	- Timon
20 - Šreda	- Teotim
21 - Četrtek	- Anzelm
22 - Petek	- Soter
23 - Sobota	- Jurij
24 - NEDELJA	- Bela
25 - Ponedeljek	- Mark, evangelist
26 - Torek	- Marija, Mati dobrega sveta
27 - Šreda	- Peter Kanizij
28 - Četrtek	- Pavel od križa
29 - Petek	- Peter, mučenec
30 - Sobota	- Katarina Sijenska

MALI TRAVEN

POSVEČEN TRPLJENJU JEZUSA KRISTUSA

Nedelje

- 3. Tiha nedelja:
Jezusa hočejo kamenjati.
- 10. Cvetna nedelja:
Slovesen vhod v Jeruzalem.
- 17. Velikanočna nedelja:
Vstajenje Gospodovo.
- 24. Bela nedelja:
Jezus se prikaže apostolom.

Pomnil

- 10. april - *Blagoslov palm.*
- 16. april - *Post in zadržek samo dopoldan.*
- 17. april - *Velikanoč. Opravi velikonočno dolžnost.*
- 25. april - *Markov dan. Litanije vseh svetnikov.*

Zapiski

MAJNIK

1 - NEDELJA	- Filip in Jakob, apostola
2 - Ponedeljek	- Atanazij
3 - Torek	- Najdenje sv. Križa
4 - Šreda	- Monika
5 - Četrtek	- Pij, papež
6 - Petek	- Irenej
7 - Sobota	- Stanislav
8 - NEDELJA	- Prikazovanje sv. Mihaela
9 - Ponedeljek	- Gregorij Nazianski
10 - Torek	- Antonin
11 - Šreda	- Frančišek Jeronim
12 - Četrtek	- Robert Bellarmin, Pankracij
13 - Petek	- Servacij
14 - Sobota	- Bonifacij
15 - NEDELJA	- Marija, Tolažnica žalostnih
16 - Ponedeljek	- Janez Nepomuk
17 - Torek	- Paškal Bajloski
18 - Šreda	- Venancij
19 - Četrtek	- Bogoljub in Ivo
20 - Petek	- Bernardin Sijenski
21 - Sobota	- Valent
22 - NEDELJA	- Rita
23 - Ponedeljek	- Križevo, Andrej Bobola
24 - Torek	- Križevo, Marija Pomagaj
25 - Šreda	- Križevo, Gregorij VII
26 - Četrtek	- Vnebohod
27 - Petek	- Beda
28 - Sobota	- Avguštin Kentenburški
29 - NEDELJA	- Magdalena Paciška
30 - Ponedeljek	- Ivana D'Ark
31 - Torek	- Marija, Posrednica vseh milosti

VELIKI TRAVEN

POSVEČEN ŠMARNIŠKI KRALJICI

Nedelje

1. Druga po vel. noči:
Jezus dobri pastir.
8. Tretja po vel. noči
Žalost in veselje apostolov.
15. Četrta po vel. noči:
Obljuba sv. Duha.
22. Peta po vel. noči:
Jezus uči moliti.
29. Sesta po vel. noči:
O prihodu tolažnika sv. Duha.

Pomni!

1. maj - Šmarniška pobožnost celi mesec.
23. maj - Prošnji dan. Litanijske vse svetnikov.
24. maj - Prošnji dan. Litanijske vse svetnikov.
25. maj - Prošnji dan. Litanijske vse svetnikov.
26. maj - Vnebohod Kristusov. Zapovedan praznik.
30. maj - Decoration Day. Državni praznik.

Zapiski

JUNIJ

1 - Šreda	- Angela Merici
2 - Četrtek	- Marcel in tovariši
3 - Petek	- Klotilda
4 - Sobota	- Kvirin
5 - NEDELJA	- Binkošti, Bonifacij
6 - Ponedeljek	- Norbert
7 - Torek	- Robert
8 - Šreda	- <i>KVATERNA</i> , Medard
9 - Četrtek	- Frimož in Felicijan
10 - Petek	- <i>KVATERNI</i> , Marheta
11 - Sobota	- <i>KVATERNA</i> , Barnaba, apostol
12 - NEDELJA	- Sv. Trojica, Janez
13 - Ponedeljek	- Anton Padovanski
14 - Torek	- Bazilij
15 - Šreda	- Vid in tovariši
16 - Četrtek	- Presv. Rešnje Telo, Mati vedne pomoči
17 - Petek	- Nikander in Marcijan
18 - Sobota	- Efrem
19 - NEDELJA	- Humilijana Falkonerijo
20 - Ponedeljek	- Silverij
21 - Torek	- Alojzij
22 - Šreda	- Pavlin
23 - Četrtek	- Audry
24 - Petek	- Presv. Srce Jezusovo, Janez Krstnik
25 - Sobota	- Viljem
26 - NEDELJA	- Janez in Pavel
27 - Ponedeljek	- Krescent
28 - Torek	- Irenej
29 - Šreda	- Peter in Pavel, apostola
30 - Četrtek	- Spomin sv. Pavla

ROŽNIK

POSVEČEN PRESV. SRCU JEZUSOVEMU

Nedelje

5. Binkošti:
Prihod svü Duha.
12. Prva po binkoštih:
O presv. Trojici.
19. Druga po binkoštih:
Prilika o kraljevi ženitnini.
26. Tretja po binkoštih:
Jezus sprejema grešnike.

Pomni!

4. junij - Pričetek devetdnevnice na čast sv. Antonu-pomočniku.
8. junij - Kvaterni dan.
10. junij - Kvaterni dan.
11. junij - Kvaterni dan.
26. junij - Baražova Nedelja za marketsko Baražova Nedelja za škofijo Marquette, ki se urši letos v St. Ignace, Michigan.

Zapiski

JULIJ

1 - Petek	- Presveta Rešnja Kri
2 - Sobota	- Obiskovanje Marijino
3 - NEDELJA	- Leon II
4 - Ponedeljek	- Berta
5 - Torek	- Anton Caharija
6 - Šreda	- Izajija
7 - Četrtek	- Ciril in Metod
8 - Petek	- Elizabeta Portugalska
9 - Sobota	- Janez Fisher in Tomaž More, mučenca
10 - NEDELJA	- 7 bratov mučencev
11 - Ponedeljek	- Pij I, papež in mučenec
12 - Torek	- Gvalbert
13 - Šreda	- Anaklet
14 - Četrtek	- Bonaventura
15 - Petek	- Henrik
16 - Sobota	- Marija Karmelska
17 - NEDELJA	- Aleš
18 - Ponedeljek	- Kamil
19 - Torek	- Vincencij Pavelski
20 - Šreda	- Jeronim Emilijan
21 - Četrtek	- Prakseda
22 - Petek	- Marija Magdalena
23 - Sobota	- Apolinarij
24 - NEDELJA	- Kristina
25 - Ponedeljek	- Jakob apostol, Krištof
26 - Torek	- Ana, mati Dev. Marije
27 - Šreda	- Pantaleon
28 - Četrtek	- Nazarij, Celz, Viktor, Inocencij
29 - Petek	- Marta iz Betanije
30 - Sobota	- Abdon in Senen
31 - NEDELJA	- Ignacij Loyolski

MALI SRPAN

POSVEČEN PRESV. KRVI JEZUSOVI

Nedelje

3. Četrta po binkoštih:
Obilni ribji lov.
10. Peta po binkoštih:
o farizejski pravivosti.
17. Šesta po binkoštih:
Jezus drugič pomnoži kruhe.
24. Sedma po binkoštih:
Varujte se lažnjivih prerokov.
31. Osma po binkoštih:
Prilika o krivičnem hišniku.

Pomni!

5. julij - Narodni praznik vseh Slovanov.
Kresovanje na čast našim apostolom sv. Cirilu in Metodu.
4. julij - Praznik neodvisnosti. Državni praznik.
17. julij - Pričetek devetdnevne časti sv. Ani.

Zapiski

AVGUST

1	- Ponedeljek	- Petrove verige
2	- Torek	- Porcijunkolska Angeljska Kraljica
3	- Šreda	- Najdenje trupla sv. Stefana
4	- Četrtek	- Dominik
5	- Petek	- Marija snežna
6	- Sobota	- Spreobrnjenje na gori
7	- NEDELJA	- Kajetan
8	- Ponedeljek	- Cirijak in tovariši, mučenci
9	- Torek	- Janez Vianej
10	- Šreda	- Lavrencij
11	- Četrtek	- Tiburcij in Suzana
12	- Petek	- Klara
13	- Sobota	- Hipolit in Kasijan
14	- NEDELJA	- Evzebij
15	- Ponedeljek	- Veliki Smaren
16	- Torek	- Joahim, oče Dev. Marije
17	- Šreda	- Hijacint
18	- Četrtek	- Agapit
19	- Petek	- Janez Eudes
20	- Sobota	- Bernard
21	- NEDELJA	- Ivana Frančiška, Srce Marijino
22	- Ponedeljek	- Simforijan
23	- Torek	- Filip Binicij
24	- Šreda	- Jernej, apostol
25	- Četrtek	- Ludovik
26	- Petek	- Zefirin
27	- Sobota	- Maria sedem veselj
28	- NEDELJA	- Avguštin
29	- Ponedeljek	- Obglavljenje sv. Janeza
30	- Torek	- Roza iz Lime
31	- Sreda	- Rajmund, Nerojen

VELIKI SRPAN

POSVEČEN MARIJI KRALJICI NEBES IN ZEMLJE

Nedelje

7. Deveta po binkoštih:
Jezus joka nad Jeruzalemom.
14. Deseta po binkoštih:
Prilika o farizeju in cestninarju.
21. Enajsta po binkoštih:
Jezus ozdravi gluhonemeža.
28. Dvanajsta po binkoštih:
Prilika o usmiljenem Samarijanu.

Pomni!

2. avgust - Praznik Marije Angelske, im. Porcijunkulske. V frančiškanskih cijunkulske. V cijunkulske. V frančiškanskih cerkvah in v onih župnih Praznik Marije Angelske, im. Porcijunkulske. V frančiškanskih cerkvah in onih župnih cerkvah, kjer ni
15. avgust - Veliki Šmaren. Zapovedan praznik.

Zapiski

SEPTEMBER

1 - Četrtek	- Giles
2 - Petek	- Stefan
3 - Sobota	- Foeba
4 - NEDELJA	- Mojzes
5 - Ponedeljek	- Lavrencij Justinijan
6 - Torek	- Zaharija
7 - Šreda	- Regina
8 - Četrtek	- Mali Smaren
9 - Petek	- Grogonij
10 - Sobota	- Nikolaj Toletinski
11 - NEDELJA	- Prot in Hijacint
12 - Ponedeljek	- Ime Marijino
13 - Torek	- Evlogij
14 - Šreda	- Povišanje sv. Križa
15 - Četrtek	- Marija sedem žalosti
16 - Petek	- Kornelij in Ciprijan
17 - Sobota	- Vtisnjenje ran sv. Frančiška
18 - NEDELJA	- Jožef iz Kupertine
19 - Ponedeljek	- Januarij in tovariši, muč.
20 - Torek	- Just
21 - Šreda	- <i>KVATERNA</i> ; Matevž, apostol
22 - Četrtek	- Tomaž iz Vilanove
23 - Petek	- <i>KVATERNI</i> , Lin
24 - Sobota	- <i>KVATERNA</i> , Marija, rešiteljica sužnov
25 - NEDELJA	- Kleofa
26 - Ponedeljek	- Izak Jogues in tov. amer. mučenci
27 - Torek	- Kozma in Damijan
28 - Šreda	- Venceslav
29 - Četrtek	- Mihael, nadangel
30 - Petek	- Jeronim

KIMAVEC

POSVEČEN ŽALOSTNI MATERI BOŽJI

Nedelje

4. Trinajsta po binkoštih:
Jezus ozdravi deset goboucev.
11. Stirinajsta po binkoštih:
Nihče ne more dvema gospodoma služiti.
18. Petnajsta po binkoštih:
Jezus obudi mladeniča v Najmu.
25. Sestnajsta po binkoštih:
Jezus ozdravi vodeničnega.

Pomni!

5. september. - Delavski dan. Državni praznik.
8. september - Mali Smaren.
21. september - Kvaterni dan.
23. september - Kvaterni dan.
24. september - Kvaterni dan.

Zapiski

OKTOBER

1 - Sobota	- Remigij
2 - NEDELJA	- Angeli varihi
3 - Ponedeljek	- Mala Terezija
4 - Torek	- Frančišek Asiški
5 - Šreda	- Placid in tov. mučenci
6 - Četrtek	- Bruno
7 - Petek	- Kraljica sv. Rožnega venca
8 - Sobota	- Brigita
9 - NEDELJA	- Denis, Rustik in Eleverij
10 - Ponedeljek	- Frančišek Borgija, Varstvo Marijino
11 - Torek	- Marijino materinstvo
12 - Šreda	- Volfred
13 - Četrtek	- Edvard
14 - Petek	- Kalist
15 - Sobota	- Terezija
16 - NEDELJA	- Hedviga
17 - Ponedeljek	- Marija Marg. Alakok
18 - Torek	- Luka, evangelist
19 - Šreda	- Peter iz Alkantare
20 - Četrtek	- Janez Kancij
21 - Petek	- Uršula
22 - Sobota	- Marija Salome
23 - NEDELJA	- Ignacij
24 - Ponedeljek	- Rafael, nadangel
25 - Torek	- Krizant in Darija
26 - Šreda	- Evarist
27 - Četrtek	- Florence
28 - Petek	- Simon in Juda
29 - Sobota	- Narcis
30 - NEDELJA	- Zenobij, Kristus Kralj
31 - Ponedeljek	- Volbenk

VINOTOK

MESEC ROŽNEGA VENCA

Nedelje

2. Sedemnajsta po binkostih:
Največja zapoved.
9. Osemnajsta po binkostih:
Jezus ozdravi mrtvoudnega.
16. Devetnajsta po binkostih:
Prilika o kraljevi ženitnini.
23. Dvajseta po binkostih:
Jezus ozdravi kraljevičevega sina.
30. Ena in dvajseta po binkostih:
Kraljev račun s hlapci.

Pomni!

1. oktober - Pričetek tridnevne pobožnosti na čast sv. Frančišku za tretjerednike.
12. oktober - Kolumbov dav. Državni praznik.
30. oktober - Praznik Kristusa Kralja.
31. oktober - Vigilija vseh Svetih. Zapovedan post.

Zapiski

NOVEMBER

1 - Torek	- Vsi sveti
2 - Sreda	- Verne duše
3 - Četrtek	- Hubert
4 - Petek	- Karol Boromejski
5 - Sobota	- Zaharija in Elizabeta
6 - NEDELJA	- Leonard
7 - Ponedeljek	- Vilibrord
8 - Torek	- Bogomir
9 - Sreda	- Posvetitev bazilike bož. Odreš.
10 - Četrtek	- Andrej Avelinski
11 - Petek	- Martin turski
12 - Sobota	- Martin, papež in mučenec
13 - NEDELJA	- Didak
14 - Ponedeljek	- Jozafat Kunčevič
15 - Torek	- Vojteh (Albert)
16 - Sreda	- Gertruda
17 - Četrtek	- Gregorij, čudodelnik
18 - Petek	- Posv. c. sv. Petra in Pavla
19 - Sobota	- Elizabeta
20 - NEDELJA	- Feliks iz Valois
21 - Ponedeljek	- Darovanje Dev. Marije
22 - Torek	- Cecilija
23 - Sreda	- Klement
24 - Četrtek	- Janez od križa
25 - Petek	- Katarina
26 - Sobota	- Silvester, opat
27 - NEDELJA	- Virgilij
28 - Ponedeljek	- Stefa in tov. mučenci
29 - Torek	- Saturnin
30 - Sreda	- Andrej, apostol

LISTOPAD

POSVEČEN^v SPOMINU VERNIH MRTVIH

Nedelje

6. Dva in dvajseta po binkoštih:
Dajte Božu, kar je božjega.
13. Tri in dvajseta po binkoštih:
Jesus obudi Jajrovo hčer.
20. Stiri in dvajseta po binkoštih:
Konec sveta.
27. **Prva adventna:**
Napoved razdejanja Jeruzalema.

Pomni!

1. november - Praznik vseh Svetnikov. Zapovedan praznik.
2. november - Verne duše.
24. november - Zahvalni dan. Državni praznik.
30. november - Pričetek devetdnevnice
Pričetek devetdnevnice na čast Brezmadežni Dev. Mariji.

Zapiski

DECEMBER

1 - Četrtek	- Natalija
2 - Petek	- Bibijana
3 - Sobota	- Frančišek Ksaverski
4 - NEDELJA	- Barbara
5 - Ponedeljek	- Sava
6 - Torek	- Miklavž, škof
7 - Šreda	- Ambrož
8 - Četrtek	- Brezmadežna
9 - Petek	- Leokadija
10 - Sobota	- Melkijad
11 - NEDELJA	- Damaz
12 - Ponedeljek	- Marija iz Guadalupe
13 - Torek	- Lucija
14 - Šreda	- <i>KVATERNA</i> ; Nikolaj
15 - Četrtek	- Valerijan
16 - Petek	- <i>KVATERNI</i> , Evzebij
17 - Sobota	- <i>KVATERNA</i> , Lazar
18 - NEDELJA	- Pričakovanje poroda Dev. Mar.
19 - Ponedeljek	- Nemezij
20 - Torek	- Liberat in Baj
21 - Šreda	- Tomaž, apostol
22 - Četrtek	- Ishirijon
23 - Petek	- Viktorija
24 - Sobota	- Delfin, škof
25 - NEDELJA	- Božič
26 - Ponedeljek	- Stefan
27 - Torek	- Janez, evangelist
28 - Šreda	- Nedolžni otroci
29 - Četrtek	- Tomaž Kenterburški
30 - Petek	- Sabin
31 - Sobota	- Silvester

GRUDEN

POSVEČEN V PRIPRAVI NA PRIHOD GOSPODOV

Nedelje

4. Druga adventna:
Janez pošlje učence k Jezusu.
11. Tretja adventna:
Pričevanje Janeza Krstnika.
18. Četrta adventna:
Janez pripravlja pot Gospodu.
25. Božič:
Rojstvo Jezusa Kristusa.

Pomni!

8. december - Zapovedan praznik.
14. december - Kvaterni dan.
16. december - Kvaterni dan.
17. december - Kvaterni dan.
24. december - Vigilija pred Božičem. Zapovedan post.
25. december - Božič.

Zapiski

NAŠE CERKVE PO AMERIKI

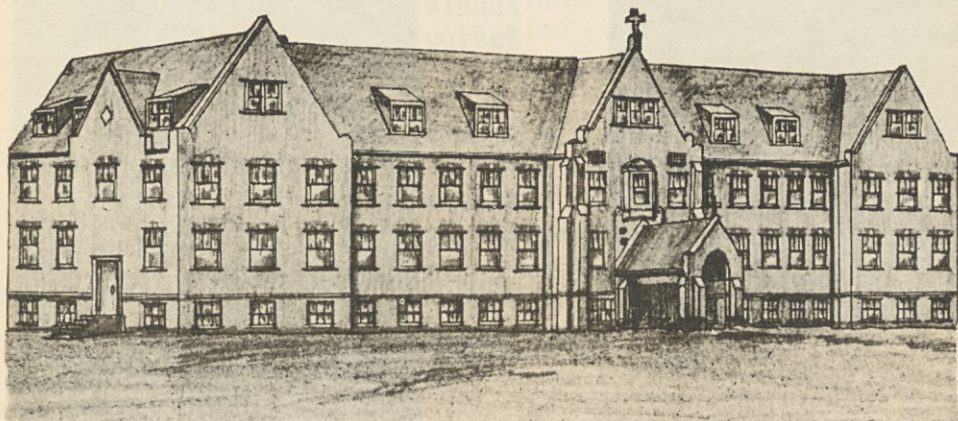
ROMARSKA CERKEV MARIJE POMAGAJ - LEMONT, ILLINOIS

Lemont je središče slovenskih frančiskanov v Ameriki. Ob enem pa je amerisko Brezje, zavetišče milostne podobe Marije Pomağaj. Voğnelni kamen stareğa samostana je bil položen 2. septembra 1924. Marija Pomağaj je bila ustoličena 24. maja 1935. Spodaj se vidi nov samostan, ki je bil blağoslavljen 14. julija 1940. Letos je torej 25. obletnica prihoda slovenskih frančiskanov v Lemont.

GRIČEK ASIZIJ - LEMONT, ILLINOIS

Nova višja dekliska sola in novicijat sester prov. sv. Franciska v Lemontu, Illinois. Prišle so v Lemont franciskanske sestre l. 1926. Sedaj imajo podružnice v Kansas City, Kansas (2)

Chicago, Ill. (3), Joliet, Ill., Cleveland, Ohio, Sheboygan, Wis., Gary, Ind., Euclid, Ohio, in v državi Pennsylvanije: Steelton, Bethlehem, Millvale in Pittsburgh.

CERKEV PRESVETEGA SRCA

BARBERTON, OHIO

Župnik - Rev. Matija Jaeger.
Naslov - 264, 15th. St. N.W.
Barberton, Ohio.

Ustanovitev fare - l. 1916.

Blažoslovitev
prvotne cerkve - l. 1922
sedanje cerkve - l. 1942.

Družin v fari - 230.

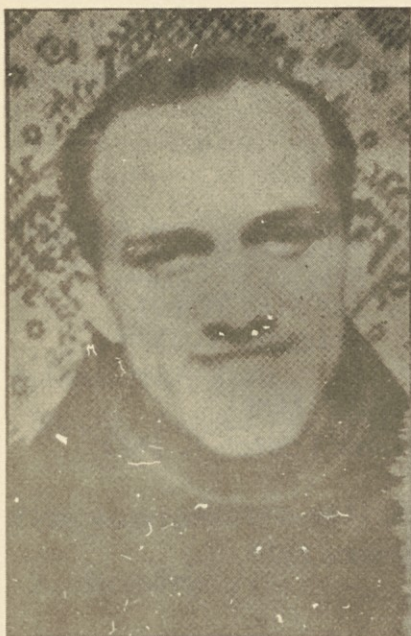

CERKEV SV. JOŽEFA
BETHLEHEM, PENNA.

Župnik - Rev. Irenej Petričak OFM
Kaplan - Rev. Jožef Čačgran OFM
Naslov - 416 East 5th Street
Bethlehem, Pa.

Ustanovitelj fari:
Rev. Anzelm Murn OFM l. 1913

Blažoslovitev:
cerkve l. 1917
sole l. 1926

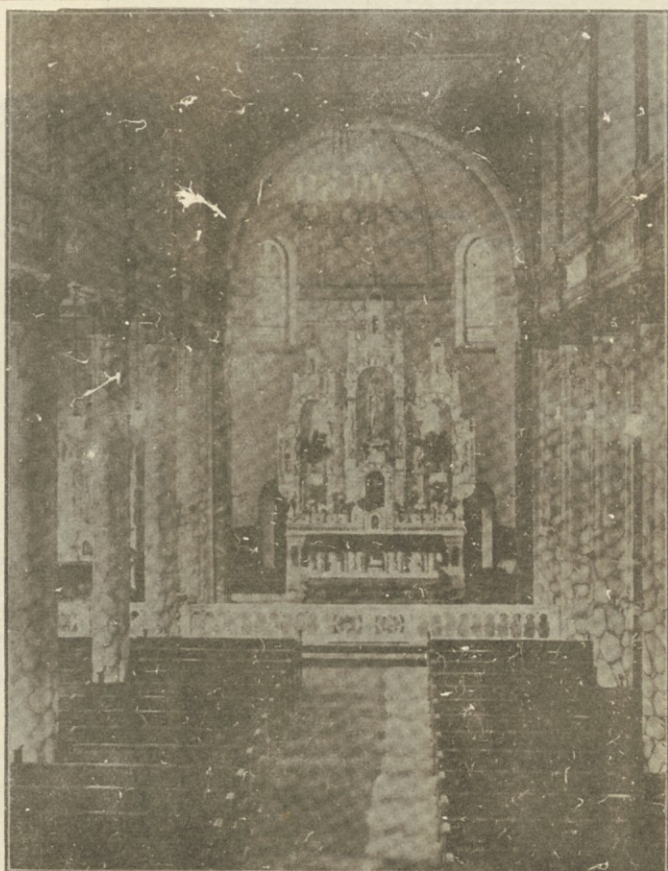

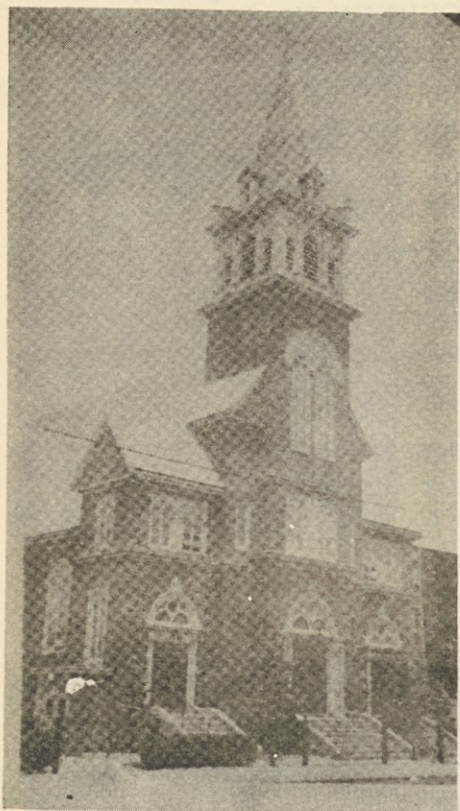
Družin v fari: 275

Oseb v fari: 1300

Pri vojakih v dru-
gi svetovni vojni
je bilo: 204

Ubitih: 4.

**Slovenska cърkev v
Bridgeport, Conn.**

Družin v fari: 115

Oseb v fari: 640

*Pri vojakah v drugi
svetovni vojni: 147*

Ubitih: 7.

**CERKEV SV. KRIŽA
BRIDGEPORT, CONN.**

*Župnik - Rev. Michael J. Golob
Kaplan - Rev. S. G. Vitka
Naslov - 450 Pine Street
Bridgeport, Conn.*

Ustanovitelj fare:

Rev. Michael Golob l. 1913

Blažoslovitev cerkve:

28 novembra 1915

Rev. Mihael Golob

CERKEV SV. BARBARE
BRIDGEVILLE, PENNA.

Župnik - Rev. J. Pikutis
Naslov - St. Barbara's
Bridgeville, Pa.

Ustanovitelj fare:
Rev. J. Zalokar l. 1894.

Blažoslouitev cerkve:
4. decembra, 1894.

Cerkev sv. Barbare, Bridgeville

CERKEV BOŽJEGA ODREŠENIKA - BUTTE, MONTANA

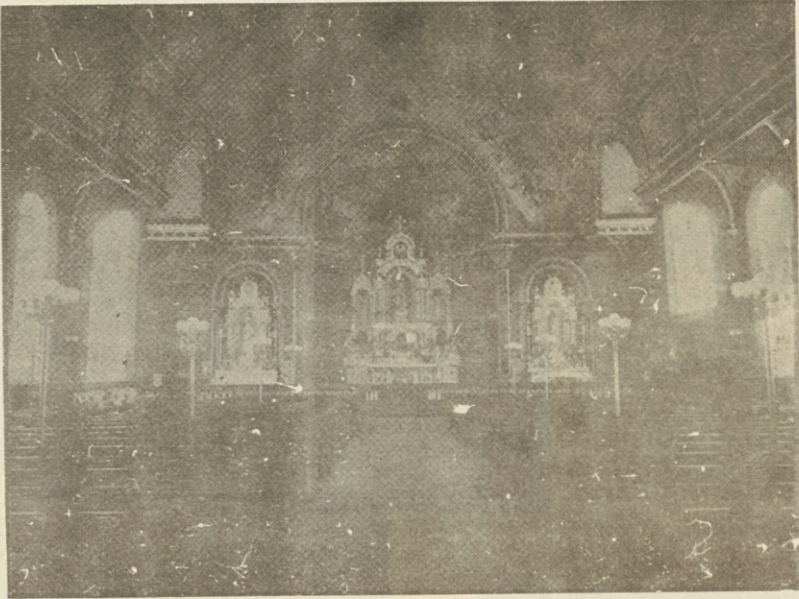

Župnik -
Rev. Al. Pirnat

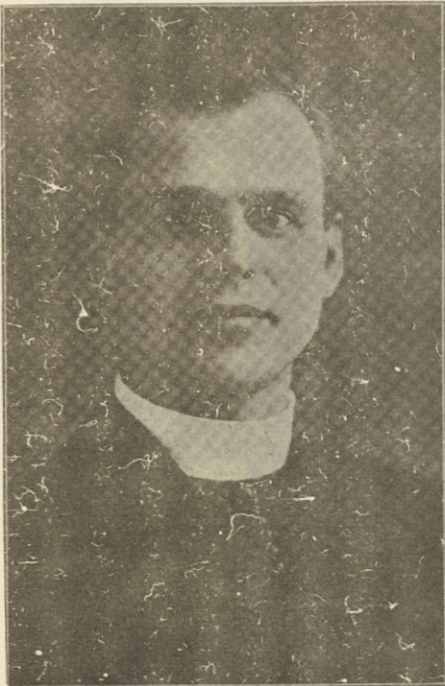
Naslov - Holy
Savior Church
Butte, Montana.

Prvi Slovenci
prihajali že
l. 1865.

CERKEV SV. JOŽEFA - CALUMET, MICH.

Notranjščina slov. cerkve na Calumetu.

Župnik - Rev. Peter Sprajcer
Naslov - St. Joseph's Church
Calumet, Michigan.

Ustanovitelj fare:

Rev. J. Zalokar l. 1888

Blažoslovitev:

prvotne cerkve: l. 1890

sedanje cerkve: l. 1908.

Družin v fari: 112

Oseb v fari: 416.

Pri vojakah v drugi svetovni
vojni je bilo: 278

Ubitih: 9.

CERKEV SV. ŠTEFANA - CHICAGO, ILLINOIS

*Naslov - 1852 West 22nd Place
Chicago, Illinois*

Rev. Leonard Bogolin, O.F.M.

Župnik - Rev. Leonard Bogolin, OFM
Kaplana - Rev. Claude Okorn, OFM
Rev. Jerome Sellak, OFM

Ustanovitelj fare:

Rev. J. Plevnik l. 1897

Rev. Claude Okorn, O.F.M.

Blažoslomitev:

prvotne cerkve: 1898

sedanje cerkve: 1908

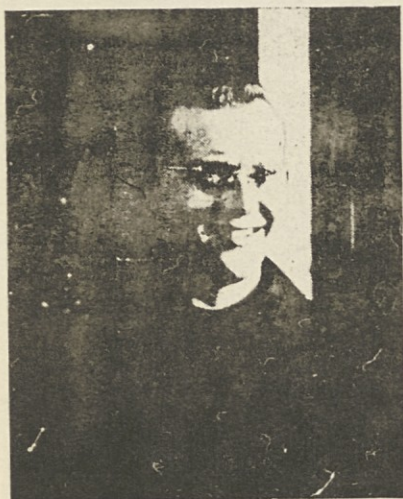
sole: 1922.

Družin v fari: 630

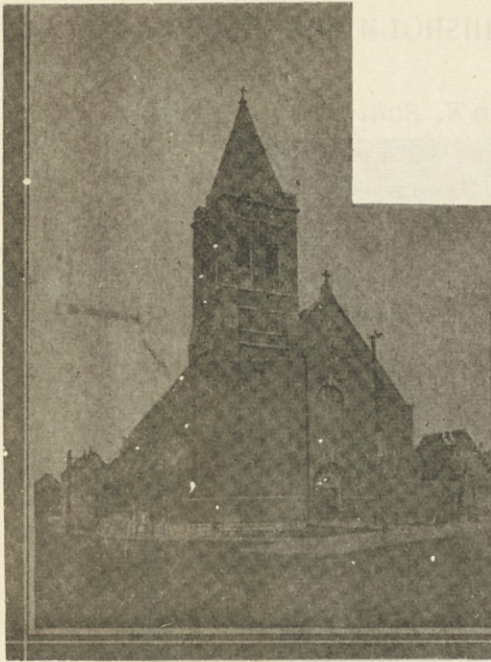
Oseb v fari: 2250

Pri vojakah v drugi svetovni
vojni: 360

Ubitih: 5

Rev. Jerome Sellak, O.F.M.

CERKEV SV. JURIJA
CHICAGO, ILLINOIS

Župnik -
Rev. Alexander Urankar, OFM
Kaplan -
Rev. Bonav. Borgola, OFM.

Naslov -
9546 Ewing Avenue
Chicago 17, Illinois

Ustanovitelj:

Rev. Kranjc l. 1903

Družin v fari: 130

Oseb v fari: 1550

Pri vojakih v drugi svetovni vojni je bilo: 474

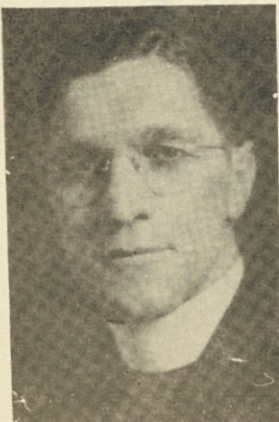
Ubitih: 12

Na levi:

*Rev. A. Urankar
župnik*

Na desni:

*Rev. B. Borgola
kaplan*

CERKEV SV. JOŽEFA - CHISHOLM, MINNESOTA

Župnik - Rev. John E. Schiffrer

Naslov - St. Joseph's Church
Chisholm, Minnesota

Spodaj na levi: pokojni Rev. Anton Schiffrer bivši župnik
pri sv. Janezu v Milwaukee; na desni: Rev. John Schiffrer,
župnik v Chisholm, Minnesota.

Ustanovitelj fare:
Rev. John Tscholl l. 1904

Blažoslomitev cerkve: l. 1905

Družin v fari: 488

Oseb v fari: 2854

Pri vojakah v drugi svetovni vojni je bilo 966

Ubitih: 33

CERKEV SV. KRISTINE - CLEVELAND (EUCLID), OHIO

Prvi šolski otroci pri sv. Kristini v Euclidu, O.

Župnik - *Rev. A. Bombach*
Naslov - *881 East 222nd St.*
Euclid, Ohio

Ustanovitelj fare:
Rev. Joseph Czirbusz l. 1925

Blažoslomitev:
cerkve in sole l. 1926

Pri vojakah v drugi svetovni
vojni: 201
Ubityh: 4

Rev. Anthony L. Bombach

CERKEV SV. LOVRENCA - CLEVELAND (NEWBURGH), OHIO

Župnik - Right Rev. John J. Oman

Kaplana - Rev. Julius Slapsak

Rev. Rudolph Praznik

Naslov - 3547 East 80th Street

Cleveland 5, Ohio

Ustanovitelj fare:

Rev. Francis L. Krže l. 1901

Blažoslavitev:

prvotne cerkve l. 1902

sedanje cerkve l. 1940

sedanje šole l. 1920

Družin v fari: 910

Oseb v fari: 4358

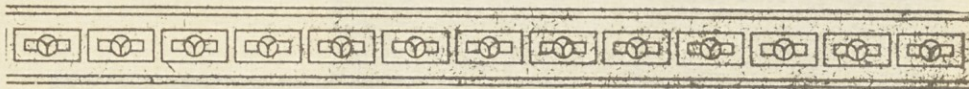
Pri vojakah v drugi svetovni vojni je bilo š

Pri vojakah v drugi svetovni vojni je bilo: 624

Ubitih: 17

Rt. Rev. John J. Canon Oman

Rev. Julius Slapsak

Rev. Rudolph Praznik

CERKEV MARIJE VNEBOZETE
CLEVELAND (COLLINWOOD), CHIC

Župnik - Rt. Rev. Vitus Hribar

Kaplana - Rev. Victor Cimperman

Rev. Joseph Ozimek

Naslov - 15519 Holmes Avenue

Cleveland 10, Ohio

Ustanovitelj fare:

Rev. Mark Pakiž l. 1905

Družin v fari: 1150

Oseb v fari: 3200

Blažoslovitev:

cerkve l. 1906

sole l. 1928

Pri vojakih v drugi svetovni vojni je bilo: 680

Ubitih: 17

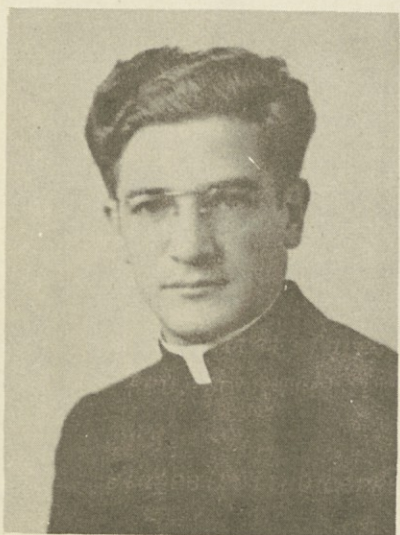

Cerkev Device Marije Vnebovzete v Collinwoodu
poleg staro župnišče

Rt. Rev. Vitus Hribar
župnik

Rev. Victor Cimperman
kaplan

Rev. Joseph Ozimek
kaplan

CERKEV SV. VIDA - CLEVELAND, OHIO

Župnik - Rt. Rev. Bartolomej J. Ponikvar

Kaplana - Rev. Francis Barađa

- Rev. Victor Tomc

Naslov - 6019 Glass Avenue

Cleveland 3, Ohio

Rt. Rev. B. J. Ponikvar
župnik

Rev. Francis Baraža
kaplan

Rev. Victor Tomc
kaplan

Ustanovitelj fare:

Rt. Rev. Vitus Hribar
l. 1893

Blažoslavitev:

sedanje cerkve l. 1932

sedanje sole l. 1913

Družin v fari: 1550

Oseb v fari: 6000

Pri vojakah v drugi svetovni vojni je bilo: 1000

Ubityh: 51

CERKEV SV. ROŽNEGA VENCA
DENVER, COLCRADO

Župnik - Rev. John J. Judnič

Naslov - 4672 Pearl Street

Denver, Colorado

Ustanovitelj fari:

Rev. Ciril Zupan OSB l. 1918

Blažoslomitev:

cerkve l. 1920

sole l. 1928

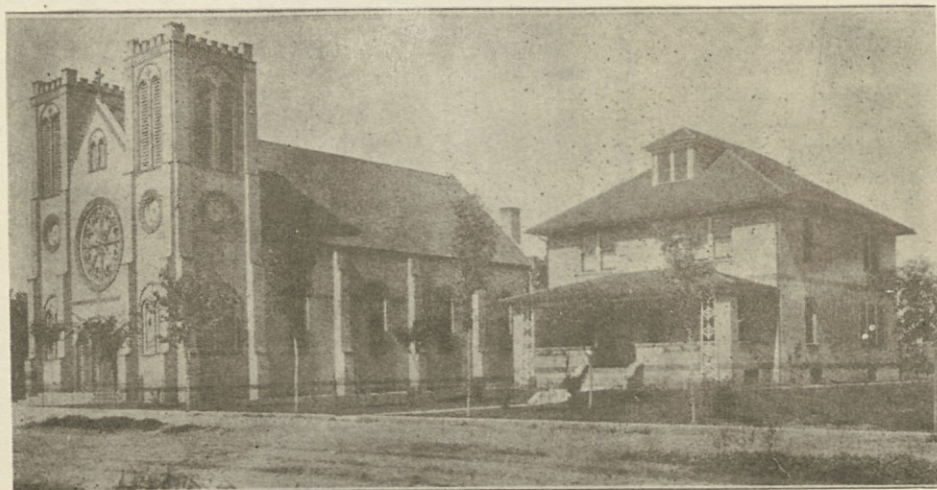
Družin v fari: 100

Oseb v fari: 700

Pri vojaki^h v drugi
svetovni vojni je
bilo: 180

Ubityh: 3

Cerkev Rožensvske Kraljice in župnišče
Denver, Colo.

CERKEV SV. JANEZA VIANEJA - DETROIT, MICHIGAN

Župnik - Rev. Edward Gabrenya OFM

Kaplana - Rev. Gabriel Estok OFM
Rev. Richard Ročan OFM

Naslov - 386 Geneva Avenue
Highland Park
Detroit, Michigan

Ustanovitelj fare:

Rev. Bernard Ambrozič OFM l. 1926

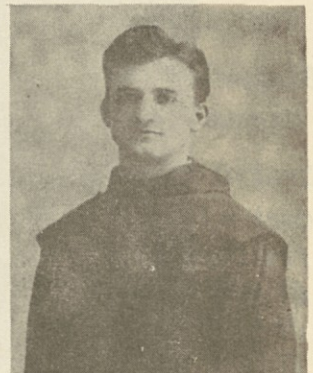
Blažoslouitev:

cerkve l. 1928

Rev. Edward Gabrenya OFM
župnik

Rev. Richard Ročan OFM
kaplan

CERKEV SV. ANTONA - ELY, MINNESOTA

Župnik - Rev. Fr. Mihelčič

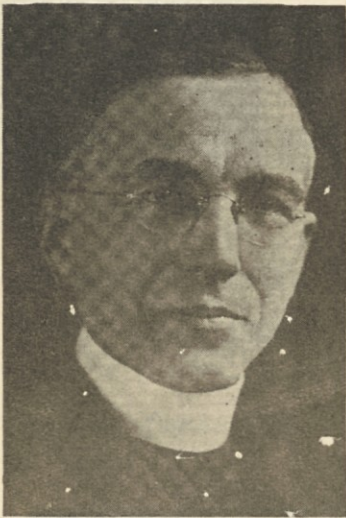
Naslov - St. Anthony's Church
Ely, Minnesota

CERKEV SV. DRUŽINE - EVELETH, MINNESOTA

Župnik - Rev. Alojzij Pirnat

Naslov - Holy Family Church
Eveleth, Minnesota

Rev. F. M. Jevnik
župnik

Ustanovitelj fari:

Rev. J. Tomsič l. 1904

Blažoslavitev:

Cerkve: l. 1904

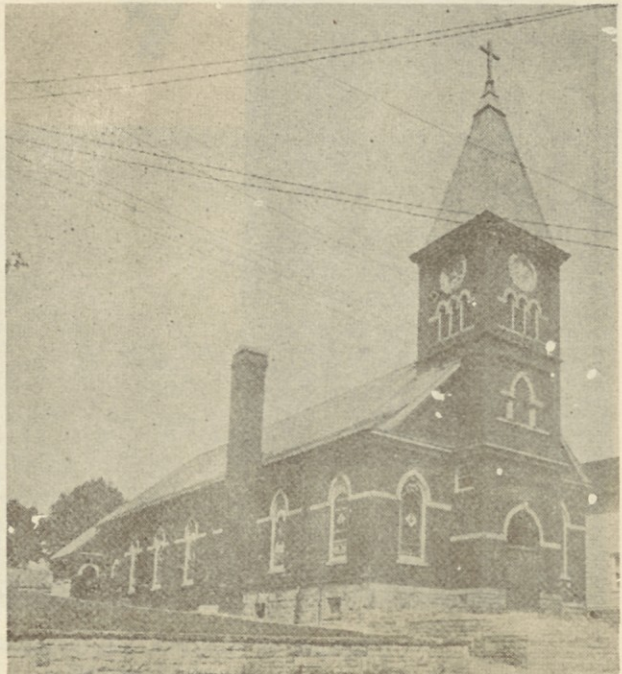
Družin v fari: 345

Oseb v fari: 1550

Pri vojaki v dru-
gi svetovni vojni
je bilo: 426

Ubityh: 12

CERKEV SV. JOŽEFA
FOREST CITY, PENNA.

CERKEV SV. JOŽEFA - GILBERT, MINNESOTA

Župnik - Rev. F. Schweiger; Naslov - St. Joseph's Church

CERKEV SV. BRIGIDE - GREANEY, MINNESOTA

Župnik - Rev. F. A. Sedey
Naslov - St. Bridget's Church
Greaney, Minn.
Ustanovitelj fare:
Rev. John Tscholl l. 1907

Blagoslovitev cerkve l. 1913
Družin v fari: (slov;) 30
Oseb v fari: 130
Pri vojakah je bilo: 111
Ubitih: 7

CERKEV PRESV. TRCJICE - INDIANAPOLIS, INDIANA

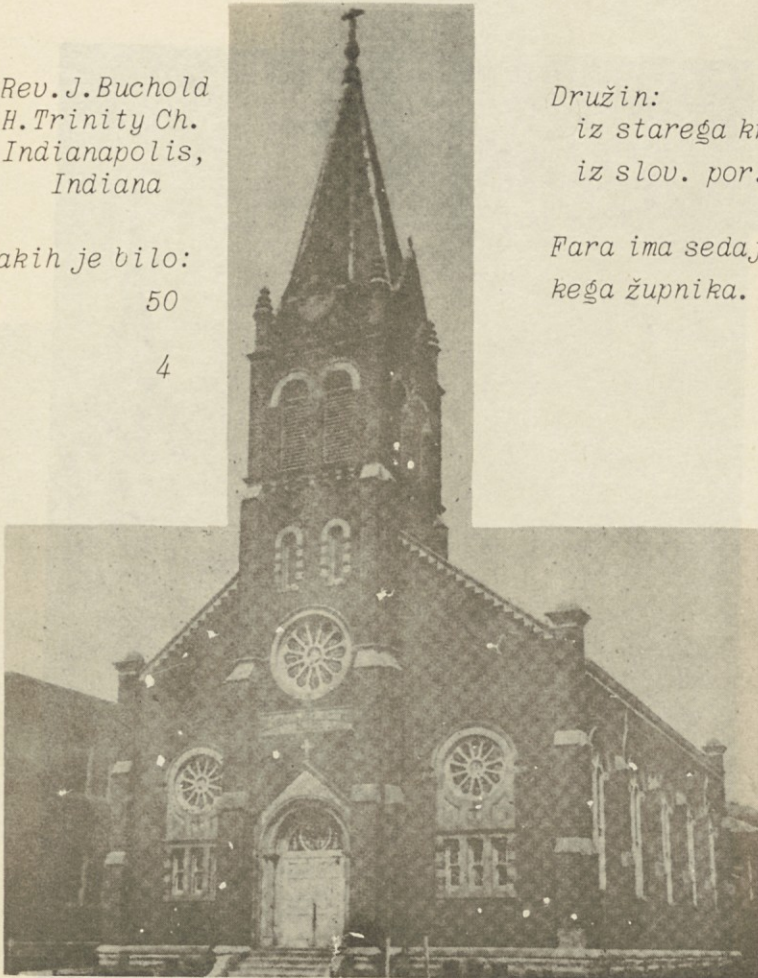
Župnik - Rev. J. Buchold
Naslov - H. Trinity Ch.
Indianapolis,
Indiana

Pri vojakah je bilo:
50

Ubitih: 4

Družin:
iz starega kraja 54
iz slov. por. 150

Fara ima sedaj nems-
kega župnika.

CERKEV SV. JOŽEFA - JOLIET, ILLINOIS

Župnik - Rev. M. Butala

Kaplana - Rev. G. Kuzma

Rev. F. Lenc

Naslov - 416 N. Chicago St.

Ustanovitelj fare:

Rev. F. Sustersiĉ l. 1891

Blaĝoslovitev:

cerkve: l. 1905

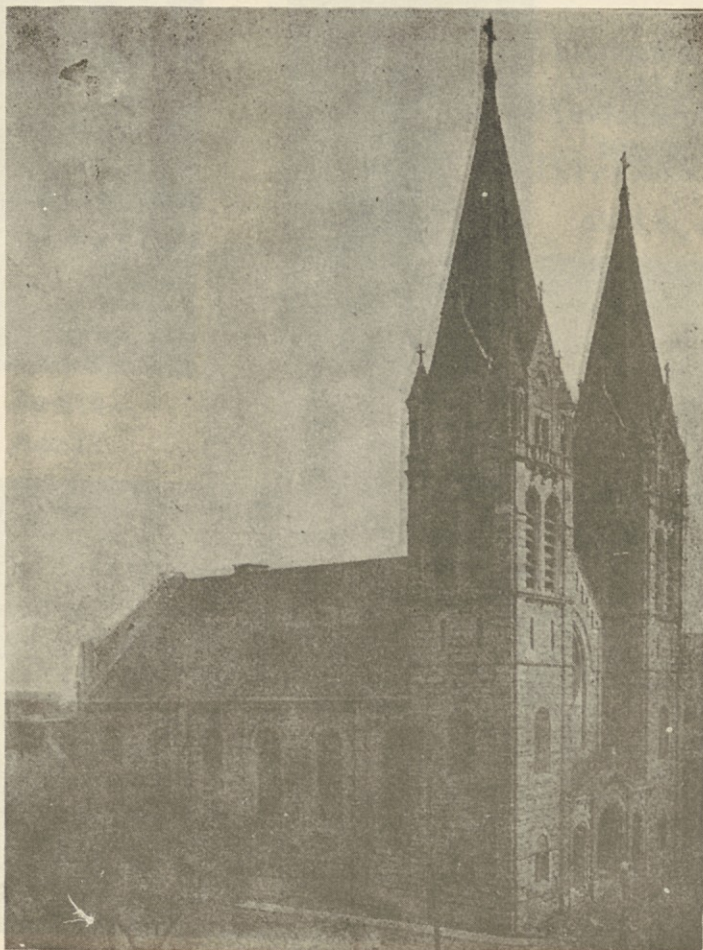
sole: l. 1914

Druĝin v fari: 1070

Oseb v fari: 4780

Pri vojakih v druĝi svetov-
ni vojni je bilo: 930

Ubitih: 19

Rev. M. Butala
župnik

Rev. G. Kuzma
kaplan

CERKEV SV. TEREZIJE - JOHNSTOWN, PENNA.

Župnik - Rev. Augustine Svete OFM

Kaplani - Rev. Pius Petric OFM

Rev. Raphael Stražisar OFM

Rev. William Zločar OFM

Naslov - 464 Decker Avenue
Johnstown, Penna.

Ustanovitelj fare:

Rev. Miklavčič l. 1928

Pri vojaki v drugi svetovni vojni je bilo: 100

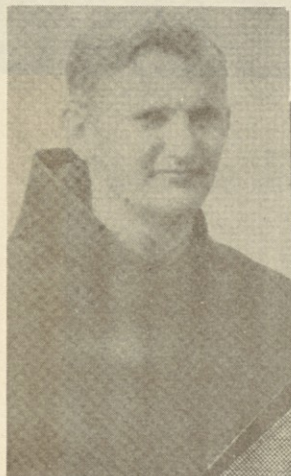
Blažoslovitev:

cerkve l. 1931

Ubityh: 3

Spodaj: Rev. R. Stražisar

Rev. W. Zločar

CERKEV SV. DRUŽINE -- KANSAS CITY, KANSAS

Župnik - Rev. Heliodor Mejak

Naslov - Holy Family Church
Kansas City, Kansas

Ustanovitelj fare:

Rev. Joseph Kompore l. 1908

Blažoslovitev:

prvotne cerkve l. 1908

sedanje cerkve l. 1928

sedanje sole l. 1913

CERKEV SV. ROKA - LA SALLE, ILLINOIS

Župnik - Rev. Stephen Kascovic sedanje cerkve l. 1917

Naslov - 542 Crosat Street

La Salle, Illinois

Družin v fari: 646

Oseb v fari: 2263

Ustanovitelj fare:

Rev. Anton P. Podgorsek l. 1902 Pri vojakih v drugi svetovni

vojni je bilo 406

Blažoslavitev:

prvotne cerkve l. 1903

Ubitih:

8

CERKEV SV. JOŽEFA - LEADVILLE, COLORADO

Župnik - Rev. Fr. Špehar
Naslov - 424 West 2nd Street
Leadville, Colorado

Ustanovitelj fare:
Rev. J. Perše l. 1899

Blažoslavitev:
prve cerkve: l. 1900
sedanje cerkve: l. 1923

Slovenska cerkev v Leadville, Colo.

CERKEV SV. CIRILA IN METODA - LORAIN, OHIO

Župnik - Rev. Milan Slaje
Naslov - 1709 East 31st Street
Lorain, Ohio

Ustanovitelj fare:
Rev. A. Smrekar l. 1905

CERKEV SV. JANEZA EVANGELISTA - MILWAUKEE, WISCONSIN

Župnik - Rev. Franc Gabroušek
Naslov - 829 West Mineral Street
Milwaukee, Wisconsin

Ustanovitelj fare:

Rev. Marko Pakiž l. 1916

Blažoslovitev cerkve l. 1916

Družin v fari: 379

Oseb v fari: 1347

Pri vojaki v drugi svetovni vojni
je bilo: 176

Ubitih: 4

CERKEV SV. CIRILA
NEW YORK, N. Y.

Župnik -

Rev. M. Marinšek OFM

Naslov -

62 St. Mark's Place
New York, N. Y.

Ustanovitelj fare:

Rev. B. Snoj l. 1916

Blažoslomitev:

cerkve l. 1916

Družin v fari: 312

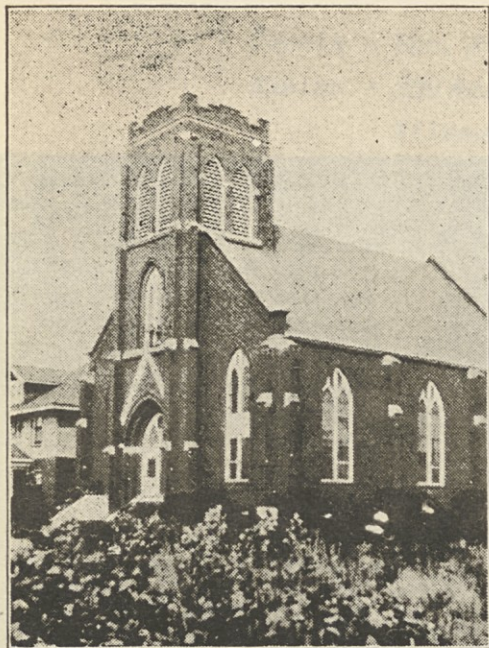
Oseb v fari: 1000

Pri vojakah v drugi
svetovni vojni: 317

Ubitih: 12

CERKEV SV. ELIZABETE - NEW DULUTH, MINNESOTA

Župnik-Rev. Michael Papež

Naslov-610 - 99th Ave. W.

New Duluth, Minn.

CERKEV MARIJE VNEBOVZETE - PITTSBURGH, PENNA.

Župnik-Rev. M. Kebe

Naslov-223 - 57th St.

Pittsburgh, Pa.

Ustanovitelj fare:

Rev. J. Bezeljak l.

1897

Blažoslavitev:

sedanje cerkve l. 1927

CERKEV SV. CIRILA IN METODA - ROCK SPRINGS, WYOMING

Župnik - Rev. Albin Gnidovec

Naslov - 633 Bridger Avenue
Rock Springs, Wyo.

Ustanovitelj fare:

Rev. Anton Schiffrer l. 1910

Blažoslavitev:

cerkve l. 1925

Slov. družin v fari: 200

Druĝih družin: 300

Oseb v fari: 2100

Pri vojakiĝ v druĝi svetovni

vojni je bilo: 280

Ubitih: 7

CERKEV MARIJE POMAGAJ - PUEBLO, COLORADO

Župnik-Rev. D. Gnidica OSB
Naslov-217 E Mesa Ave.
Pueblo, Colo.

Ustanovitelj fare:
Rev. Cyril Zupan OSB
l. 1891

Blažoslomitev:
cerkve l. 1895

Pri vojaki v drugi svetovni vojni je bilo: 414
Ubitih: 12

CERKEV ROJSTVA GOSPODOVEGA - SAN FRANCISCO, CALIF.

Župnik-Rev. V. Vodusek
Naslov-245 Linden Ave.
San Francisco, Calif.

Ustanovitelj fare:
Rev. F. Turk l. 1902

Blažoslomitev:
cerkve l. 1906

Družin v fari: 400

Oseb v fari: 2000

Pri vojaki v drugi svetovni vojni je bilo: 206

Ubitih: 9

CERKEV SV. CIRILA IN METODA - SHEBOYGAN, WIS.

Župnik - Rev. Louis F. Koren

Naslov - 820 New Jersey Ave.

Sheboygan, Wis.

Ustanovitelj fare:

Rev. James Černe l. 1910

Blažoslovitev:

cerkve: l. 1910

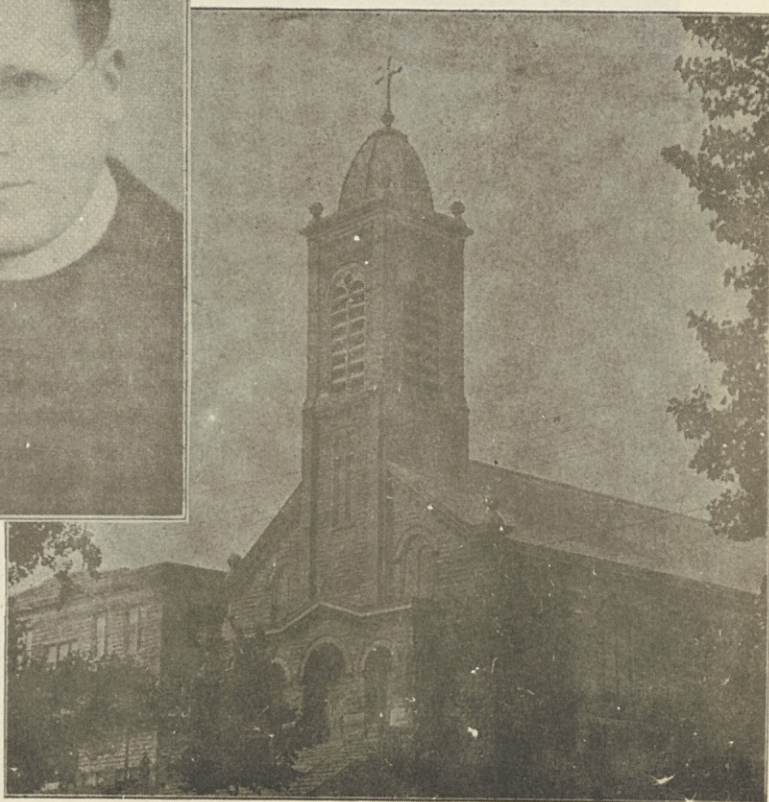
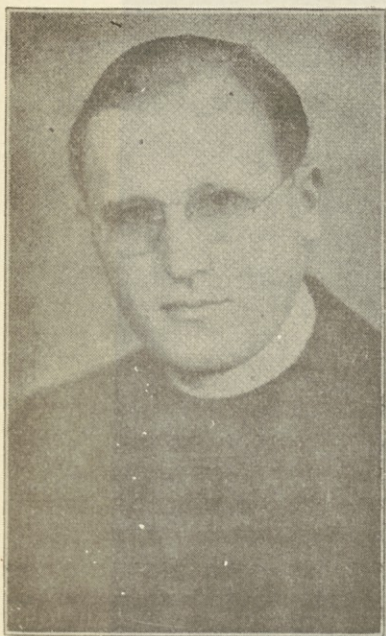
šole: l. 1924

Družin v fari: 400

Oseb v fari: 1500

Pri vojakih v drugi svetovni
vojni je bilo: 250

Ubitih: 9

CERKEV SV. PETRA - STEELTON, PENNA.

Župnik - Rev. Michael Menko

Naslov - St. Peter's Church

Steelton, Pa.

Ustanovitelj fare:

Rev. Fr. Ažbe l. 1909

Blažoslavitev:

cerkve: l. 1910

šole l. 1916

CERKEV SV. ŠTEFANA
ST. STEPHENS, MINN.

Župnik - Rev. Edwin Oman

Naslov - R. 1

St. Joseph, Minn.

Ustanovitelj fare:

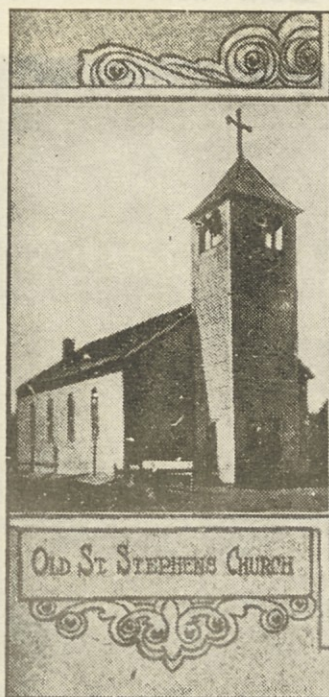
Rev. Ig. Tomazin l. 1871

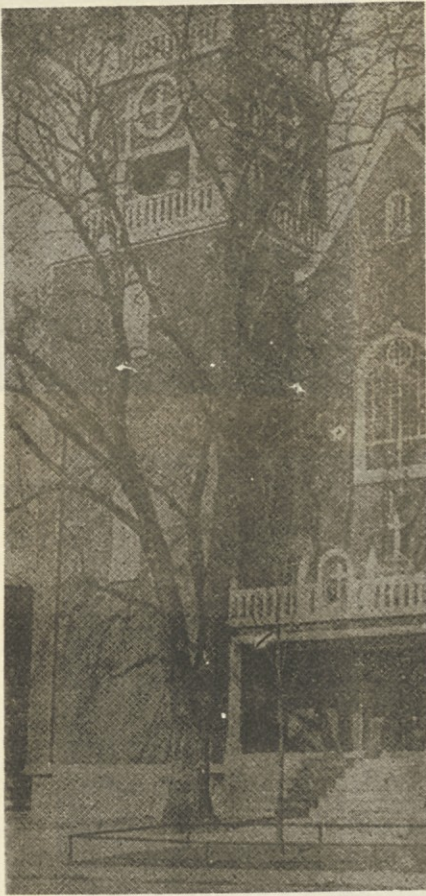
Blaĝoslovitev:

prvotne cerkve: l. 1871

sedanje cerkve: l. 1903

Naselbina sv. Štefana je naj-
starejsa slovenska naselbina
v Ameriki. Prvi Slovenci so
prisli sem že l. 1865.

CERKEV MATERE BOŽJE
WAUKEGAN, ILLINOIS

Župnik - Rev. M. Hiti

Kaplan - Rev. A. Adamič

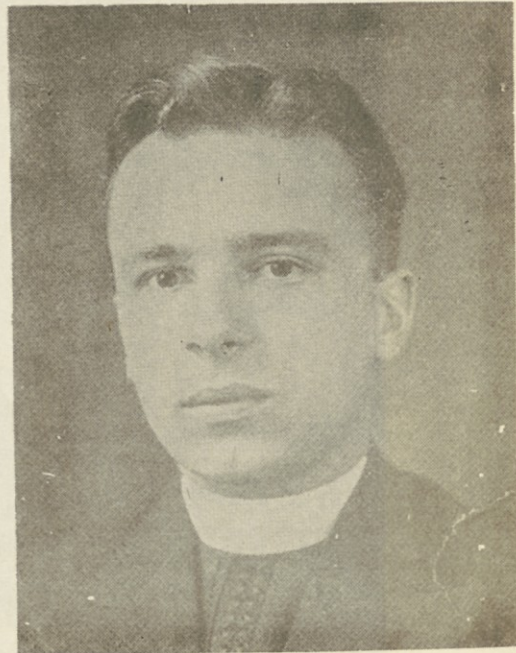
Naslov - 520 W. 10th St.

Waukegan, Ill.

Ustanovitelj fare:

Rev. J. Plevnik l. 1903

*Spodaj na levi: Rev. A. Adamič;
na desni: Rev. M. Hiti.*

CERKEV MARIJE POMOČNICE
WEST ALLIS, WISCONSIN

Župnik-Rev. M. J. Setničar JCD

Naslov-1210 S. 61st Street

West Allis, Wisconsin

Ustanovitelj fare:

Rev. Alojzij Kastigar l. 1904

Blažoslovitev:

cerkve: l. 1907

Slov. družin v fari: 300

Druĝih družin: 212

Oseb v fari: 1500

Pri vojakiĝ v druĝi svetovni

vojni je bilo: 183

Ubitih: 4

da bi bil poseben politik, se zaveda, da je v pepel druge svetovne vojne že položeno seme za tretjo svetovno vojno. Le tega nihče ne ve zagotovo, ali bo to seme uzkalilo in kdaj bo uzkalilo in obrodilo svoje pogubne sadove.

Kaj čuda, če se marsikomu dobro mislečemu človeku pojavi uprašanje v duši: Ali ubožo človestvo res nima nobene možnosti, da bi si ustvarilo trajen mir na svetu? Ali res ni nobene sile, bodisi stvarne ali duhovne, ki bi mogla premostiti razlike in razdore med narodi in prinesiti svetu tako zaželjeni mir? Ali človestvo res ne more najti nobenega omajnega temelja, ki bi nanj lahko postavilo veličastno stavbo svetovnega miru, ko bi vsi narodi sveta živeli v prijateljstvu in pomagali drug drugemu z medsebojnim sodelovanjem?

Kaj bomo odgovorili na to uprašanje? Če gledamo nazaj v zgodovino, bomo skoraj rekli, da je človeški rod tako bolan, da mu ni zdravila. Kajti je dejstvo, da so vojne vedno bile; če ne velike, pa majhne, če ne po vsem svetu istočasno, pa vsaj zdaj na tem zdaj na onem koncu zemeljske oble. Skoro bo težko najti kako daljšo dobo v zgodovini človeštva, ko ne bi bila tekla kri.

KRŠČANSTVO - TEMELJ SVETOVNEGA MIRU

A kljub temu ne bomo rekli tako, kot bi nas hotela prepričati zgodovina. Rekli bomo raje, da človeški rod ima uspešno zdravilo proti vojni mrzlici. Narodi sveta imajo na razpolago trden temelj, ki nanj lahko zgrade neporušen svetoven mir. Če torej zgodovina pravi, da je vojna na vsetu vedno bila in da zato mora biti tudi v bodoče, bomo rekli, da je to samo zato, ker človeštvo ni poznalo tega zdravila ali pa ga ni hotelo rabiti. Če se narodom do danes še ni posrečilo ustvariti trajen mir na svetu, je to samo zato, ker ga niso hoteli graditi na pravem temelju, ampak so ga hoteli postaviti na pesek.

Ta temelj svetovnega miru je - krščanska vera. Vera, ki jo je Bog dal svetu po Kristusu in ki jo nepokvarjeno ohranja in uči sv. Katoliška Cerkev. Mi smo trdno prepričani, da je krščanstvo tisto zdravilo, ki more ozdraviti bolno človestvo, da ne bo več zabredlo v tako usodno zablodo, kot je vojna. Krščanstvo je tista duhovna sila, ki more premostiti vse prepade, ki ločijo narode in vse

združiti v eno samo veliko duhovno družino, kjer bo usakdo živel v miru, kjer močnejši narodi ne bodo skušali podjarmiti šibkejših, kjer medsebojno nezaupanje ne bo kalilo mednarodnih odnošajev. Zato pravimo, da je krščanstvo v resnici temelj trajnega mednarodnega miru.

Res je, da so bile vojne na svetu tudi še po Kristusovem prihodu. Tode, če so bile, niso bile zato, ker so se vladarji držav in voditelji narodov ravnali po Kristusovem nauku, ampak zato, ker so se ravnali proti krščanskim načelom, včasih celo namenoma in odkrito, včasih pa usaj v dejanju. Če bi odprli knjižo svetovne zgodovine in bi pregledali vse vojne, ki so se odigrale v teh dva tisoč letih po Kristusu, bi našli, da se je vsaka izmed njih unela zato, ker se usaj ena izmed bojujočih se strank ni ravnala po nauku evanĝelija. Če bi se bil Napoleon pred stoinštiridesetimi leti ravnal po nauku, ki se go je imel priliko učiti kot otrok katoliških staršev, se ne bi bil vdal željam po svetovni nadvaladi in ne bi zapletel Francije v vojno z ostalo Evropo. Isto moramo reči o Hitlerju in Mussoliniju. Oba sta bila katoličana po krstu, a ne po življenju in ravnanju. Zato sta šla predaleč v strasti po oblasti in posledica je bila, da je druga svetovna vojna upostošila Evropo. In isto bi lahko rekli o vseh, ki so prijeli za meč, ko niso imeli pravice za tako usoden korak. Če bi se vsi ljudje in posebno tisti, ki imajo oblast v rokah, ravnali dosledno po krščanskem nauku, ne bi bilo razloga za vojno. Zato ne bi bilo vojne.

Zakaj lahko s tako gotovostjo postavimo to trditev? Zato, ker smo katoličani? Zato, ker radi hvalimo, kar je naše? Ne bomo rekli, da ne. Kajti v resnici smo prepričani in moramo biti prepričani, da je naša katoliška vera edino prava in najpopolnejša vera, ki jo je Bog sam razodel človeštvu. Če pa je krščanska vera najboljša za posameznika, mora biti najboljša tudi za vse narode. Če krščanstvo more narediti posameznega človeka dobrega in celo popolnega, mora biti zmožno narediti dobre tudi vse narode. Če pa bodo vsi narodi dobri, potem bodo tudi odnošaji med njimi dobri, torej ne bo treba vojne, da se bodo rešila mednarodna uprašanja, četudi bodo še tako zapletena. Torej po pravici smemo reči, da bo naša vera prinesla svetu trajen mir, če se bo usaj večina ljudi ravnala po tem, kar nas ta vera uči in nam zapoveduje.

Vendar moramo reči, da ima Kristusova vera sama na sebi v resnici vse pogoje, ki so potrebni za trajen med-

naroden mir. Kristusova vera more postati najtrdnejsi temelj svetovnega miru zato, ker po svoji duhovni moči more ustvariti v dušah tisto razpoloženje, ki na njem slone pogoji svetovnega miru.

In kateri so ti pogoji? Če narodi sveta hočejo ustvariti resničen mednarodni mir, morajo predvsem drugim imeti željo po miru in voljo delati zanj, morajo biti v resnici miroljubni. To resnično željo po miru pa more vdihniti svetu ravno krščanska vera. Kajti Kristusova vera je po svoji naravi vera miru. Poleg tega je za mednarodni mir potrebno, da se narodi zavedo, da je vse človeštvo ena sama velika družina in da so si vsi ljudje in vsi narodi bratje. To zavest bratstva pa nobena druga vera ali filozofija ne more tako uspešno ustvariti med narodi kot krščanstvo. Kristusova vera je namreč vera bratstva vseh ljudi. Dalje je za trden mednarodni mir treba, da bo med narodi zavlada pravičnost. Krščanstvo je tudi vera pravičnosti. Zato more dati najboljše poročilo za pravičnost med narodi. Končno pa je za popoln mednarodni mir še treba, da bodo mednarodni odnosi utemeljeni tudi na ljubezni, ne samo na načelih stroge pravičnosti. Kajti če so vsi ljudje res bratje med seboj, se morajo tudi ljubiti kot se dobri bratje ljubijo med seboj. In kje bo človeštvo našlo to ljubezen? V krščanstvu. Kajti Kristusova vera je pred vsem drugim vera ljubezni.

Naša vera je torej vera, ki oznanja svetu mir, je vera vesoljnega bratstva, je vera pravičnosti, je vera ljubezni. Zato nobena druga duhovna ali tvarna sila ne more tako uspešno in popolno premostiti razlik med narodi in pospeševati med njimi prijateljsko sodelovanje kot more Kristusova vera, če se je narodi in še posebej voditelji narodov hočejo oprijeti in slediti zvezdi njenega nauka. Zato smo tako trdno prepričani, da je naša vera najbolj trden temelj mednarodnega miru.

Treba je torej samo, da v nekaj besedah pojasnimo, zakaj krščanstvo v resnici nudi vse te pogoje, ki so potrebni za svetovni mir.

KRŠČANSTVO - VERA MIRU

Prvi pogoj, da bo med narodi zavlada trajen mir, je iskrena želja po miru in resnična volja delati zanj. Dokler bo na svetu en narod ali vsaj en voditelj naroda, ki bo hotel vojno, bo mir v nevarnosti, posebno če bo ta narod močan. Navadno je tako, da veliki narodi začno vojne. Mali narodi si navadno ne žele vojne, ker se čutijo pre-

šibke. Zato je za uspešen mir na svetu predvsem treba, da bo želja po miru navdajala tudi velike narode. Seveda ta želja mora biti iskrena, ne samo v besedah. Tudi Hitler is še kdo drugi so vedno izjavljali in še izjavljajo, da hočejo mir. A v resnici niso bili miroljubni in so pripravljali in še pripravljajo vojno.

To iskreno željo po miru in voljo ustvariti ga pa more vdihniti vsem narodom, velikim in majhnim, močnim in slabotnim, ravno krščanstvo s svojim naukom in duhovnim vplivom. Kajti rekli smo, da je krščanstvo po svoji naravi in in poslanstvu vera miru.

Ko Kristus še ni bil prišel na svet, ampak so ga mnogo stoletij prej od časa napovedali od Boga razsvetljeni preroki, so ga slikali kot močnega Kralja, ki bo podvrget vse svoje souražnike, a bo kljub temu Kralj miru, v čigar kraljestvu bo zavladal mir med vsemi narodi sveta. Kristusovo duhovno kraljestvo je torej kraljestvo miru. Čim popolneje se bodo narodi podvržli sladkemu kraljevanju Kristusa Kralja, tem gotoveje se bodo tudi veselili časnega miru na svetu.

Ko je Kristus v božični noči prišel na svet, se je nad betlehemske poljanami razlešala pesem, ki jo svet še ni bil slišal poprej: Slava Boгу na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so Boгу po volji. S to nebeško hvalnico so angeli osuplim pastirjem in vsemu svetu naznanili, zakaj je novorojeni Odrešenik prišel na svet. Namreč, da bo dal čast Boгу v nebesih in da bo prinesel pravi mir na zemljo, mir vsem ljudem, ki se bodo hoteli ravnati po njeovem nauku, ki je božji nauk.

Kakih trideset let kasneje, ko je Kristus zapustil skrito življenje v Nazaretu in pričel javno učiti, je zopet in zopet naglasil, da je prišel na svet, da bi prinesel svetu resničen mir, to je mir ljudi z Bogom in mir ljudi med seboj. Mir vam zapustim, mir vam dam! Tako je govoril svojim učenem preden se je poslovil od njih zadnji večer pred svojo smrtjo. Mir vam bodi! Tako jih je zopet pozdravil, ko se jim je prikazal po svojem vstajenju. In od vseh svojih učencev je zahteval, da naj žive v miru med seboj in naj odpuste drug drugemu, če imajo kaj odpustiti. Blažor miroljubnim, zakaj ti bodo otroci božji! To je eno izmed najosnovnejših načel, ki se po njih mora ravnati vsak dober Kristusov učenec.

Tudi še potem, ko je Kristus ustanovil svojo Cerkev in zapustil ta svet, njegovi apostoli niso nehali oznanjati svetu, da je Kristusova vera vera miru. Posebno veliki misijonar med pogani, sv. apostol Pavel, je neprestano opominjal vernike, da je Kristus prinesel mir na svet in da vsi kristijani morajo živeti v miru. Tako je prišel - sv. apostol piše v pismu Efežanom - in mir oznanil vam, ki ste bili daleč, in mir njim, ki so bili blizu. In v pismu Kološanom je isti apostol zapisal, da je Bož sklenil, da s kružo, ki jo je Kristus prelil na križu, s seboj spravi vse, kar je na zemlji in kar je v nebesih. Zato pa naj si vsi, ki verujejo v Kristusa, prizadevajo, da bodo živeli v miru z Božom in vsemi ljudmi. Ako je moč - tako piše sv. Pavel Rimljanom - živite, kolikor je na vas, z vsemi ljudmi v miru. Zatorej si prizadevajmo za to, kar je za mir in medsebojno spodbudo. Podobno naročilo daje sv. apostol v pismu Hebrejcem, ko pravi: Prizadevajte si za mir z vsemi in za svetost, brez katere nihče ne bo videl Gospoda! Ta mir je tako potreben Kristusovim vernikom, da ga jim sv. Pavel večkrat še posebej vošči. Milost vam in mir od Boža, našega Očeta, in Gospoda Jezusa Kristusa! Tako Pavel pozdravi Rimljane v začetku svojega pisma. Drugo pismo do Tesalonicanov zaključuje na podoben način: Sam Bož miru pa vam daj mir vedno in pousod!

Kršćanstvo je torej zares vera miru; vera, katere namen je prinesiti svetu mir; vera, ki ta mir neprestano oznanja vsem narodom sveta; vera, ki nalažga svojim članom izrecno dolžnost prizadevati si za mir z vsemi ljudmi na svetu in z Božom v nebesih. To se pravi, vsi katolićani morajo smatrati vojno kot zlo, četudi so včasih v vesti dolžni prijeti za orožje v obrambo resnice in pravice. Vsi katolićani si morajo torej prizadevati, kolikor morejo, da bi na svetu zavladal trajen mir. Če drugega ne morejo storiti, morajo vsaj moliti za mir.

Če bi torej vsi narodi sveta in še posebej voditelji narodov sprejeli načela Kristusove vere in bi se dosledno ravnali po njih, bi z njimi morali sprejeti tudi iskreno željo in voljo delati za mir med narodi. S tem pa bi bil izpolnjen prvi pogoji, ki je potreben, da bo med narodi zavladal trajen mir.

KRŠČANSTVO - VERA BRATSTVA

Drugi pogoj za trajen mir med narodi je, da bo človeštvo imelo živo zavest, da je ves človeški rod ena sama velika družina in da so si vsi ljudje in tudi vsi narodi bratje z enakimi pravicami in dolžnostmi. Kajti kakor hitro kak narod začne smatrati sebe za nekaj več in prezirati druge manjše in šibkejše narode, je že dan povod za razdor in možnost nove vojne. Teža se zaveda tudi Zveza Narodov. Zato je med osnovna načela, ki naj bi se po njih ravnali združeni narodi, sprejela načelo o bratstvu vseh narodov. Tudi ob drugih prilikah se je večkrat na glasalo načelo o bratstvu vseh ljudi. Razna človekoljubne društva so tudi sprejela to načelo in si celo vzela za naložo pospeševati misel o enakosti in bratstvu vseh ljudi in narodov brez razlike narodnosti in jezika.

Gotovo je marsikaj dobrega v teh prizadevanjih za zблиžanje narodov. A bati se je da usa ta prizadevanja nimajo dovolj trdne podlage. Moderni človekoljubi le prepogosto niti ne omenjajo Boga kot Stvarnika vseh ljudi, ker morda niti ne verujejo vanj. Zato skušajo razložiti in utemeljiti načela bratstva vseh ljudi samo na podlagi človekove narave, ki je vsem ljudem skupna. Z eno besedo, vsi ljudje smo si bratje in enakouredni zato, ker smo vsi ljudje. A je težko reči, da je to dovolj krepak razlog, da se bo misel o bratstvu vseh narodov mogla uveljaviti v mednarodnem življenju. Kajti močnejši še vedno ostane močnejši, četudi ima isto naravo kot slabotnejši. Če ni nobene višje sile nad njim, ki bi ga držala nazaj, se bo kaj lahko spozabil in prekršil naravne pravice šibkejšega, ki se ne more dovolj uspešno braniti.

Nasprotno pa so razlogi, ki jih krščanstvo more navesti, zakaj so si vsi ljudje bratje, mnogo bolj tehtni. Zato resnica o bratstvu ljudi in narodov ni samo ena najosnovnejših krščanskih resnic, ampak krščanstvo tudi odgovori na uprašanje, zakaj smo si vsi ljudje bratje, bistveno enakouredni, z istimi naravnimi pravicami in seveda tudi dolžnostmi. Zato se krščanstvo v resnici sme imenovati v najpopolnejšem smislu vera bratstva.

Kršćanstvo nas pred vsem drugim uči, da smo vsi ljudje ustvarjeni od Boga, po duši neposredno, po telesu pa posredno po naših starših. Bog je torej v resnici Oče vseh ljudi, Bog je Oče tudi vseh narodov. En Bog in Oče vseh,

ki je nad vsemi in po vseh in v vseh! Tako je to najosnovnejšo resnico Kristusove vere izrazil sv. Pavel v pismu Efežanom. Zato nas je Kristus učil moliti: Oče naš, kateri si v nebesih. Ta molitev ni molitev samo eneža naroda, ampak je namenjena vsem narodom sveta. In dejansko smemo reči, da to molitev dan za dnem ponavljajo vsi jeziki sveta ali pa vsaj velika večina. In moramo reči, da jo vsi izgovarjajo z isto pravico, kajti Bog je Oče vsem v enaki meri. Vsi narodi so enaki pred njim. Kakor pravi sv. Peter, Bog ne gleda na osebo, ampak mu je v vsakem narodu všeč, kdor se ga boji in dela po pravici. Zato smemo reči, da so si vsi narodi v resnici bratje in zato imajo tudi enake pravice do obstoja in razvoja na svetu, pa naj bodo majhni ali veliki.

Kristusova vera poleg tudi pravi, da smo si vsi ljudje bratje in sestre tudi v tem oziru, ker smo vsi potomci istih prvih staršev. Ena najosnovnejših resnic naše vere je namreč tudi ta, da ves človeški rod po telesu izhaja od Adama in Eve, ki sta bila ustvarjena od Boga in sta dobila naročilo od nježa, da naj po svojih potomcih napolnita svet.

Še posebej pa smo si po Kristusovem nauku vsi ljudje enaki in bratje v Kristusu Odrešeniku sveta in nježovi Katoliški Cerkvi. Kristus je dal svoje življenje za zveličanje vseh narodov sveta in s svojo daritvijo na križu je dal Bogu neskončno zadoščenje za grehe vseh ljudi in vsem ljudem vseh časov in narodov je zaslužil božjo milost, tako da se vsi ljudje lahko zveličajo, če le hočejo hoditi po poti zveličanja. Ta pot pa je ravno Katoliška Cerkev. Zato je Kristus tudi ustanovil svojo Cerkev za vse ljudi in narode brez razlike. Kakor pravi Pij XII. nekje, Cerkev je Mati, sveta Mati, prava Mati vseh narodov in ljudstev nič manj kot je Mati vseh posameznih ljudi. In zato ker je Mati vseh, ne more biti izključna lastnina tega ali onega naroda, niti ne pripada enemu narodu bolj, drugemu manj, ampak pripada vsem enako. Je Mati. Zato ne more biti nikjer na svetu tuja. Živi, ali vsaj bi morala po svoji naravi živeti, med vsemi ljudstvi sveta. Če pa je Cerkev Mati, morajo biti v Cerkvi vsi narodi bratje.

Da, še več. V Kristusu in nježovi Cerkvi so vsi narodi, ali vsaj morali bi biti, združeni v eno samo skrivnostno duhovno telo, čigar glava je Kristus sam. To globoko resnico naše vere je posebno jasno izrazil sv. Pavel. Po nježovi besedi so vsi tisti, ki s sv. krstom postanejo člani Cerkve, krsčeni v istem

Duhu v eno telo, pa naj pripadajo katerikoli narodnosti ali stanu. Napolnjeni z istim sv. Duhom postanejo duhovno združeni s Kristusom eno z njim, udje nječkovega duhovnega in skrivnostnega telesa, ki je Cerkev. Tako da isti apostol po vsej pravici pravi v pismu Galačanom: Tu ni več Juda, tudi ne Grka; ni več sužnja, tudi ne prostega; ni več moškega in ženske; kajti vsi smo eno v Kristusu.

Končno pa nas naša vera še uči, da so vsi ljudje enakouredni in bratje med seboj tudi v tem smislu, da imajo vsi odgovornost pred Bogom. Je res, da niso vsi ljudje enaki v tem smislu, kot da ni nobene razlike med raznimi poklici in službami, ki so potrebne za obstoj in pravilen razvoj človeške družbe. Kajti Bog je ustanovil v človeški družbi razne stanove in tudi oblast, ki naj vodi in skrbi za red v družbi. Zato tisti, ki nosi breme oblasti, mora imeti več pravic kot kdo drugi, ki ne urši take službe. Toda kljub temu je med vsemi ljudmi neka enakourednost. Vsi ljudje, tudi voditelji držav, so si enakouredni v tem, da bodo morali dajati odgovor Bogu, kako so uršili svojo službo in izpolnjevali druge dolžnosti. Tako bomo pred sodnim stolom božje pravice vsi enaki, usak bo sojen po svojih delih in bo prejel plačilo ali kazen. Zato lepo zaključuje sv. Pavel v pismu Rimljanom: A ti, kaj sodiš svojega brata? Ali pa ti, ki svojega brata zaničuješ? Saj bomo vsi stopili pred sodni stol božji.

Če torej pouzamemo vse resnice, ki jih Kristusova vera uči o bratstvu in enakourednosti vseh ljudi, moramo reči, da naša vera vse bolj temeljito razloži in pokaže, zakaj moramo smatrati vse ljudi za brate in enakouredne. Če bi torej vsi narodi sprejeli nauk o bratstvu in enakourednosti vseh ljudi in vseh narodov, kakor ga uči Kristus in njegova Cerkev, ali bi bilo treba kake vojne?

Gotovo ne. Kajti če bi se vsi narodi živo zavedali, da so si bratje, bi gotovo urejali svoje odnosaje in reševali težave kot bratje. Zato bi reševali taka vprašanja na miren način, ne pa z orožjem.

Sicer je pa vprašanje, ali bi v resnično krščanski družbi sploh prišlo do spornih vprašanj. Kajti če bi Kristusova vera v resnici prekvasila vse narode in če bi vodila tudi voditelje narodov, bi bila gotovo izpolnjena tudi ostala dva pogoja, ki smo o njem rekli, da sta potrebna za trden mednarodni mir, namreč, da narodi morajo urejati svoje odnosaje tudi po načelih pravičnosti in ljubezni. Ta dva pogoja pa bi bila v resnično krščanski človeški družbi izpolnjena zato, ker je krščanstvo tudi vera pravičnosti in ljubezni.

KRŠČANSTVO - VERA PRAVIČNOSTI

Če imajo vsi narodi na svetu enake pravice do obstoja in razvoja, imajo potemtakem tudi pravice do primerne posesti ali ozemlja, kjer bivajo, pravice do svobode jezika, svobode besede, božoslužja in omike. Te pravice, ki jih imajo poedini narodi, pa pomenijo na drugi strani tudi dolžnost, da jim drugi narodi ne kršijo ali kratijo teh pravic, ki jih je vsem narodom dala narava. To se pravi, noben narod ne sme drugemu narodu s silo odvzeti njegove posesti, ne sme kratiti svobode njegovega jezika itd., četudi je močnejši, tako da bi s silo lahko dosegel, kar bi hotel. Večina vojn, kar jih pozna zgodovina, se je vnela zaradi kršenja teh pravic. Če torej smemo upati, da bo na svetu zavladal mir, se mora prej zgoditi, da bodo vsi narodi spostovali naravne pravice drugih narodov. To se pravi, mednarodni odnošaji se morajo ravnati po načelih pravičnosti, če hočemo, da bo človeštvo doseglo trajen mir.

To pravičnost, ki jo človeštvo potrebuje za mednarodno življenje, pa more vdihniti voditeljem narodov v popolni meri le Kristusova vera. Sicer je res, da je tudi kak nekatoličan po svoji naravi dober in pošten človek. Tudi to je res, da načelo pravičnosti v mednarodnem življenju pogosto poudarjajo tudi taki politiki in diplomati, ki ne verujejo v Kristusa in njegovo Cerkev. Želo pogosto je n. pr. govoril o pravičnosti v mednarodnem življenju Hitler. Govore še danes o mednarodni pravičnosti voditelji držav v politiki, ki Kristusa celo preganjajo.

Toda to le dokazuje, da samo krščanstvo more jamčiti, da bo ta pravičnost v resnici vodila svetovno politiko. Kajti vsi ti politiki, ki imajo pravičnost samo na jeziku, v resnici ne priznavajo drugih pravic kot pravic, ki gredo njihovim lastnim narodom. To pa ni nič drugega kot sebičnost, ki se kaj lahko pretvori v krivičnost. Nasprotno pa Kristus zahteva od tistih, ki mu v resnici hočejo slediti, vse bolj dosledno pravičnost. Noben pravi katoličan ne sme storiti ničesar, kar mu prepovedujejo božje zapovedi *Ne ubijaj, Ne kradi, Ne pričaj po krivem* itd., pa naj bi iz tega sledila še tako velika korist zanj. Ista načela, ki vežejo katoličana v vesti, ko gre za njegovo osebno korist, ga vežejo tudi, ko gre za korist naroda ali države. Kot mora biti pošten kot zasebnik, tako mora biti pravičen v svojih dejanjih tudi kot voditelj naroda ali diplomat.

Iz tega je kaj lahko uvideti, kako velikega pomena bi bilo za mednarodno življenje in svetovni mir, če bi se voditelji držav ravnali dosledno po načelih krščanske pravičnosti. Če bi krsč-

anski pravičnost prevladala v mednarodnem življenju, ne bi bilo več treba govoriti o napadalnih vojnah, o imperializmu, o železnih zavesah itd., in malim narodom ne bi bilo več treba trepetati pred svojimi sosedi. Velika večina mednarodnih uprasanj se sploh ne bi pojavila. Z usó gotovostjo lahko rečemo, da tudi zadnja vojna ne bi bila izbruhnila, če bi se voditelji držav ravnali dosledno po nauku krščanstva.

KRŠČANSTVO - VERA LJUBEZNI

Krščanska pravičnost torej more dati najbolj gotovo jamstvo, da v mednarodnem življenju ne bo prevladalo nasilje, ki je prvi korak proti vojni. Toda sama stroga pravičnost včasih ne zadoštuje, da se mednarodna uprasanja morejo rešiti na miren način.

V zapletenih mednarodnih odnošajih se kaj lahko zgodi, da ni tako jasno, kaj kakemu narodu po pravici gre. Kakor v življenju posameznikov lahko nastanejo dvomi, kaj je njegova pravica in kaj ni, tako tudi v življenju narodov in držav dvomi niso izključeni. Kaka država misli, da ima pravico do nečesa. A drugi ji to pravico zanikajo. In lahko se zgodi, da v resnici ni močóce priti na jasno, na kateri strani je pravica. Ali naj se taka uprasanja rešijo z orožjem? Nikakor ne, kajti v takih primerih ljubezen more premostiti vse težave. Pa tudi drugače bi med narodi vladalo mnogo lepše sožitje, če bi voditelje držav vodil duh nesebičnosti in ljubezni. Kakor se v življenju posameznikov zgodi, da kdo potrebuje pomoči svojih sosedov, tako lahko tudi cel narod pride v tak položaj, da mora prositi za pomoč. In ljubezen je tista duhovna sila, ki bo ganila druge naróde, da bodo pomagali, kjer je pomagati treba. Tako se ne bo tako zelo čutila razlika med bogatimi in revnimi naródi, ne bo toliko medsebojne zavisti in en razlog za vojno bo manj.

A kdo naj vlije svetu tega duha mednarodne ljubezni bolje kot krščanstvo, ki je pred vsem drugim vera ljubezni, tako da smemo reči, da krščanstvo in ljubezen pomeni eno in isto. Naravno človekoljubje in sočutje s trpečimi more biti koristno in more nagniti srca do plemenitih dejanj. Zato more biti koristno tudi v mednarodnem življenju. A ljubezen ki jo je s svojim božjim Duhom užgal na svetu Kristus, je vse bolj popolna in zato mnogo bolj zmožna, da ustvari v mednarodnem življenju najidealnejše odnose, tako da bo usaka nevarnost krvavega spopada med naródi izključena.

Krščanstvo je v resnici vera ljubezni. To se pravi, vsak resničen Kristusov učenec bi moral imeti iskreno ljubezen do vseh

ljudi brez razlike narodnosti in jezika, da, celo do sovražnikov. Novo zapoved vam dam: Ljubite se med seboj! Kakor sem jaz vas ljubil, se tudi vi med seboj ljubite. Po tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako boste imeli ljubezen med seboj! Tako je govoril Kristus malo pred svojo smrtjo. Zato lahko rečemo, da je to nekaka oporočka, ki jo je Kristus dal svojim učencem in po njih vernikom vseh časov in krajev. In isto novo zapoved ljubezni, ki je Kristus proglasil kot prvo in največjo med vsemi drugimi dolžnostmi kristijana, so za njim oznanjali njegovi apostoli. Vse svete knjige Nove Zaveze so polne besed o ljubezni. Posebno sv. 1. povelje Janez, ki se imenuje tudi apostol ljubezni, je v prisrčnih besedah opominjal prve kristijane, naj se ljubijo med seboj. Preljubi, ljubimo se med seboj, ker je ljubezen iz Boga. In to je njegova zapoved, da verujemo v imê njegovega Sina Jezusa Kristusa in da se med seboj ljubimo, kakor nam je zapovedal. Mi torej ljubimo, ker nas je on prej ljubil. Ako kdo pravi: Ljubim Boga, pa sovraži svojega brata, je lažnik. Tc zapoved imamo od nje, da naj, kdor ljubi Boga, ljubi tudi svojega brata! Tako in podobno piše sv. Janez v svojem prvem listu. Podobno tudi sv. Pavel zopet in zopet opominja svoje vernike. Posebno v prvem pismu, ki ga je pisal vernikom v Korintu, se mu je po božjem navdihnenju duh razvnel, ko je zapisal najlepší slavospev ljubezni, ki mu ne najdemo enakega ne preje ne kasneje: Ko bi vse človeške in anđelske jezike govoril, ljubezni pa ne bi imel, sem brneč bron ali zvenceče cimbele. In ko bi imel prerostvo in bi vedel vse skrivnosti, ter imel vso vednost, in ko bi imel vso vero, tako da bi gore prestavljal, ljubezni pa ne bi imel, nisem nič. In ko bi razdal v živež vse svoje imetje in ko bi dal svoje telo, da bi zgorel, ljubezni pa ne bi imel mi nič ne koristi...Zdaj ostane vera, upanje, ljubezen, to roje; največja med njimi pa je ljubezen. Prizadevajte si, da boste imeli ljubezen!

Tako torej uči o ljubezni Kristus in njegovi apostoli. Ljubezen ja torej prva in največja zapoved, ki se mora po njej ravnati vsak resnični katoličan. Krščanstvo je torej pred vsem drugim vera ljubezni. In ta krščanska ljubezen ima v sebi vse pogoje, ki so potrebni za prijateljsko sožitje vseh ljudi in narodov na æetu.

Pravi krščanska ljubezen je namreè najprej ljubezen dobrohotnosti. Tako zvano prijateljstvo med državami je vèasih ali celo pogosto samo prikrito samoljubje in sebiènost. A prava krščanska ljubezen ni sebièna. Prava krščanska ljubezen hoèe dobro vsem ljudem. Vse torej, kar hoèete, da bi ljudje vam storili, storite tudi vi njim! To naèelo je proglasil Kristus sam. Kakor torej vsakdo želi sebi samo dobro, tako mora dobro želeti tudi drugim.

Prava krščanska ljubezen je še posebej ljubezen dobrodelnosti. Kajti prava krščanska ljubezen se mora kazati tudi v dejanjih, če hoče biti prava krščanska ljubezen. Kakor je sam dejal, Kristus ne bo sodil ljudi po tem, koliko ljubezni so imeli v srcih in na ustnicah. Sodel nas bo po tem, koliko ljubezni smo imeli v dejanjih: Kar ste storili kateremu izmed mojih najmanjsih bratov, ste meni storili! Česar niste storili kateremu izmed teh najmanjsih, tudi meni niste storili! Tako bo na sodnji dan rekel tistim, ki so imeli ljubezen v dejanjih, o iroma tistim, ki je niso imeli.

Prava krščanska ljubezen je končno tudi ljubezen odpuščanja in medsebojne spravljivosti. Tako da nihče ne more reči, da ima krščansko ljubezen, če ni voljan odpustiti tistim, ki so mu storili kako krivico. Ljubite svoje sovražnike; delajte dobro tistim, ki vas sovražijo, in molite za tiste, ki vas preganjajo in obrekujejo, da boste otroci vasega Očeta, ki je v vebesih! S temi besedami je Kristus sam proglasil načelo ljubezni do sovražnikov in dolžnost odpuščanja. Krščanstvo gotovo ne prepoveduje, da kdo brani svojo pravico, če je treba, posebno če ga kakí drugi razloži prižganjajo k temu. Toda Kristusov nauk prepoveduje vsako sovrastvo v srcu in vsako željo po masčevanju. Poleg tega je po Kristusovem nauku mnogo bolj popolno odreči se pravici in dati prosto pot ljubezni, tudi če kdo ni dolžan storiti tako.

Vse te lastnosti prave krščanske ljubezni je sv. Pavel lepo pouzel, ko je v prvem pismu Korinčanom zapisal: Ljubezen je potrpljiva, je dobrotljiva. Ljubezen ni nevoščljiva, se ne ponosa, se ne napihuje; ni preserna, ne išče svojega, se ne da razdražiti, ne misli hudega; se ne veseli krivice, veseli se pa resnice, vse opraviči, vse veruje, vse upa, vse prenaša.

Zato skoraj ni potrebno izgubljati besed o tem, kako vse druženi bi bili odnosaji med narodi na svetu, če bi v mednarodnem življenju prevladal duh krščanke ljubezni, če bi narod narodu hotel dobro, če bi narod narodu pomagal v stiski, če bi narod narodu tudi odpustil, kadar bi bilo treba kaj odpustiti. Da, svet ne bi mogel najti bolj uspešnega zdravila proti vojni kakor je krščanska ljubezen. In človestvo bo gradilo mednarodni mir na najbolj trdnem temelju, če ga bo gradilo na iskreni krščanski ljubezni, ne na ljubezni v besedah ali na papirju.

ZAKLJUČEK

Tako smo v nekaj besedah pokazali, da je Kristusova vera, ki je tudi naša vera, v resnici najtrdnjeji, ki nanj človeštvo more postaviti trajen mir na svetu. Pravo krščansko mišljenje in vojna sta si potemtakem tako nasprotna kakor sta si nasprotna dan in noč. Kamor zasije luč krščanske resnice, od tam se mora umakniti sourastvo in z njim tudi vojna.

Toda - rekel bo kdo - ali ni vse to naše razmišljanje kakor lepa slika domišljije, ki se često prikaže popotnikom v puščavi? Traja nekaj časa, potem pa izgine. In vse naokoli je zopet samo pesek in puščoba. Kajti svet je tako daleč od krščanskih idealov, ki smo o njih govorili. Koliko voditeljev držav in diplomatov danes splon misli na načela krščanskega nauka? Saj se celo beseda Bož tako redko sliši v političnih in diplomatskih govorih. In Kristus in njegova Cerkev se skoro ne omenjata v besednjaku mednarodne politike, kaj šele, da bi krščanstvo moglo izvajati kak odločilen vpliv na življenje narodov.

Žal je res, da se današnji svet še use premalo ravna po Kristusovem nauku, četudi je poteklo že skoro dva tisoč let, odkar je Kristus prinesel svojo božjo resnico na svet. Tudi je res, da imamo države na svetu, kjer je Kristusovo ime sploh prepovedano in njegova Cerkev preganjana. Tudi je res, da celo tiste države, ki so po svojem prebivalstvu katoliške, le pogosto gredo preko krščanskih načel v mednarodnem življenju, kakor da bi bila krščanska vera nekaj, kar je samo za življenje posameznih državljanov, ne sme pa imeti nobenega vpliva na življenje države. Reš je tudi, da v Zvezi Narodov ne slišite pogosto besede Bož, Kristus, Cerkev, in da med zastopniki narodov ni veliko katoličanov in da nihče izmed njih ne uprasa, kako bi se to ali ono mednarodno uprasanje moglo resiti v luči

Vse to je res. A vse to ne pomeni, da je naše gledanje na krščanstvo kot najtrdnjeji temelj mednarodnega miru pogreseno. Krščanstvo je in ostane resnica, četudi svet noče hoditi v luči te resnice. Kris-

tusov nauk je božji nauk, zato ima večno veljavo in ostane trden kakor skala, četudi tuga velika večina človeštva se noče priznati in se po njem ravnati.

Zato si iz te razdvojenosti, ki jo gledamo na svetu okoli sebe, in iz tega tako očitnega nasprotstva, ki vlada nad današnjo mednarodno politiko in Kristusovim naukom, lahko ustvarimo dva zaključka.

Prvi zaključek je, da moramo trezno računati z možnostjo vojne. Kajti več kot jasno je, da današnji svet gradi mir na pesek, ne pa na skalo. Kljub dobri volji posameznih državnikov v mednarodnem življenju le še preveč prevladuje načelo sebičnosti in celo diplomatske zvitosti. Kdor je bolj pretkan, kdor zna bolje varati, ta velja za boljše politika in diplomata. Zato menda nismo preveč črnogledi, če pravimo, da svet se ne bo tako kmalu dosegel zaželjenega miru. Vsaj to je treba reči, da nevarnost vojne se ni izključena.

Druži zaključek, ki sledi za nas katoličane, pa je, da moramo čim več storiti, da bo Kristusovo kraljestvo čim preje in čim popolneje zavládalo na svetu. Ko se po božji dobroti in našem sodelovanju uresniči ona prošnja očenasa, ki pravi, Pridi k nam tvoje kraljestvo, bomo lahko mnogo bolj gotovi, da bodo narodi dosegli trajen mir. Zato moramo najprej mnogo moliti, da bi se Kristusova Cerkev razširila po vsem svetu in se utrdila med vsemi narodi. Kajti le tako bo mogoče, da bodo krščanska načela začela izvajati vpliv tudi na mednarodno življenje. Za vse to moramo torej moliti. Tako hoče Kristus, kajti on sam nas je naučil moliti očenasa. Poleg tega pa moramo po svojih močeh tudi drugače pomagati, da bi misijonsko delo Cerkve čim bolj uspešno. Vedno se moramo zavedati, da s tem, ko na ta ali oni način sodelujemo pri razširjanju in utrjevanju Cerkve, sodelujemo tudi za utrditev svetovnega miru. Seveda moramo po svojih močeh storiti vse, da bodo krščanska načela čim bolj prevladala tudi po nasi deželi sami.

Z eno besedo, kjerkoli in kakorkoli moremo, moramo delati za to, da bo Kristus zavládal po človeških dušah. Kajti s tem bomo delali tudi zato, da bo Kristus zavládal tudi v mednarodnem življenju. S tem bomo pa tudi pripomogli da bo na svetu zavládal mir, ki po njem hrepene milijoni in milijoni vseh narodov in jezikov. Kristusovo kraljestvo je namreč po besedah sv. Cerkve: kraljestvo pravičnosti, ljubezni - in zato tudi kraljestvo miru.

KIP SVOBODE

Iz New Yorške luke.

Ko smo pred leti prvič pripeljali kot revni izseljenci v New Yorško luko, kako smo občudovali mogočen kip Svobode v tej luki! Kakor bi nam svojo ožarjeno roko podajala v pozdrav, se nam je zdelo, in nam klicala svoj materinski: "Dobro došli!" Nismo še poznali ameriške svobode, ker smo bili rojeni in vzgojeni brez svobode. Zato nismo se razumeli svetilke, ki je pred nami visoko dvigala proti nebu in nam jo kazala, češ, prišel si v deželo svobode, o kateri ti se pojma nimaš. Nismo vedeli, kako nam bo tukaj dobro

in posebno nismo vedeli, kako neizmernemu trpljenju smo se ognili, katerega bi bili morali trpeti danes, ko bi bili ostali tam. Vendar pa nas je vkljub temu objel nek prijeten občutek in oči so sledile plamenici v njenih roki visoko v zrak.

Bilo je kmalu po koncu francosko-nemške vojne. V Parizu so se sešli neki večer v prijateljski družbi najvišji državni uradniki. Pa je nekdo med njimi sprožil misel, da bi se morala Francija Ameriki zahvaliti za vse, kar je že storila za francoski narod, in sicer na kak viden način, primeren velikemu francoskemu narodu in veliki državi USA, zlasti za vse, kar je storila za nje v tej zadnji francosko-nemški vojni. Tudi revolucijo je omogočila samo Amerika. In takrat se je rodila velika miselj, dati Ameriki v njeno New Yorško luko veliki kip Svobode. Amerika je dala Franciji svobodo in je še danes edina država pravega demokratizma in prave svobode. Zato kip Svobode k njenim vratom!

Iz tega ožjega kroga državnikov je prišel v državni zbornici tozadevni predlog, ki ga je kakor zbornica, tako ves francoski narod z navdušenjem sprejel. Sklenjeno je pa bilo, da naj se ta kip ne plača iz državnih blagajn, temveč naj ga plača celi narod. Sestavil se je poseben odbor, ki je začel zbirati prostovoljne

darove po celi Franciji. Narod naj da narodu dokaz hvaležnosti in v najkrajšem času je bil potrebn denar, \$ 700,000, skupaj.

Sloveči kipar Frederick Bertholdi je dobil nalogo, da kip izdela. To je bilo 1874. leta.

Letos je 64 let tega, od kar je pripljul poseben parnik iz Francije v New Yorško luko in pripeljal kip v 214 velikih lesenih zabojih.

Ameriški kongres je dar francoskega naroda z veseljem sprejel in odločil mali otok Bedloe v New Yorški luki, kjer naj stoji ta kip. Toda za preureditev otoka, kakor tudi za podstavek za kip je pa morala Amerika sama plačati. Da pa tudi v Ameriki ne bo vlada, ki bo poskrbela

za to, temveč ameriško ljudstvo, se je tudi v Ameriki sestavil odbor, ki naj zbira prostovoljne darove za kritje teh stroškov. Francoski narod je sam dal ta dar in ameriško ljudstvo naj ga samo sprejme. V najkrajšem času so tudi v Ameriki zbrali potrebnih \$ 300,000.

Tako stoji danes v naši New Yorški luki ob vratih naše države mogočen kip svobode, dar svobodnega francoskega naroda ameriškem svobodnemu ljudstvu.

Stotisoči so, ki obišejo letno na otok in splezajo visoko gori v njeno plamenico, pa le malo jih je, ki bi opazili tudi napis, ki je vzdian v podstavek. V slovenščini se glasi nekako tako le:

NOVI VELIKAN

Ne kak bronast grški jezdec velikan,
ki deželo za deželo sebi zaslužuje!

Tu pri naših morskih vratih naj stoluje

Žena s plamenico, katere plamen naj bo znan

vsem zaslužjenim, ime naj njeno ve ves svet širan:

Mati vseh pregnanih, ki ožarjeno roko steguje

v ljubeznivi tu v pozdrav in z milimi očmi ki čuje

zračnih sred mostov nad luko dvojnih mest.

“Stare zemlje, le imejte vso navlako svojo!” v svet molče kriči.

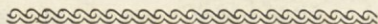
“Meni dajte vse trpeče, revne, poteptane,

zbegane vse množice, želeče dihati svobodno,

vse, ki ve ste jih zavrgle, vzele zemljo rodno!

K meni sem pošljite vse brezdomce, vse nesrečne!

To svetilko dvigam tu pri vratih svojih zlatih!”

JANEZ ŽUŽEK

misijonar v Minnesoti

Pred kratkim je minulo štiri-deset let, kar je misijonar Žužek zapustil ta svet. Šteje se med pionirske misijonarje Minnesote, o katerih je rajni nadškof Ireland rekel, da „so bili zares pravi apostoli, oblikovani po Vzoru božjem, uredni hoditi po Palestini in Grčiji s Petri in Pauli, možje, katerih ne moremo nikoli dovolj poznati in ljubiti.“

Prišel je tja, ko je bila Minnesota še na pol divja, ko se je v njej krščanska omika šele snovala. Z veliko unemo in požrtvovalnostjo je skrbel za duhovni in gnotni razvoj in napredek svojih številnih misijonov ter si tako po dolgoletnih naporih pridobil odlično mesto v zgodovini Minnesote. Ne bo torej napak, če ga tudi mi Slovenci bolje spoznamo in ohranimo v blažem spominu.

1. MLADOST IN ŠOLE

Janez Žužek se je rodil 31. grūdna 1837 v Velikih Laščah na Dolenjskem. Bil je zakonski sin kmečkih staršev Franca Žužka in Neže Pucelj. Ljudsko šolo je posecal doma. Kje je hodil v normalko in gimnazijo, nisem dočgal; bilo je prejkone v Ljubljani. Tam je leta 1861 vstopil v škofijsko semenišče.

Učil se je tretje leto bošoslovja, ko se je v prosincu leta 1864 vrnil v domovino indijanski misijonar Franc Pirc nabirat pomočnikov za misijone v Minnesoti. Oglasilo se je šestnajst mladih mož, med njimi duhovnik Jožef Buh, bošoslovci Janez Žužek, Janez Tomaževič, Nace Tomazin, Lojze Plut, Jakob Trobec in štajerski Nemeč Aleksander Berghold, nekaj gimnazijcev in hlapec Movern.

V sredi sušca je Žužek zapustil Slovenijo in se skoz Dunaj, Monako in Pariz odpravil v Ameriko. Dne 10. aprila je na ameriški jadrnici MERCURY odrinil iz Havra in se 19. maja izkrcał v New Yorku. Vožnja čez morje je bila dolga in precej viharna. Tako je sporočil tovariš Tomazin in se pohvalil, da je bil sam vkljub temu še dokaj zdrav, „medtem ko so drugi, korenjaki, veliko trpeli, kakor Žužek, ki delj časa ni močel nič jesti; če je pa kaj pojedel, je takoj iz sebe určel.“ Ko so stopili na suho, so bili pa zopet vsi zdravi.

Deset dni potem so prišli v St. Paul, glavno mesto Minnesote. Ondotni škof Tomaž Grace jih je z veseljem sprejel; imel je namreč le 24 duhovnikov v škofiji, ki je poleg Minnesote ob-

- Janez L. Zaplotnik

seĝala tudi obe Dakoti do reke Missouri. Žužek je ostal kar v St. Paulu in se tam s Tomaževičem, Tomazinom, Bergholdom in Američanom Jakobom O'Gormanom pripravljaj za duhovski stan; profesor in spiritual jim je bil č. ğ. Buh. Drugi tcvariši pa so šli v Milwaukee in St. Vincent, kjer so študije nadaljevali.

Kako je Amerika Žužku uĝajala ne vemo, ker nas nobeno njeĝovo pismo iz te dobe ni doseĝlo. Imamo pa precej poročil od njeĝovih tovarisev, ki so nam ohranili marsikatero zanimivost. Tako je n.p. Trobec pisal iz St. Vincenta o pijančevanju Američanov. „Pijejo,“ pravi, le žĝane pijače. Vino je tukaj nekaj posebnega; jaz ĝa še nisem videl v Ameriki, razen mašnega. Poskušajo ĝa le premožnejši o posebnih slovesnostih. V St. Paulu so naši boĝoslovci nekoč ameriškeĝa pili; vsak ĝa je dobil kupico, pa je bila tako velika, kakor ğ. Žužek pravi v svojem smešnem pisemcu, 'da sem jo brž brž zurnil, da bi se ne bila kaka sitna muha prikradla in mi ĝa izpila! Tukaj je tedaj najboljša ŝola, da se človek vina odvadi.'"

Konec poletja je Žužek študije dovršil, nakar je 24. kimavca prejel subdiakonatski, drugi dan pa diakonatski. „V torek potem“ je pisal Tomazin 2. ĝrudna 1864 iz St. Paula, „nas je prišel ğ. Pirc iz Crow Winga povpraševati, kateri bi hoteli ĝor k njemu med Indijance priti. G. Buh, ğ. Žužek in jaz smo se oĝlasili, kar ĝa je zelo razveselilo. Na

praznik vseh svetnikov, 1. listopada, so bili ĝospodje Žužek, Tomaževič in Berghold posvečeni mašniki.”

„Nove maše so obhajali, ali ne dva enako. G. Žužek je precej drugi dan, na ĝod vernih duš, imel novo mašo v stolnici in po maši pel 'Requiem!' Streĝla sta mu ğ. Buh za diakona in ğ. O'Gorman za subdiakona; škof je bil zraven na svojem sedeĝu, mi drugi pa smo kakor kanoniki v koru sedeli. Res, žalostna primica je bila to! brez 'Veni,' brez 'Gloria,' brez 'Te Deum,' brez blaĝoslova! Ali kaj se hoče na tujem!”

Tomazinu je bilo žal, da je Žužek moral imeti tako klavrno novo mašo; menil je, da bi se v domovini kaj takeĝa ne bilo pripetilo, kajti Slovencem je nova maša le nekaj veseleĝa in prazničneĝa. Kaj je Žužek mislil o stvari, pa ni znano. Vsekako je tudi sam štel takšno novo mašo za žrtev. A ta odpoved takoj prvi dan njeĝoveĝa duhovniškeĝa živiljenja ni bila zadnja.

2. V CROW WINGU

Po novi maši sta se Žužek in Buh pripravljala, da pojmeta med Indijance. Sporočila sta Pircu, kdaj naj ju pričakuje. Stari misijonar se je te vesti zelo uzradostil, ker mu je obetala uresničiti najlepše sanje, kar jih je kdaj imel: pokristjanjenje očipvejskeĝa naroda. Dne 6. listopada 1864 je pisal iz Crow Winga v Ljubljano: „Prav ko sem bil to pismo dokončal, sem dobil od č. ğ. Buha

list, ki mi naznanja veselo novico, da bo moj misijonski namestnik č. g. Buh z g. novomašnikom Žužkom 9. t. m. odrinil iz St. Paula k meni za indijanske misijone."

Poleg teh dveh je Pirc pričakoval tudi gospode Tomazina, Pluta in Trobca, brž ko bodo posvečeni. „S petimi tako čurstim pomočniki," je uzkliknil, „mi bo moč doseči svoj namen spreobrnjenje Očipejcev. Toda naš škof mi je naznanil, da nas zavoljo svoje ubožnosti ne more podpirati. Zaupam pa v Boža, da nas bo On gotovo s svojo milostjo podpiral in nam tudi vse potrebne pripomočke priskrbel, da se bo naše delo dovršilo."

Žužek in Buh sta res 9. listopada odrinila proti Crow Wingu. Do Elk Riverja sta se peljala z vlakom, dalje pa spošto (staže). Menda se je že nočilo, ko sta se pritresla v Crow Wing, Pirčev glavni stan.

Ta vasica, ki je zdaj ni več, je stala na levem bregu reke Mississippi nasproti ustju, kjer se reka Crow Wing izliva v ta veletok. Štela je kakih 35 lesenih hiš, v katerih so prebivali zraven nekotikih Američanov in kanadskih Francozov večidel pol Indijanci. Ti in Kanadci so bili katoličani. Imeli so cerkev in župnišče, ki jih je Pirc postavil, a so menda rajši „ognjeno vodo" srkali, kakor pa misijonska poslopja popravljali. Hodili so v cerkev, ki je bila iz hlodov zložena in od strani podprta, da se ni podrla.

Župnišče ni bilo mnogo boljše. To je prvotno obsegalo samo eno sobo, 12 čevljev široko in 16 čevljev dolgo, ter bilo prav tako iz navadnih hlodov narejeno. Služilo je Pirču, ki je tedaj imel že blizu 79 let, in njeemu staremu kuharju za sprejemnico, delavnico, kuhinjo, shrambo in spalnico. Imela sta vsak v svojem kotu nizko trdo ležišče, zbito iz desk. Kuhala sta na železni peči in z njo pozimi tudi hišo grela. Po stenah sta razobesila razpela, podobne svetnikov, rožne vence, razno orodje, posodo, puško dvocevko, trnke in mreže za ribolov, tako da je bila soba skoraj muzeju podobna.

Preden sta Buh in Žužek prišla je Pirc župnišče povečal in mu na vsaki strani pridela po eno sobo, deset čevljev široko in štirinajst čevljev dolgo, ter jih oskrbel s pohištvo, stesanim in zbitim iz navadnih desk. Vrzeli in razpoke v stenah so Indijanci z mahom zamašili in z blatom zamazali. Vkljub temu pa je bilo pozimi v hiši grozno mraz, kakor je Žužek sporočil Trobču, rekoč: „Zvečer postavim vodo na razbeljeno železno peč, pa moram vendar zjutraj delj časa čakati, da se morem umiti, zakaj z ledom se umivati ni prijetno."

Ko sta si mlada misijonarja sobi malo uredila, sta se lotila Baražove indijanske slovnice, da bi se naučila jezika Očipejcev in se pripravila za indijanske misijone. O Indijancih seveda še nista veliko vedela. Zato sta rada poslušala

izkušenega misijonskega veteranca Pirca, ki jima je pripovedoval o doživetjih med rdečkokožci, o njih šegah, značaju in drugih stvarih, ki jih mora indijanski misijonar vedeti, če hoče kaj doseči.

Pri takih pogovorih so se navadno zbrali v Pirčevi sobi, ki je bila nekoliko večja od ostalih dveh. Pirc je sedel na svoji postelji, tovariša sta se pa usedla poleg peči na dolgo leseno klop, stoječo na vratih, ki so držala v klet pod župniščem. Mrzlega zimskega večera so si dobro zakurili, da se je peč razbelila, in se prijetno razgovarjali, medtem ko je zunaj tulil snežni vihar. Pirc je pravkar pravil o svojih misijonih in umes upletal razne šale, s katerimi je imel navado pripovedovanje soliti. Mlada misijonarja sta se kajpada veselo smejala in zibala sem ter tja po klopi, a ne dolgo. Iznenada so se namreč slabo narejena vrata v klet vdrla, klop se je nagnila in g. Žužek je zdrknil na tla ter bi bil živ telebnil v jamo, ko bi se ne bil naгло oprijel - razbeljene peči. Opeklo roko si je ozdravil z mrzlimi obkladki, še preden je Nemeč Kneipp prišel s svojim vodozdravstvom na dan.

Žužek se torej v Crow Wingu ni mehkužil po udobnih naslonjačih v razkošni palači. Niti si ni kvaril želodca z izbranimi jedmi; zadovoljevati se je moral večinoma z divjim rižem, krompirjem, prepečencem in čajem. Kadar pa mu je teh zmanj-

kalo ali se mu je zahotelo po čem boljšem, je šel s puško v gozd divjačino streljat ali pa s trnkom v dolino ribe lovit. Sicer pa je dan na dan pridno učil otroke in med Pirčevimi izleti v misijone skrbel za Crow Wing. Starček je bil z njim popolnoma zadovoljen in ga je spomladi nagradil za trud s 135 franki, katere je bil iz domovine prejel.

Toda v Crow Wingu ni bilo dovolj dela za tri duhovnike. Zaradi tega je Buh že v prosincu odšel na sever med Indijance, Žužek pa je v maju odpravil v St. Peter, kjer je dobil svojo faro med belci. S tem je ugodil želji škofa Gracea, ki je hudo poogrešal duhovnikov celo po večjih krajih, še bolj pa na kmetih, kjer so bili naseljenci pogosto docela zapuščeni in se izneverjali. Škof torej ni brez razloga trdil, da bi se med belimi dalo veliko več opraviti kakor pa med Indijanci.

3. V ST. PETRU

St. Peter je mesto, ki stoji ob reki Minnesoti kakih 70 milj južnozapadno od St. Paula in je sedež nicolletskega okrožja; sedaj šteje okrog 6000 prebivalcev. Ob Žužkovem prihodu je bila tu še vas, ki je leta 1873 postala mesto. V okolici evete poljedelstvo, živinoreja, mlekarnstvo in perutninarstvo, v mestu pa obrt in trgovina.

Prvi beli ljudje so se tod naselili leta 1854, med njimi tudi nekaj katoliških Nemcev in Ircev. Ti so si čez dve leti po-

stavili cerkev iz hlodov in jo posvetili sv. Petru. Sledečih devet let so naselbino semtertja posečali potujoči misijonarji, a le ob nedoločenih rokih. Ker pa so se prebivalci naglo množili, so škofa prosili, da bi jim dal stalnega duhovnika, ki bi jim redno opravljal božjo službo. Tako so dobili g. Žužka.

O njem govori zgodovina sv. Petra z velikim spostovanjem. Pravi, da je bil vkljub mladosti prav goreč duhovnik in zelo zmožen organizator. Imenuje ga ustanovitelja in graditelja (builder), ki zasluži najprvo mesto med znamenitimi duhovniki v St. Petru, saj je položil trdno podstavo, na kateri je župnija hitro in stvarno napredovala, ter vsejal seme, ki je rodilo obilo sadov in iz katerega je zrasla cvetoča fara, ki se mora njemu zahvaliti za svojo ureditev in porast. Poleg tega je ustanovil tudi nekaj misijonov, ki prav tako njemu dolgujejo zahvalo za svoj razvoj. Večjega uspeha, pravi omenjeni spis, ni mogoče pripisati nobenemu človeku v zgodovini župnija kakor gospodu Žužku.

On je bil prvi župnik, ki je stalno živel v St. Petru. Ker je imel mešano faro, t. j. obstoječo iz Nemcev, Ircev in deloma tudi Francozov, a sam še ni znal dobro angleškega jezika, je ob nedeljah po božji službi neki župljan namesto njeega bral oznanila vernikom v angleščini, dokler se ni sam naučil tega jezika, nakar je

pridigal nemški in angleški; ta red je veljal, dokler se Nemci niso l. 1888 ločili od Ircev in postavili svojo cerkev.

Ko je Žužek l. rožnika 1865 nastopil službo v St. Petru, cerkev še ni bila dovršena; imela ni še ne oken ne zakristije. Takoj se je lotil dela, zgotovil cerkveno poslopje in postavil zakristijo. Deske zato je naročil v St. Paulu. Pripeljala mu jih je ladja po reki Minnesoti, a je spotoma obtičala v Hendersonu, kakih 15 milj pod St. Petrom, ker je tisto poletje voda zavoljo suše nenadoma upadla. Zato so morali župljani sami zvoziti les k cerkvi, kar so zastonj storili.

Kmalu nato je Žužek dobil nov zvon in ga postavil po tedanji navadi na lesen oder, katerega je dal nalašč zato napraviti poleg cerkve, ker še ni bilo zvonika. Pozneje je cerkvi dodal stolp in zvon vanj obesil ali prav za prav postavil, ker ameriški zvonovi ne vise, temveč stoje. Obenem je nabavil cerkvi notranjo opravo in najbolj potrebne stvari za obhajanje božje službe.

Takoj iz početka je pridobil tudi kos zemljišča in ga preuredil v župnijsko pokopališče, Calvary zvano. Pričel je tudi pisati prve župnijske matice, ki se use začenjajo leta 1865. Nato je postavil tudi prvo župnišče zraven cerkve. Prvo zimo, ki jo je v St. Petru prebil, se je hudo prehladil

in nevarno zbolel, zaradi česar je na eno oko oslepel.

Brž ko je prišel v St. Peter, je ustanovil pevski zbor in ga kakš štiri leta sam vodil in uril. Da bi povzdignil cerkveno petje, je kupil posebne orgle (reed organ). Učil je peti tudi otroke. Obenem je ustanovil društvo sv. Rožnega venca za žene, da bi pomagale skrbeti ne le za cerkev, ampak tudi za reveže in bolnike v župniji. Leta 1873 je osnoval podporno društvo sv. Petra za moške in ga vodil, dokler je tam župnikoval. Kasneje je ustrojil tudi odsek katoliških ameriških vitezov in društvo popolne vzdržnosti, za katero se je zlasti pomožni škof Janez Ireland vnemal.

Komaj je Žužek župnijo dobro uredil, že jo je 30. julija 1868 zadela huda nesreča. Po polnoči je namreč nastala strašna nevihta, ki je celo uro divjala nad vasjo, medtem ko je dež lil kakor iz škafa. Nevihta je spremljal silen vihar, ki je naredil veliko škode; polomil je mnogo drevja in pokvaril marsikatero poslopje. Porušil je tudi stolp katoliške cerkve, ubil zvon, potrl cerkvena okna in napravil čez pet sto dolarjev škode. Sreča v nesreči je bila, da je zvonik padel na vzhod; če bi bil tel-ebnil na juž, bi bil razbil župnišče in najbrž ubil še župnika, ki je bil tedaj v njem.

Po tej nevihti se je Žužek takoj lotil dela, da je storjeno škodo popravil. Ubiti

zvon je poslal na vzhod, da so ga prelili, in dal postaviti nov zvonik; pri tem je neki delavec padel z odra in se ubil. Dal je napraviti nova okna in cerkev popraviti, prenoviti in opremiti, da je bila lepša nego prej.

Kupil je tudi lične postaje križevega pota. Prišle so iz nekega umetniškega zavoda v Monakovem. Blažoslovil jih je zelo slovesno prvo nedeljo v postu l. 1870 šentpavelski generalni vikar Klement Staub, O.S.B., v nagnečeni cerkvi in pri tem pridišal nemški, Žužek pa angleški. Pomagal jima je župnik Valentin Sommereisen iz Mankato. Dopisnik, ki je to sporočil, je pohvalil lepo cerkev in dobro urejeno župnišče ter pristavil: „Še več pa je uredno, da č. g. Žužka ljubijo in spoštujejo angleški in nemški farani.“

Naš misijonar se je zelo zanimal tudi za katoliško vzgojo otrok. Izprva jih je sam dvakrat na teden učil krščanskega nauka, dokler ni ustanovil župnijske sole. Kmalu po prihodu v St. Peter je s pomočjo škofa Gracea dobil katoliškega učitelja, ki je v neki hiši odprl zasebno šolo, kjer so se otroci tudi katekizma učili. Od leta 1868 se je ta sola sicer štela za župnijsko, a je bila še vedno zasebna, ker je ni vzarževala fara, temveč starši solarjev.

Leta 1870 je pa Žužek pregovoril župljane, da so kupili staro javno šolo, ki je stala

tik farnega posestva in bila naprodaj. Plačali so zanjo \$562.50. Tako je župnija dobila svoje solsko poslopje in poslej tuai sama plačevala učitelja. Za to službo je župnik najel učitelje prejšnje zasebne šole, ki mu je potem nekaj let poučeval povprečno po sto otrok.

V sledečem letu je Žužek hotel svoje farane duhovno poživiti in pomladiti. Zato je poklical slavnega štajerskega jezuita Franca Weningerja, da jim je priredil sv. misijon. Spovedovati je začel že dan poprej, v soboto; priurvelo je toliko ljudi iz soseske, 25 milj daleč naokrog, da je moral misijonar skoraj vsa noč spovedovati; šele v nedeljo zjutraj ob pol treh je prišel iz spovednice. Isti dan, 12. listopada 1871, je začel sv. misijon, ki je zelo dobro uspel, saj je duhovno prenovil vse župljane, nemške, irske in francoske.

Leta 1873 je preteklo petdeset let, kar so se Žužkovi starši poročili. Da bi jim misijonar mogel osebno častitati, si je vzel pet mesecev počitnic in po binkoštih odšel s č. g. Plutom v domovino. Spotoma sta ogledovala razne kraje, kakor Berlin, Praško in Dunaj. Žužkova družina je othajalazlato poroko staršev v osmini Marijinega rojstva, kateremu je cerkev v Velikih Laščah posvečena. Udeležili so se je vsi njuni otroci, uštevuši dva sina duhovnika, mnogo sorodnikov in osem drugih mašnikov

ljubljske škofije. Domači č. župnik Matej Frelj je pridigal. Svečanost je ganila uso faro.

Nekaj dni potem se je č. Žužek odpravil nazaj v Ameriko. Spremljali so ga č. Plut, dijak Janez Tori in neka sorodnica Katarina. Po trinajstanevni vihartni vožnji čez morje se je 16. vinotoka zdrav izkrcal v New Yorku. V sredo pred praznikom useh svetnikov se je spočit in čvrst urnil v St. Peter.

Počitnice so koristile ne le njemu samemu, ampak tudi nječovi župniji. To se je kmalu pokazalo v nječovi podvojeni delavnosti. Sicer Žužek nikoli ni lenaril, a mora se priznati, da se je po urnitvi iz Evrope lotil z novim ognjem svojih dolžnosti, tako da je konec leta 1874 lahko rekel: „Letos sem imel črozno veliko dela in ča imam še vedno.“ To leto je namreč postavil hišo za redovnice, prenovil solo, postavil novo cerkev v Middle Laku, priredil tridnevni sejem (fair) in zraven še pripravil 240 oseb za birmo, da molčimo o drugih vsakdanjih misijonskih opravilih. Naj nekatere izmed teh stvari bolj natanko opišemo.

Slisali smo že, da je bilo Žužku mnogo do vzgoje mladine. Vedno je mislil, kako bi jo izboljšal. Zato je že kmalu po nakupu javne šole sklenil izročiti njeno vodstvo redovnicam. S tem namenom je še pred odhodom v Evropo l. 1873 kupil prostor zraven šole in sledeče leto na njem sezidal primerno stanovanje za šolske sestre. Hkrati

je popravil in prenovil tudi solo. Vse to je stalo okoli tri tisoč dolarjev. Dandanes to ni veliko; a takrat je bilo toliko denarja težko zbrati, ker so Ameriko izza leta 1873 stiskali slabi časi. Vendar je delo srečno dovršil in 12. listopada 1874 ste prišli dve šolski sestri Notre Dame z eno novinko iz Milwaukee, da so prevzele vodstvo šole. Štiri dni potem so jo odprle in takoj vpisale šestdeset otrok, a so upale, da se bo število kmalu podvojilo, kar se je res tudi zgodilo.

Glede zidave samostana in popraviljanja šole je Žužek 7. gručna 1874 tole napisal: „Vse to sem zadolžil za blizu dva tisoč dolarjev in jih bo se to zimo treba plačati. Kako pa bom denar skoledoval, ker ga je tako malo, me jako skrbi. Res, da so žene društva živega rožnega venca in pa farna dekleta prav pridne in pripravljajo sejem v korist šoli in tako upam skupiti sejem do osem sto dolarjev, drugo pa bo treba od hiše do hiše zbirati. Pšenica je pa tako poceni, da jo kmetu ne kaže naprodaj voziti. In letos so še kobilice posebno po nekaterih krajih naredile toliko škode, da tisoči družin stradajo. Vendar pa je pri nas še dovolj hrane; toda bati se nam je, da prihodnje leto ne bomo nikakrsne žetve, ker so kobilice pustile toliko zalege, da je joj.”

Pravkar omenjeni sejem, ki so ga v sredi gručna župljanke tri ani vodile, se je zelo dobro

obnesel, ker je prinesel enajst sto šest dolarjev in šestdeset centov čistega dobička, kakor je Žužek sam sporočil.

Sestre Notre Dame niso samo učile v farni šoli, temveč so imele tudi na hrani in stanovanju otroke z bolj oddaljenih kmetij in iz sosednjih misijonov. Venaar pa te sestre niso dolgo ostale v St. Petru; leta 1877 so se namrec umarnile franciškanskim sestram iz Rochester v Minnesoti, ki so potem mnogo let tu poučevale.

4. V PODRUŽNICAH

Iz tega, kar je bilo do zdaj povedano, je jasno, da se je Žužek večvial ukvarjal z župnijo sv. Petra; korenito jo je organiziral in preskrbel s potrebnimi poslopji, tako da se je štela med najboljše fare v škofiji. A to se ni bilo vse. Kajti katoličani so se naseljevali tudi zunaj mesta na obeh straneh reke Minnesote. Živeli so razkropljeni di 25 milj daleč od St. Petra, tako da je bilo mnogim predaleč tja hoditi k božji službi. Ker niso imeli drugega duhovnika, ki bi bil zanje skrbel, je to nalogo prevzel Žužek.

Nekateri izmed teh naseljenecv so bili versko že organizirani, druge pa je Žužek pripravil do tega, da so si osnovali podružnice. Razvil je pet takih misijonov in postavil cerkve v sledečih krajih: sv. Henrika v St. Henry, Marijinega rojstva v Clevelandu, Marijin-

eša obiskovanja v Granby (zdaj Brighton imencvan), sv. Mihaela v Belgradu in sv. Nikolaja v Middle Lake (prej tudi Timber Lake zvanem). Prva dva sta v lesueurskem, zadnji trije pa v nicolletskem okrožju. Obiskoval jih je navaano po enkrat na mesec. Vsi ti kraji razen zadnjih dveh so zdaj samostojne župnije.

V podružnici Middle Lake je leta 1872 začel graditi cerkev in jo polagoma dovršil. O njej je 7. grudna 1874 sam tole napisal: „Naredil sem cerkvico 16 milj od St. Petra, seveda iz desk, ki stane do dva tisoč dolarjev. Široka je 26, dolga pa s svetiščem ured 60 čevljev; zvonik je 60 čevljev visok.” Pozneje jo je oskrbel z opravo in lepimi kipi, ki mu jih je izdelal nek umetnik v St. Paulu.

Due leti nato se je lotil hise božje v podružnici Granby, ki je bila najbolj cadaljena od St. Petra. Stala je sredi rodovitne pokrajine ob Labodjem jezeru (Swan Lake). Tam se je že zgodaj naselilo šest katoliških družin, ki so si leta 1861 postavile majhno cerkev. S priseljevanjem pa se je stavilo družin kmalu avignilo do 22 in cerkvica je postala popolnoma pretesna, tako da je bilo treba nove.

Toda ljudje se dolgo niso mogli zediniti glede prostora, na katerem bi novo hiso božjo postavili. Šele leta 1876 so se po Žužkovem prizadevanju sporazumeli in si za stavišče izbrali grič s krasnim razgledom na jug

in vzhod, zavarovan s starim hrastovim gozdom proti severu in zapadu, od koder navaano prihajajo nevihte. Neutežoma so nanj postavili novo, cedno in trdno cerkev iz desk, 64 čevljev dolgo in 26 čevljev široko, z lepim zvonikom. Sledeče leto so si zgradili tudi solo in najeli učitelja, da jim je bistril in krotil nadobudno mladino.

To cerkev je škof Grace leta 1877 blagoslovil. V nedeljo, 8. julija, je birmal v St. Petru 108 oseb; drugi dan je šel skozi podružnico Middle Lake v Granby kjer je v torek birmal 35 oseb ter blagoslovil novo cerkev in zvonik, ki so ga šele prejšnji dan dobili iz livarne. Pri tej slavesnosti je Žužkov nekdanji sosolec Berghold pridigal.

Meseca maja 1878 je iznenada počil glas, da bo Žužek prestavljen iz St. Petra v Caledonijo. Novica se je bliskoma razsirla in užalostila vsa faro, kakor kaže tale sklep ondotnega društva sv. Petra:

„Na redni seji 2. t. m. je rimsko katoliško podporno društvo sv. Petra sprejelo tekle sklepe zaradi premestitve č. g. župnika Janeza Žužka.

Ker je naš preč. g. škof blagoslovil našega splosnega čislane g. župnika Janeza Žužka predstaviti v Caledonijo in ker nam je ta trinajst let z veliko vnemo in z velikim uspehom župnikoval ter tudi nase društvo osnoval in do zdaj vcdil, zato bodi

Sklenjeno, da se mu s tem v

imenu društva in župnije globoko zahvalimo za samozatajni in požrtvovalni trud ter želimo, da ti v novem torišču ravno tako uspešno delal ter si pridobil prav tolikšno ljubezen kakor pri nas, ki se ga bomo vedno radi spominjali, kjerkoli bo:

Zaključeno, da medtem ko iskreno žalujemo nad njegovo ločitvijo od nas, pa sestrski fari v Caledoniji iz srca čestitamo na njenem novem župniku; Sklenjeno, da naj se ti zaključki objavijo v Vereinsbotu in v Wandererju ter se prepis

pošlje č. g. župniku Žužku kakor tudi fari v Caledoniji.

Po naložbu društva

St. Peter 10. rožnika 1878.

N. Kneip,
tajnik."

5. V KALEDONIJI

Caledonia je sedež houstonskega okrožja v skrajnem južno-vzhodnem kotu Minnesote. Mestece stoji v lepem in zdravem kraju. Prebivalci so Nemci, Irci in Američani. Bavijo se z obrtjo in trgovino; v okolici, ki je prav rodovitna, pa cvete poljedelstvo in živinoreja.

Fr. Filip Gordon, ki je umrl l. 1948, je bil edini indijanski duhovnik iz čipevanskega rodu med katerimi je naš škof Frederik Baraga toliko let misijonaril. Na sliki z Fathrom Gordonom se videjo tudi dečki iz istega rodu.

Naseljevati so se tam začeli v drugi polovici preteklega stoletja. Katoličani so si že leta 1865 ustanovili župnijo sv. Janeza Krstnika. Po državljanski vojski se je med njimi naselilo toliko katoliških Luksemburžanov, da jim je leta 1873 škof Grace dovolil osnovati svojo nemško faro in jim dal Stajerca Karla Koeberla za župnika.

Takoj so kupili deset akrov zemlje in sezidali veliko cerkev iz kamenja za skoraj 35,000 dolarjev sv. Petru na cast. Štiri leta potem so postavili novo sclo z dvema soboma in majhnim stanovanjem za učiteljice, tri sestre Notre Dame. Koeberla je l. rožnika 1878 nasledil naš Žužek.

Da bi dvignil versko življenje v fari, je zastavil vse svoje moči; pogosto je priporočal prejemanje sv. zakramentov in upeljal razne stare ponožnosti, n. pr. procesije prosnjega tedna in sv. Resnjega Telesa. Poskrbel je kmalu tudi za ljudski misijon v župniji; vodila sta ga dva očeta jezuita osem dni in ga slovesno končala na praznik farnega zavetnika sv. Petra, 29. rožnika 1879. Obnesel se je prav dobro. Hkrati so obhajali tudi sveto leto ali izreden jubilej, ki ga je papež razpisal. Sledečo nedeljo so imeli slovesno prvo obhajilo otrok, pri katerem je župnik prav ganljivo pridigal, kakor je pripomnil dopisnik, ki je to sporočil.

Glede denarnega gospodarstva je pa župnija tičala v mrkljih

težavah. Imela je se 14,533 dolarjev dolga, kar ni bila malenkost za bornih 155 družin, ki so tvorile faro. Denar je imel veliko večjo vrednost kakor dandanes in ga je bilo pourhu še za visoke obresti in dobro varščino težko dobiti naposodo.

To je se isto leto skušil tudi Žužek, ko je moral od neke družbe izposoditi deset tisoč dolarjev z desetodstotnimi obrestmi; a preden je posojilo dobil, je bil prisiljen uknjižiti dolg na cerkev in na vse farno posestvo. Toda niti to se ni družbe zadovoljilo, kajti denar je dala šele potem, ko so Žužek in 35 župljanov podpisali še osebne menice in tako tudi svoje domove in kmetije zastavili.

Iz tega se vidi, da se je župnija borila za obstanek. Toda na srečo je imela za župnika moža, ki je bil kos težki nalogi. Še preden je dobil omenjeni denar, je sklenil ne le obresti redno plačevati, ampak tudi dolg čimprej poravnati. In zgodovina ga hvali, da je vestno izpolnil ta sklep: znal je varčno gospodariti in župnijo izvleči iz vsake denarne zažate; polagoma jo je resil dolga, jo postavil na trdno gospodarsko podlago, ji zagotovil veliko in lepo posest, katero ima še dandanes, ter pri vsem tem ohranil slogo med farani.

Seveda pa tega ni kar tako lahko dosegel. Sitnosti je imel posebno iz početka, ker so bili ljudje ubogi in so jih pourhu še slabe letine trle; od leta

1876 do 1881 n.pr. niso nikoli kaj prida pridelali. Moral se je torej ukvarjati s koledovanjem po hišah in s prirejanjem raznih zabav. Leta 1881 je n.p. pripravil poseben sejem, ki je trajal od 21. do 24. svečana in prav dobro uspel; prinesel je blizu 1800 dolarjev čistega dobička.

Dopisnik, ki je to sporočil, je pristavil: „Ne smem pa izpustiti opombe, da je uspeh teĝa podjetja pripisovati zlasti tudi delavnosti našeĝa skrbnika, č.ĝ. J. Žužka, ki kot dober pastir svoji fari vedno pomaĝa z besedo in dejanjem. Sicer našemu župniku mrzi 'bumfanje' po časopisih, a tu velja: 'Čast, komur čast!'”

Ker šola še ni bila popolnoma izdelana, jo je sledeče leto dal dovršiti in lično prebarvati. Dopisniki so jo hvalili, da je bila v najboljšem stanju tudi ĝlede uspešneĝa pouka, ki se je v njej delil.

Dotlej fara sv. Petra še ni imela svojeĝa župnišča in je župnik moral stanovati v najeti hiši. Prav to leto pa je Žužek postavil majhno, a čedno župnišče, ki je veljalo samo 690 dolarjev. Pozneje ĝa je predelal in precej povečal ter v njem stanoval, dokler ni Caledonije zapustil. Zdaaj služi šolskim sestram za samostan.

Z varčnostjo in marljivostjo se mu je polaĝoma posrečilo cerkveni dolg zelo

zmanjšati in tako fari zaĝotoviti obstanek. Dne 31. sušca 1883 je neki dopisnik pripomnil: „Častiti ĝ. J. Žužek neutrudno dela dälje in bo menda kmalu poplačal dolĝove, ki še cerkev tlačijo.”

Ko je ĝospod doma za silo uredil farna poslopja, se je lotil podružnice v Freeburĝu. Ta kraj stoji kakih osem milj vzhodno od Caledonije ob potoku, ki teče v reko Mississippi. Peča se večidel s poljedelstvom in živinorejo, nekoliko tudi z obrtjo in trĝovino. Izza leta 1879 ima železnico, ki ĝa veže s Caledonijo in misisipijsko dolino.

Ondotni katoličani so si leta 1868 postavili cerkvico sv. Nikolaja. Gospod Žužek jo je oskrboval kot podružnico. Postala pa je že pretesna za svojih 45 družin in še ni imela ne svetišča ne zakristije ne več drugeĝa. O njeĝovem delu v Freeburĝu je 13. ĝrudna 1885 dopisnik sporočil tole:

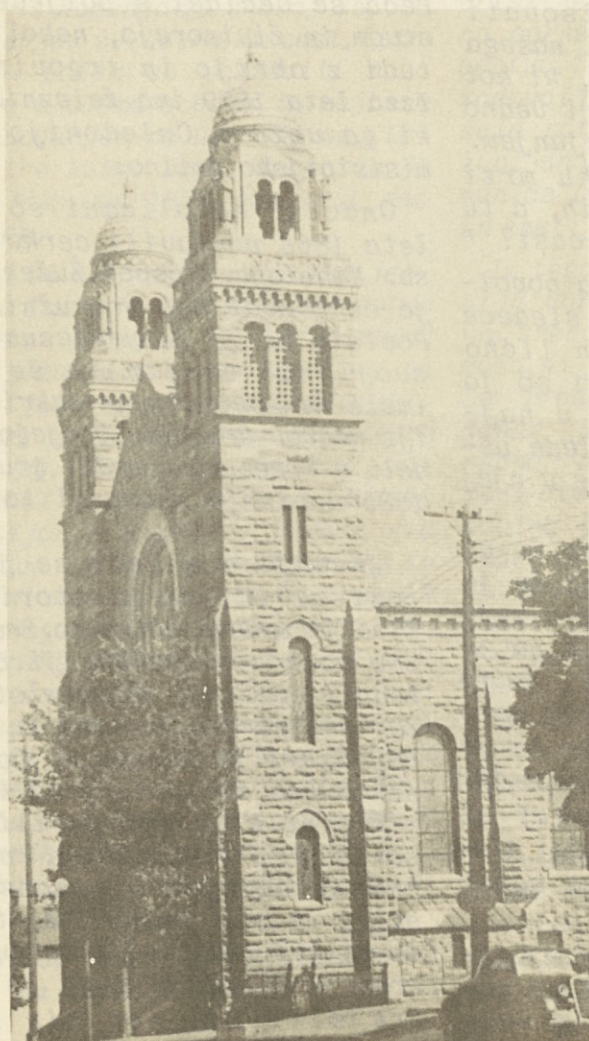
„Zadnji dve leti se je v naši občini mnogo storilo. Bilo je seveda potrebno. Precej smo povečali cerkev, ji prizidali svetišče in zakristijo ter vsó cerkev znotraj in zunaj dobro prebarvali. To je stalo čez 600 dolarjev. Preteklo poletje smo dobili iz La Crosse nov oltar, prav okusno narejen v romanskem sloĝu in bele orehovine, tako da bi bil tudi večji cerkvi v kras. Pred osmimi dnevi pa smo prejeli tudi nov kip sv.

Nikolaja, zavetnika naše cerkve, umetno izrezljan iz lesa v Columbusu, O. Blažoslovil ga je na god cerkvenega zavetnika č. g. Mihael Straeten, kaplan caledonijskega g. župnika Žužka.

Za ta razveseljivi napredek v naši srenji se moramo poleg Boga zahvaliti unemi našega dušnega pastirja, č. g. J. Žužka iz Caledonije, in požrt-

vovalnosti župljanov, izmed katerih so nekateri sami siromaki. Premožnejši pa bi že lahko nekoliko globlje sešli v žep, da bi se še ostali mali dolg pred novim letom poplačal in da bi tudi nove klopi kmalu prišle v cerkev.

Zdaj pa moram še nekaj sporočiti, kar ni veselo. Naš č. župnik J. Žužek je že tri mesece bolan in skoraj vedno

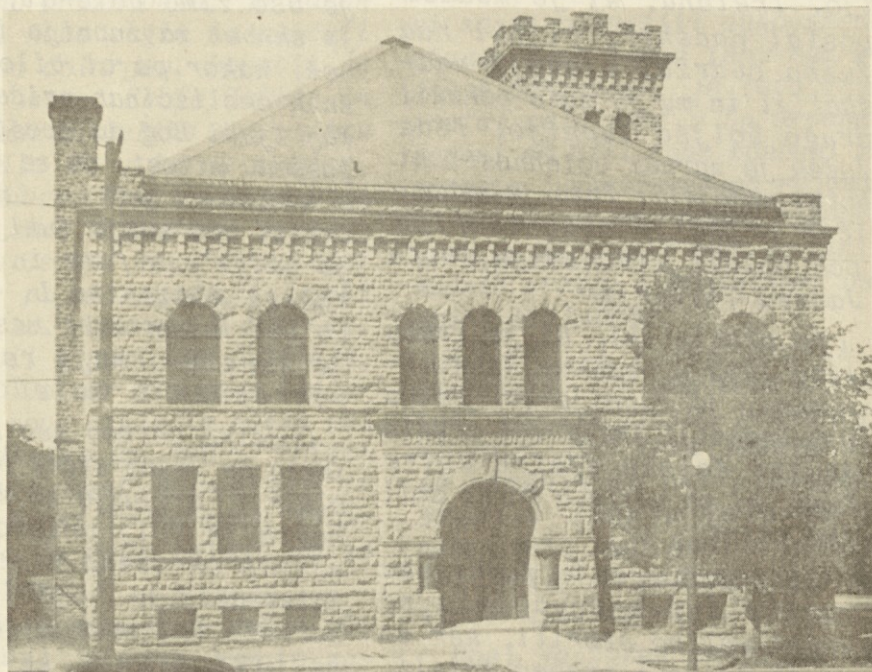
Katedrala sv. Petra v Marquette, Michigan, kjer je truplo škofa Frederika Baraga pokopano.

v postelji. Ima protin ali neuralgijo, kakor zdravniki bolezen imenujejo. Izza dveh tednov je malo boljši, a sobe še ne more zapustiti. Upamo, da bo z božjo pomočjo kmalu ozdravel. Med njegovo boleznijo so tu v Freeburgu in v Caledoniji č. očetje jezuiti vodili božjo službo. Zadnja dva tedna pa imamo kaplana č. g. Mihaela Straetena, ki bo ostal, dokler g. Žužek popolnoma ne ozdravi.”

Ker pa bolezen ni hotela župnika zapustiti, je sredi svečana 1886 šel na juž, naj-

prej v St. Louis, potem pav Hot Springs, Ark., iskat pomoči. Neki dopisnik je 8. aprila naznanil iz Caledonije, da „usa župnija neprestano prosi predobrega Boga, naj ji kmalu in popolnoma ozdravi dražega pastirja, in upa, da se bo še pred veliko nočjo urnil.”

Že prejšnji zimi je bil Žužek dolgo in hudo bolan. Tudi v poznejših letih ga je prostin pogosto mučil. Toda brž ko mu je odleglo, da se je mogel gibati, se je iznova z unemo lotil dela.

Baragova Višja Šola v Marquette, Michigan, kjer je bilo l. 1948 sklicano splošno zborovanje duhovnikov in študentov ob priliki obiska našega škofa Gregorija Rožmana.

V listopadu leta 1886 je zopet priredil sv. misijon v Caledoniji, da je dal župljanom priložnost dobiti odpustke izrednega svetega leta, ki ga je papež oznanil. Udeležba je bila zelo dobra, kar je pokazalo posebno veliko število sv. obhajil.

Žužkovo delo je pohvalil tudi škof Ireland, ko ga je tisto leto imenoval za dekana houstonskega okrožja. Tri leta potem je bila šentpavelska škofija na tem, da se razdeli in da se njen južni del povzdigne v novo, winonsko škofijo. Ireland, ki je medtem postal nadškof, bi bil rad Žužka obdržal v svoji nadškofiji in mu je zato ponudil drugo boljšo župnijo. Toda Žužek je zaradi bolehnosti ni hotel sprejeti. Tako je mehanično prišel v novo škofijo pod oblast winonskega škofa Janeza Cotterja.

Po statistiki, ki je izšla leta 1892 v nemškem Schematismusu, je župnija sv. Petra v Caledoniji imela 156 družin in tri šolske sestre Notre Dame, ki so učile v farni šoli 110 otrok.

Za prenovljenje župnijske cerkve Žužek prva leta ni mogel veliko storiti, ker so ga še dolgovi preveč žulili. Leta 1892 se mu je pa čas zdel primeren, da se tudi teža posla loti. Dal je torej cerkev iznova ometati, ji razpokani oblok popraviti in jo useskoz izboljšati. Poleg teža jo je uso znotraj in zunaj

prebarval in olepšal ter zvonik s kovinskimi pločami prekril. Vse to je stalo okrog tisoč dolarjev. Kupil je tudi lepe nove postaje križevega pota, za katere je moral dve sto dolarjev odšteti.

Sledečo zimo ga je bolezen zopet trla. Ondotni dopisnik je 10. sušca 1893 vedel tole povedati: „Na žalost moram sporočiti, da se je č. g. J. Žužek, župnik tukajšnje fare sv. Petra, zadnjo nedeljo za nedoločen čas poslovil in v ponedeljek šel v Hot Springs, Ark., iskat zdravja. Gospod je uso zimo bolehal; vendar je skrbel za župnijo in delal več, kakor pa bi bilo v takšnih okoliščinah pričakovati. Naj ljubi Bož da spoštovanemu gospodu milost, da se bo mogel v kratkem zdrav in čurst urniti med svoje župljane. To je želja vse fare in posebno Vašega dopisnika L. Hilla.“ Po več kakor dveh mesecih se je župnik v maju res urnil pokrepčan v Caledonijo.

Ondotna cerkev sv. Petra je imela še vedno stare preproste oltarje, a ljudje so si želeli novih in bolj pristojnih za nanovo okrašeno hišo božjo. Zategadelj je Žužek leta 1895 naročil tri nove oltarje, ki so bili krasno izdelani v La Crosse in so veljali skoraj dva tisoč dolarjev. Blagoslovil jih je winonski škof Cotter 26. avgusta 1896. Slovesnosti se je udeležil tudi škof Jakob Schwebach iz La Crosse, ki je bil v Caled-

oniji doma. Pri tej priložnosti so imeli piknik ali zabavo na prostem in napravili 590 dolarjev dobička za nove oltarje.

Medtem so pa začele stare škodle na cerkveni strehi odpovedovati in popuščati, tako da je ponekod strop močil. Zato je Žužek sklenil hišo božjo prekriti. V jeseni leta 1898 je dal stare škodle sneti in jih nadomestiti z dobro glavaniziranimi železnimi pločami.

Isto jesen je župnija obhajala srebrni jubilej ali petindvajsetletnico obstanka. Za to slavnost, ki se je prav imenitno praznovala, je Žužek naročil nove orgle na piščali za tisoč dolarjev. Povabil je mnogo gostov. Škofa Cotter in Schwebach in veliko duhovnikov je prišlo že v torek zvečer, 27. kimavca. Drugi dan je bila birma; škof Schwebach je birmoval v cerkvi sv. Petra, škof Cotter pa v sosednji irski cerkvi sv. Janeza. V četrtek, ki je bil glavni dan jubileja, je škof Cotter slovesno blagoslovil nove orgle in potem pel pontifikalno sv. mašo. Pridigala sta škof Schwebach in prelat Nurst iz Wabashe. Praznovanje je vsem ostalo dolgo v spominu.

Da se je slavnost dobro obnesla, se je bilo nemalo zahvaliti tudi farnim društvom. Žužek je bil prepričan, da je v združenju moč in da so katoliška društva potrebna za napredek župnije. Zato je ne

le ohranil stara društva v fari, ampak jim dodal še nekaj novih. Tako je leta 1879 ustrojil društvo sv. Roze za dekleta izrecno zato, da bi se med seboj podpirala v pobožnosti in z dobrimi deli ter skrbela za oltarje v cerkvi; leta 1887 je ustanovil društvo sv. Petra za mladeniče in može, da bi drug drugęga v bolezni podpirali in fari pomagali; leta 1901 pa je prav s tem namenom osnoval podporno društvo sv. Elizabete za žene.

O krščanskem duhu, ki je v župniji vladal, priča tudi veliko število deklet, ki so ustopila v razne verske redove, in nekaj mladeničev, ki so se posvetili duhovskemu stanu. Eden izmed teh, namreč Jakob Schwebach, je leta 1892 postal celo škof v La Crosse. Farani so bili tako ponosni na svojeęga luksemburškeęa rojaka, da so mu za škofovsko posvečevanje darovali par krasnih mašnih určkov s krožnikom, vse močno pozlačene.

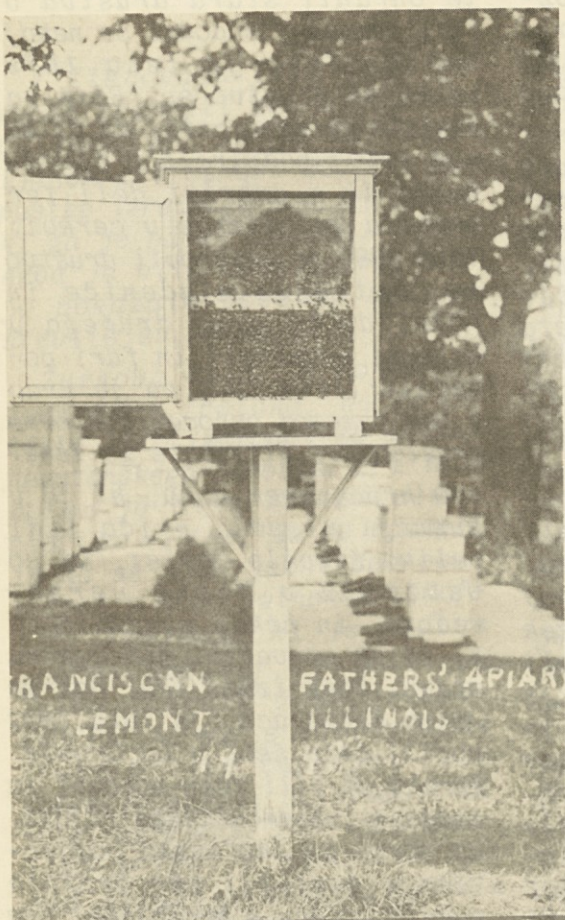
Ko je bil Žužek župnik v Caledoniji, je usa leta skrbel tudi za podružnico Freeburg, ki je n. pr. leta 1891 štela 48 nemških in pet angleških družin. Zadnja leta mu je nekaj časa tudi kaplan pomagal pri delu. Freeburg je zdaj samostojna župnija.

Dasi je Žužek zmeraj živel in delal med tujci, pa ni pozabil svojih rojakov. ko je bil 14. kimavca 1879 č. g. Janez Vertin v Neęaunee posvečen za marquetteškeęa

ČEBELARSTVO

V

LEMONTU

Na levi vidite Father Johnov "Opazovalni Panj" v katerem se vidi kaj in kako delajo njegove čebele. Res, lenobe ne pasejo.

Spodaj: splošni razgled na panje.

škofa, se je slavnosti udeležil tudi Žužek v družbi župnika Janeza Starihe in škofa Irelanda. Prav tako je bil pri posvečevanju č. g. Jakoba Trobca v šentklaudskega škofa, ki se je vršilo v St. Paulu 21. kimavca 1897. Zanimal se je za vse naše narodne zadeve. Ko so se leta 1880 zbirali prispevki, da bi se postavil nagrobni spomenik misijonarju Francu Pircu v Ljubljani, je tudi Žužek daroval dvanajst goldinarjev.

V Caledoniji je gospod delal celih 23 let in s požrtvuovalno unemo tako dvignil faro sv. Petra, da se prištevala boljšim v škofiji. Kakor smo že slišali, je v tem času dovršil in prenovil šolo, postavil novo župnišče, prenovil in prekril cerkev ter ji napravil nove oltarje, nove orgle in nov križev pot, da ne omenimo drugih manjših popravkov in naprav. Vse to je stalo težke tisočake. Vkljub tem izrednim stroškom kakor tudi rednim upravnim izdatkom se mu je pa s skrbnim gospodarstvom posrečilo dolg skoraj popolnoma poravnati. Ko se je namreč župniji odpovedal, je zapustil samo še osem sto dolarjev cerkvenega dolga, v blažajni pa \$233.60 gotovine in vsa poslopja v najboljšem redu. Tudi versko življenje je cvetelo v župniji. Zato je prav imel farni zgodovinar, ko je pristavil: „Temu dobremu in pobožnemu gospodu vsi dolgujemo večno hvaležnost.“

6. ZADNJA LETA IN SMRT

Vsaka pesem ima svoj konec, pravi star pregovor. Tako je bilo tudi z misijonskim življenjem č. g. Žužka. Sedemindeset let se je trudil po minnesotskih gričih in dolinah ter mnogo trpel telesno in duševno. Sčasoma si je zdravje tako pokvaril, da je vedno bolehal in popolnoma opešal. Ni mu torej kazalo drugega kakor se odpovedati župniji in iti vsaj za nekaj časa v pokoj. V jeseni leta 1901 je winonski škof Cotter ta njegov načrt sprejel. Ko so župljani in prijatelji to zvedeli, so se zelo užalostili. Tolažili so se le z upanjem, da bo gospod zopet ozdravel, ko se bo oddahnil in opočil.

S to nado se je tudi Žužek 1. vinotoka 1901 poslovil in napotil v staro domovino. Mislil je, da mu bosta ondi milo podnebje in počitek urnila zdravje. Še istega meseca je prišel v Vodice na Gorenjskem, kjer je poslej prebil več kot šest let pri svojem skoraj štiri leta mlajšem bratu Šimnu Žužku, župniku in duhovnem svetniku. Ves ta čas se je želel urniti v Ameriko in je nekajkrat poslal brata Šimna v Trst k ameriški konzulu, da bi ne izgubil ameriškega državljanstva, katerega je visoko cenil. Toda zdravje se mu ni hotelo izboljšati.

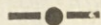
Dne 17. aprila 1904 je pisal prijatelju monsinjoru Buhu,

župniku na Ely, med drugim tole: „Z menoj je žalostno. Blizu dveh let je že, da ne morem več is sobe; ponoči in podnevi veliko trpim. Upal sem, da se bom že zdavnaj urnil v Ameriko, pa kakor vse kaže, jo bom težko še kdaj videl. Noben zdravnik mi ne more pomagati. Preteklo jesen je zbolela še bratova kuharica, moja nečakinja. Bojim se, da so ji dnevi šteti. Tako sva kar dva bolnika v hiši in tretji, moj brat župnik, tudi ni posebno trdnega zdravja.”

Polagoma mu je ginevalo upanje, da bi se še kdaj mogel urniti v Ameriko, kamor ga je srce vleklo prav do zadnjega. Kajti zdravje, ki si ga je v minnesotskih misijonih pokvaril, mu je neprestano pešalo. Po dolgi bolezni in hudem trp-

ljenju ga je končno smrt rešila nadlog. Umril je 8. prosinca 1908 v Vodicach, star 70 let in 8 dni. „Dobojeval je boj, dokončal svoj tek in prejel krono od pravičnega Sodnika.” Pokopan je bil v Velikih Laščah v materin grob, kakor je sam želel.

Žužek je bil blaga duša, vrl in goreč duhovnik po volji božji ter pousod priljubljen, kjer so ga poznali. O tem pričajo tudi razni spominki, ki jih je prejemal od prijateljev, vštevuši škofe Cotterja, Schwebacha in Trobca. Stari Minnesotčani, kolikor jih je še živih, se ga še zdaj radi spominjajo. Tudi njihovi otroci ga ne bodo pozabili, dokler se bodo zanimali za svojo katoliško preteklost in čislali krščansko omiko.

Pri sestavljanju te življenjepisne črtice sem rabil tele knjige in časopise: ACTA ET DICTA, St. Paul, 1908-1918; AMERIKA IN AMERIKANCI, J.M. Trunk, Celovec, 1912; AMERIKANSKI SLOVENEK, Tower, 1897; CATHOLIC DAILY TRIBUNE, Dubuque, 1932-1937; CATHOLIC DIRECTORIES, 1865-1902; "Diamond Jubilee Anniversary of St. Peter's Catholic Church," supplement to ST. PETER HERALD, St. Peter, Minnesota, Oct. 7, 1932; GOLDEN JUBILEE OF ST. PETER'S CHURCH, Caledonia, Minn., Rev. M. Borresch, Caledonia, 1923; DIE KATOLISCHE KIRCHENZEITUNG, N.Y. 1868; LIBER ORDINATIONUM DIOECESIS S. PAULI, 1854-1898; SCHEMATISMUS DER DEUTSCHEN U. DEUTSCH-SPRECHENDEN PRIESTER IN DEN VER. STAATEN NORD-AMERIKA'S, J.B. Mueller, St. Louis, 1832; SCHEMATISMUS, Ernst Reiter S.J., New York, 1869; SCHEMATISMUS, J.N. Enzberger, Milwaukee, 1892; DER WAHRHEITSFREUND, Cincinnati, 1864-1868; DER WANDERER, St. Paul, 1869-1923; ZGODNJA DANICA, Ljubljana, 1864-1887. Nekaj podatkov sem pa dobil iz zasebnih virov. -- J.Z.

SVETA KRI legenda

V severozahodnem kotu Koroške stoji visoko gori pod najvišjim vrhom Visokih Tur, pod Velikim Klekom prijazna vasica Sveta Kri, ki je tudi važen letoviški kraj in izhodišče za vse urhove Visokih Tur.

Cerkev

SVETE KRVI

V ozadju

VELIKI KLEK

(3798m)

Že od daleč je iz tipičnih alpskih koč in kočic viden visok in sloč zvonik gotske cerkve v kateri hranijo svete relikvijske Rešnje Krvi Kristusove.

Kako so te svete relikvijske prišle v ta gorski svet naj nam pove pričujoča legenda.

-- Srečko Selivec

1. V CARIGRADU

Cariograd se je kopal v žaru poletnega solnca. Nad strehami visokih palač in nad kapelo cerkve Haĝije Zofije je zrak kar miĝljjal, kajti strehe so bile vroče od velike pripeke.

Meščani, posebno bogati in odločni so preživljali vroče poletne dneve zunaj na morju, kjer so se vozili v svojih ličnih jadrnicah, gondolah in jahtah, ki so se prijetno pozibavale po vsej bosporski ožini. Od Črneĝa morja je vel hladen in prijeten vetrič, tako, da ni bilo čutiti neznosne vročine, ki je ležala kot mora nad mestom.

Posamezni ĝalebi so se leno spreletavali od morja proti mestu in posedali na visoke stolpe mestnih cerkva in palač ali pa na nizke in ozke stolpiče bastij mestnega obzidja.

Tudi bizantinski cesar Leon III. se je hotel za čas umakniti soparici, ki je s streh tiščala tudi v prostore njegove palače. Zadnja leta mu niso dopuščala, da bi si privoščil vsaj nekaj tednov letovanja izven svoje prestolnice.

Cariograd ni bil tedaj samo glavno mesto bizantinske države, ki je vladala vsemu balkanskemu polotoku, ampak je bil tudi trdnjava z močno vojsko.

Tu je bilo pa tudi središče bizantinske trĝovine in industrije. Baval se je s skoraj vsemi panogami proizvodnje in obrti. Trĝovalo se je tudi s soljo, vinom, žitom in oljem. Te potrebsčine so bile tedaj državni monopol. Tu so trĝovali Grki, Sirijci, Židje in Italijani. Trĝovali so z Perzijo, Indijo, Kitajsko; s Kijem in Novĝorodom, Italijo in drugimi deželami. Bizantinci so pa ĝospodarsko uplivali tudi na Slovane, ki so se nekaj stoletij preje naselili na Balkanskem polotoku.

Cariograd je bil tudi kulturno središče države. Žarišče prosvete je bilo vseučilišče, kjer so ĝojili zlasti znanost in umetnost. Pisali so zĝodovinska in prirodoznanska dela. Slikarstvo in kiparstvo pa je služilo bolj v polepševalne namene. Najvaĝnejše pa je bilo stavbarstvo. Razvil se je poseben bizantinski slog, ki ĝa najbolj označujejo kupole in oblika zĝradb v obliki ĝrškeĝa križa. Okoli veĝjega prostora pa so zbrane manjše ladje in kapele.

Trĝovina, vojska, umetnost, industrija in obrt so priteĝnile iz vseh delov tedaj znanega sveta: pomorščake, trĝouce, vojake, umetnike in učenjake, ki so se vsak po svoje skušali uveljaviti na svojem podroĝju ali pa oboĝateti v tem drugem najveĝjem mestu sveta.

Toda usa ta pisana družba mnogokrat ni imela smisla za medsebojno sožitje in življenje. Posebno v verskem oziru so se kazali razni tuji vplivi, ki so hoteli spodriniti popolnoma krščanski značaj mesta. Ti boji so postali zlasti hudi, ko so se pojavili med mohamedanci takoimenovani kipoborci, ki so očitali kristjanom, da so poĝani, ker so častili sveti kriŝ, podobe svetnikov in Matere boŝje. Kipoborci so šli celo tako daleč, da so dejansko napadali kristjane, če so jih zalotili pri češčenju svetih podob - to je pri molitvi. Večkrat se je zĝodilo, da so se skupine spopadle in tekla je kri na obeh straneh.

Cesar Leon III. ki mu je bilo veliko na tem, da bi obdržal in še povečal čast in dobro ime, kakor tudi obrt, industrijo in umetnost v svoji prestolnici si ni vedel drugače pomagati, ter je izdal leta 726. prepoved češčenja svetih podob. Mislil je čisto preprosto: ako ljudje ne bodo častili svetih podob, potem tudi kipoborci ne bodo imeli povoda, da bi napadali katoličane in mestu bosta zopet urnjena mir in red.

S prepovedjo češčenja svetih podob je pa živo zadel kristjane, ker jim je s tem prepovedal javno opravljati svoje molitve in obrede. Toda katoličani so se kljub temu zbirali javno v svojih cerkvah in tudi sami poskrbeli za nemoten potek verskih obredov. Ker so bili kristjani v premoči so javni spopadi sicer prenehali, množili pa so se vedno bolj napadi iz zasede, kar je imelo za posledico, da morilcem niso mogli priti na sled.

Vse to je cesarju napravljalo ĝrenke ure pri njeĝovem vladanju. Ni se upal umakniti za dalje časa iz mesta, da bi kjerkoli mirno preŝivel poletje. Toda ŝeleznih ŝivcev tudi on ni imel. Nekoliko oddiha je bil tudi potreben.

ŝe je stopal po stopnjicah navzdol, da bi se s svojo ŝeno, cesarico Teodoro popeljal nekoliko na oddih po morju, kar priteče po stopnjicah njeĝov prvi svetovalec Vazilij. Ves zasopel je stopil pred cesarja. Ni upal, da bi ĝa v tem času ŝe dobil v palači.

„Kaj je zopet?“ je nevoljno uprašal cesar.

„Veličanstvo! Samo za trenutek se urniva,“ je dejal Bazilij.

Stopila sta v cesarjevo delovno sobo in ko je cesar sedel je Bazilij začel:

„Veličanstvo! Naši vohuni so izvohali, da nameravajo jutri, ko je praznik Presvete Krvi Kristusove katoličani opraviti v katedrali Haĝije Zofije zadostilno češčenje svetega Kriŝa, prav zaradi teĝa, ker obstoja prepoved češ-

čenja svetih podob, da na ta način vrnejo Božu dolžno čast ki mu je radi te prepovedi nasilno vzeta."

"Torej bodo zopet katoličani tisti, ki bodo kršili moje odredbe in prepovedi?" se je razburil cesar.

"Ali Vi niste katoličan, Veličanstvo?" je zvito in predrzno uprašal Bazilij.

"Sem! Toda, kaj naj storim, ali nisem prav jaz odgovoren za varnost, red in mir, ter nemotemi razvoj našega slavnega prestolnega mesta?"

"Ste, Veličanstvo! Toda pozabljate, da so katoličani prej dolžni slušati Boža, kot Vas, pa čeprav ste cesar. Drugo uprašanje pa je, če ste s prepovedjo o čiščenju svetih podob urnili mestu red in mir?"

"Ali sem morda prepovedal častiti Boža?"

"Niste naravnost, Veličanstvo! Toda učinek je isti. Vselej, kadar se katoličani zbirajo k molitvi, kleče pred podobo križa, Matere božje ali katerega od svetnikov. Zunanji videz je, da časte sveto podobo. Toda katoličani ne časte podobe kot take, ampak le tistega, ki ga kip ali podoba predstavlja."

"V naši državi je dejanska svoboda vere. Nikomur ne branimo, da nebi po svoje častil Boža, čeprav mi je kot katoličanu ljubše, da bi bili vsi v pravi veri Kristusovi. Kaj naj torej storim? Svetuj, Bazilij!" je dejal cesar.

"Veličanstvo! Vsekakor je treba preprečiti, da bi danes ali jutri se izuršil oborožen spopad, ki jemlje mestu in državi ugled. Ako nismo zmožni preprečiti notranjih domačih sporov, kako naj potem branimo državo pred zunanjimi napadalci?"

"Prav imaš! Prepričan sem," pravi cesar, "da obstoju države notranji nemiri več škodujejo kot zunanji souražniki."

"Kaj pa, če niso motilci miru poslani od naših zunanjih souražnikov," razmišlja nadalje Bazilij.

"Tudi jaz sam sem že mislil na to, Bazilij!" mu pritrdi cesar.

"Na pravi poti ste, Veličanstvo! Naši zunanji souražniki hočejo zanesti razkroj v našo domovino. Zato so poslali največje souražnike krščanstva, mohamedane, da bi ti v svoji fanatični zaigranosti začeli napadati katoličane in s tem delali nered in nemir v glavnem mestu samem. Kjer pa vladata nered, poboji, umori in nasilje, tam je oviran miren razvoj trgovine, obrti in umetnosti, pa tudi mirno stanovanjske počtenih ljudi."

Cesar je s premislekom poslušal Bazilija, mu nalahko z glavo pritrjeval, nato pa dejal:

„Manja sem, da bi danes močno zastražili katedralo. Vsa-kega sumljivega človeka naj vojaki primejo in privedejo predme. Ali bo prav tako, Bazilij?”

„Dobro, Veličanstvo! Za danes ne moreva storiti več. Toda prihodnja Vaša skrb naj bo, da natančneje pregledate življenje in delovanje teh tujcev, ki hodijo k nam, da bi omajali našo moč in s tem uničili blažostanje in slavo našega mesta.”

„Poslušal bom tvoj nasvet, Bazilij,” je dejal cesar in ustal. In ko je že odhajal je zaklical:

„Stori use, da se bo moja odredba natanko izpolnila!”

„Bom,” je dejal Bazilij in se cesarju globoko priklonil.

2. ZLOČIN

Uro kasneje so že stale pred katedralo Hačije Zofije cesarske straže, ki so budno pazile na use, kar se je dogajalo okoli svetišča.

Katedrala Hačije Zofije je bila zastražena. Perjanice, oklepi in helebarde so se svetile v opoldanskem soncu, da je je kar vid jemalo. Vsakdo je začudeno gledal kaj naj pomeni straža pred cerkvijo.

Katoličani in kipoborci pa so bili na jasnem, da so vohuni izdali cesarju tajnost o zadostilni pobožnosti, ki jo nameravajo danes zvečer opraviti v kapeli Svetega Križa. Tudi kipoborci so bili nekoliko presenečeni, ker so vedeli, da se bodo morali spopasti s cesarsko vojsko ali pa opustiti svoj namen.

Zasnovali so usak svoj načrt.

Katoličani so hitro obvestili use zanesljive zaupnike med meščanstvom, da se bo opravilo izuršilo v cerkvi kljub temu, da je cerkev zastražena. Kipoborci pa so hoteli to za usako ceno preprečiti.

Vse mesto je bilo pod utisom teh dogodkov in use je pričakovalo kaj se bo zgodilo.

Na trgu pred katedralo je bilo use mirno. Nič sumljivega ni bilo opaziti. Še redni promet se je skoraj ustavil, ker nihče ni imel rad oprava z vojaštvom.

Polagoma se je zvečerilo. Sonce je zahajalo tam daleč nekje za mestom. Strehe nešteti stolpov in palač so se še svetile v zlatem sijaju. Mesto pa je zopet oživelo v večernem hladu.

Nastopil je čas češčenja. Katoličani niso prihajali v cerkev po trgu skozi glavni vhod, ampak zadaj za patriarhijo in skozi stranski vhod v kapelo Svetega Križa.

Ko je nastopila popolna tema je postala straža še bolj čuječa. Bila je pripravljena, da do pike izpolni cesarjevo povelje. Začuli so se dolgi in tenki žvižgi. Vojaki so prisluhnili. Žvižganje se je ponovilo. Na trg so počasi in prihuljeno prihajele temne postave, med katerimi se je unel pretek v katerega so se takoj zapletli tudi vojaki. Kipoborci so namreč zasnovali svoj napadalni načrt tako, da so na trgu uprizorili medsebojni pretep in tako obrnili pozornost vojakov nase, da bi druga skupina kipoborcev lahko udrla v cerkev in napadla katoličane.

Napad bi se posrečil, toda kipoborci niso računali s tem da bodo katoličani pripravljene na vse. Ko se je prva skupina kipoborcev spopadla z vojaki je druga vdrla v patriarhijo in hotela po dolgem hodniku vdreti v katedralo. Previdno so se plazili po hodniku. Ker je bilo tema niso opazili, da so za močočnim stebrovjem skriti katoličani, ki so na dano povelje planili tako nenadoma na kipoborce, da so ti postali popolnoma zmedeni in niso vedeli od kje pravzaprav prihajajo njihovi napadalci. Med tem so pa tudi vojaki pred katedralo spoznali prevaro kipoborcev in večino zajeli.

Ker je pa nastal na hodniku patriarhije krik in vik, jim je bilo jasno, da so se tam spopadli katoličani in kipoborci. Hiteli so takoj na kraj boja in kmalu uremažali kipoborce: večino so ujeli, nekaj jih je pa obležalo mrtvih in ranjenih le prav malo jih je ušlo. Poveljnik kipoborcev se je rešil. Počasi in previdno se je plazil po hodniku proti stranskemu vhodu v cerkev. Bil je divji od jeze, ker se mu je napad ponesrečil. Hotel se je maščevati nad prvim, ki ga bo dosegel in tako dati duška svoji divji jezi in želji po maščevanju.

Ves divji je planil v kapelo, se zažgal proti oltarju in a svoji fanatični zažrizenosti potežnil meč in prebodel prsi na razpelo visečega Kristusa!

Bodalo se je globoko zadrlo v mehko lipovino, a ko ga je božokletnež izdrl je Bog dopustil čudež, ki je vse nauzoče molilce, kakor tudi patriarha samega navdal z grozo.

Iz rane, ki jo je prizadejal nesrečnež Kristusu je brizgnil gorak curek krvi, ki je obrizgnil zločinca, ki se je mrtev zgrudil pred oltarnimi stopnjicami.

Ljudstvo in patriarh so bili pod vtisom groznega prizora: na tleh pred oltarjem je ležal z božjo krvjo okruvaljen poveljnik kipoborcev iz prebodenelega telesa Kristusovega pa so kapljale na oltar kaplje svete krvi Kristusove.

Ljudstvo se je v silni grozi in spoštovanju kleče do tal sklonilo in se poklonilo sveti Krvi. Patriarh pa je uzal malo

stekleničko in vanjo vjel nekaj kapljic svete krvi v spomin na ta grozni zločin in da shrani te relikvije tudi poznejšim rodovom v čiščenje in v dokaz, da je Božu všeč čiščenje svetega križa in drugih svetih podob.

Oglasili so se vsi zvonovi katedrale Hačije Zofije in oznanili vsemu mestu velik čudež, ki ga je dopustil Gospod ob velikem zločincu, ki se je pravkar zgodil.

Ves Caričrad je bil pokonci. Ljudje so prisluškovali, hiteli k oknom, iz zabavišč, stanovanj in pivnic, poslušali in ušibali, kaj neki se je zgodilo, da zvoni v tako nenavadnem času. Kmalu pa ni bilo v vsem velikem mestu prebivalca, ki ne bi vedel, kaj se je zgodilo.

Tudi cesarski dvor je bil kmalu obveščten o veliki nesreči in o čudežu, ki se je pravkar zgodil v katedrali Hačije Zofije.

Oglasile so se cesarske fanfare, ki so klicale vse dvorjane na dvor. Cesar, cesarica in ves dvor so se odeli v slavnostna oblačila in ob zvoku fanfar in špalirju plamenic v sprevodu odšli v katedralo.

Ves cesarski dvor in patriarh z vso asistenco in verno ljudstvo so se poklonili relikvijam presvete Krvi Kristusove.

3. BRICIJ

Caričrad je bil dolga leta središče trgovine, obrti in umetnosti. Živel je v bogastvu, razkošju in izobilju. S tem je pa vzbujal nevoščljivost Saracenov, ki so že začeli ogrožati varnost mesta in plouve.

V tistem času je sedel na cesarskem prestolu cesar Bazilij. Po vsej veliki bizantinski državi je začel zbirati močno vojsko, ki naj bi odbila napad sovražnika in zopet utrdila varnost v deželi in prestolnem mestu.

Po vsej deželi se je čul glas trombe, ki je vabila sposobne vojščake na boj za dom čast. Od vseh strani so prihajale trume vojščakov in se zbirale v mestu Caričradu.

Pa tudi iz tujih dežel je prišlo mnogih sposobnih mož, zlasti vitezov in plemičev, ki so ponudili svoje sposobnosti cesarju Baziliju.

Tudi bogat plemič iz Danke je vstopil v cesarsko vojsko. Pa ni bil sam. S seboj je vodil kakih deset let starega sinčka z imenom Bricij.

Vnel se je kmalu hud boj in saraceni so bili premažani. Plemič iz Danske se je sicer zmagovit in zdrav vrnil iz boja toda kmalu po vrnitvi iz boja je zbolel in umrl. Pred smrtjo

je prosil cesarja naj se pobriĝa za njeĝoveĝa sinĉka, ki sedaj ne bo imel niti očeta, niti matere in ne domovine.

Cesar je obljubil in besedo drĝal. Takoj ko so junaka pokopali je premišljeval, komu naj bi izročil mladeĝa Bricija. Stvar je zaupal svojemu dvornemu polkovniku Androniku, ki je bil sam takoj pripravljen vzeti mladeĝa Bricija v vzĝojo in vzrejo.

Mladi Bricij se je torej vzĝajal na cesarskem dvoru. Bil je razumen deĉko, ki je pokazal izvrstne duševne darove. Bil je pa tudi lepe visoke in sloke postave in kar je bilo najĝlavneje, ŝivel je lepo kršĉansko in krepostno ŝivljenje. Bil je asket.

Od dvora je rad sprejemal vzĝojo in delo in se zato izveŝbal za odliĉneĝa vojskovodjo in dvorjana in je dejal cesarju samemu veliko upanja. Slavni vojaŝki ĉini in vestno izvrševanje vseh dolŝnosti so mu pridobili veliko naklonjenost cesarjevo. Ves dvor ĝa je uzljubil, kot bi bil ĉlan same cesarske rodbine.

Seznanil se je s cesarjevo hĉerko Eudoksijo, ki je bila nekaj let mlajŝa od njeĝa. Morda je cesar sam rad videl to prijateljstvo in naklonjenost, ki sta jo ĝojila drugĝ do drugĝeĝa Bricij in Eudoksija. Toda Briciju ni bilo do teĝa, da bi se oŝenil. Ne smemo pa misliti, da je morda zato Eudoksijo zavraĉal in ni imel rad njene druŝbe. Ne, obratno. Njeĝovo najveĉje razvedrilo je bilo kramljanje z Eudoksijo. Pa ni bilo to prazno ĝovorjenje, ampak sta vedno drugĝ drugĝeĝa spodbujala k lepemu krepostnemu ŝivljenju.

Nekeĝa dne sta zopet sedela v cesarski palaĉi in se ozirala tja na kupolo katedrale Haĝije Zofije.

„Poĝlej, Bricij,“ je rekla Eudoksija in pokazala proti cerkvi, „pravkar sem se spomnila na ĉudeŝ, ki se je pred daunim ĉasom zĝodil v cerkvi svete Zofije. Pripovedovala mi je o njem moja draĝa mati. In po ustnem izroĉilu se je ves doĝodek ohranil do danaŝnjeĝa dne.“

„Ali mi ĝa hoĉeŝ zaupati,“ pravi Bricij, „zelo me zanima.“

„Seveda, prav rada,“ je rekla Eudoksija in zaĉela pripovedovati ves doĝodek zĝodovine kipoborcev prav do oneĝa dne, ko se je zĝodil zloĉin nad svetim razpelom.

Ko je konĉala je upraŝal Bricij: „Ali sedaj ŝe ĉaste relikvije svete Krvi Kristusove?“

„ŝe! Toda ne veĉ tako, kot v prvih desetletjih. Te svete relikvije veljajo pa ŝe vedno za najveĉjo svetinjo in draĝocenost, ne samo cerkve, ampak vseĝa naŝeĝa stolneĝa mesta Cariĝrada.“

Od teĝa dne je Bricij vsak dan obiskal cerkev in po-
ĉastil presveto rešnjo Kri Kristusovo.

~ ~ ~ ~ ~

Kakor je Bricij rad sprejemal od dvora vzĝojo in use, kar je od njeĝa prihajalo dobreĝa in lepeĝa, tako je pa sourazil in zavraĉal use, kar je bilo na njem plehkeĝa in mnogokrat celo nesramneĝa.

Udeleĝeval se je dvornih zabav in plesov, pa ne zato, da bi se sam zabaval, ampak zato, da je bdel nad Evdoksijo, ki se je ĉeprav nerada morala udeleĝevati dvornih prireditiv; mnogokrat se je moral krepko poteĝniti zanjo in ĉe ne drug-
aĉe tudi z ĝrda odĝnati kakeĝa nasilneĝa, ki se ĝa ni moĝla otresti. Naravnost ųalostilo ĝa je nesramno obnašanje, po-
sebno tistih ljudi, ki bi morali dajati lep zĝled drugim. Ko je opazoval use to ųivljenje na cesarskem dvoru, se je se bolj utrdil v svojem svetem ųivljenju.

V svoji sluųbi pa je stalno napreĝoval in doseĝel visoke ĉasti in zasedel odĝvorna mesta na cariĝrajskem dvoru.

4. BOGATO PLAĉILO

Vse ĉasti in sluųbe, kakor tudi ves dvorni ceremonijal se je zdel Briciju vsak dan bolj odvraten in takorekoĉ priskuten. Molil je veliko. Veliko je tudi premiųljeval. Konĉno se je pa odloĉil, da zapusti sluųbo in ĉasti ter se poda v domovino.

Pri cesarju je prosil za sluųben razĝovor, katereĝa mu je cesar tudi rad dovolil.

„Premilostni ĝospod!“ je nagovoril cesarja, ki je bil poleg polkovnika Andronika njeĝov najveĉji dobrotnik. „Po uroĉi molitvi in po dolĝem vsestranskem razmiųljanju sem se odloĉil, da zapustim Vaųo sluųbo, Vaų dvor in Vaųe slavno mesto in se podam v svojo domovino na Dansko.“

Cesar se je silno zaĉudil in smatral odpoved za veliko ųalitev in nehvaleųnost.

„Ali te je morda kdo razųalil, ali morda ĉesa poĝreųaų, ali se ti je zĝodila kaka krivica? Povej! Pripravljen sem ustreĉi vsaki tvoji ųelji,“ je dejal cesar, ki bi ĝa rad odvrnil od njeĝove namere.

Bricij pa je odĝovoril:

„Preveĉ me dolųite, milostni ĝospod, ako mislite, da je uĝasnila moja hvaleųnost do Vas in do Vaųeĝa dvora, ki je postal moj drugi dom, Vaųe moĝoĉno mesto Cariĝrad, pa moja

PRIZORI
IZ
SPOMINSKE GROTE

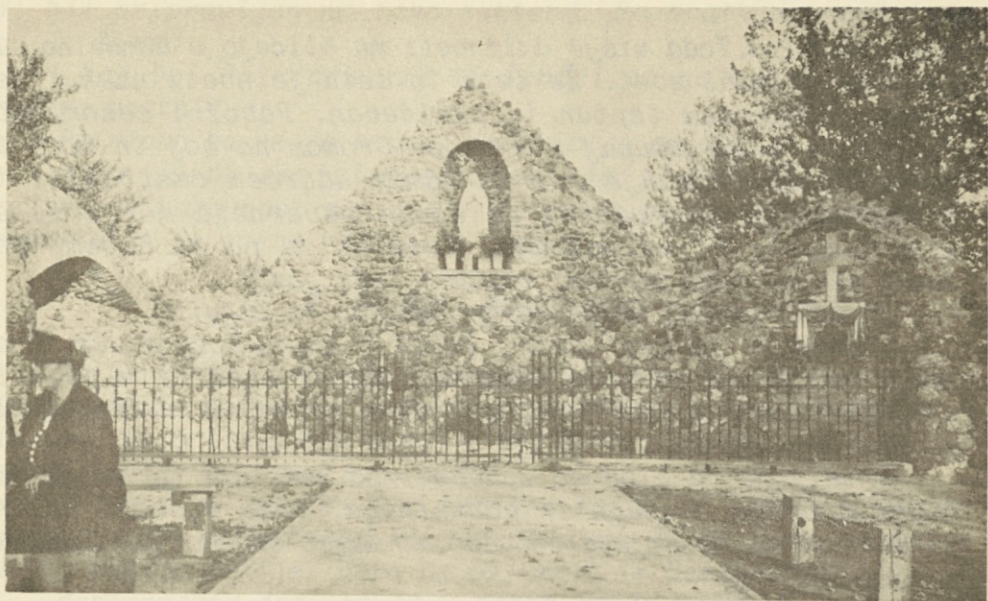
FARE

SVETEGA JOŽEFA

JOLIET, ILLINOIS

Zgoraj: plošča pri groti na kateri so imena padlih faranov vojakov iz druge svetovne vojne. Spominska grota stoji v čast 930 faranom, ki so služili v zadnji svetovni vojni. Načrte te lepe lurške grote pa je izdelal Father George Kuzma, kaplan pri sv. Jožefu.

Zgoraj: splošni razgled cele lurške spominske grote na farnem parku v Jolietu.

Spodaj: sv. Bernardka. Grota je bila blagoslovljena 28. septembra, 1947. -- Slike fotografiral Father Kuzma.

nova domovina. Toda višje dclžnosti me kličejo v domovino. In ta klic je meni svet. Že leta in leta je sveti nauk Kristusov na Danskem teptan in zaničevan. Pobožni cesar Otpn Veliki pa kliče skupaj s kraljem Gromom na boj in hoče to nečastno malikovanje z enim samim udarcem odstraniti in križu našega Odrešenika na obali severnega morja zopet urniti čast, ki mu pripada. Temu klicu pa se hočem, kot zvest sin svojega naroda, odzvati tudi jaz."

Po teh besedah se je cesar pomiril in dejal:

„Plemenit je tvoj namen. Pojdi v imenu Gospodovem. Toda preje zahtevaj od mene cesarski dar v spomin in plačilo svojega zvestega službovanja. Nobena stvar ni predragocena, da bi ti jo odrekel."

Bricij se je globoko zahvalil za vse, kar je prejel od dvora dobrega, lepega in koristnega, toda v svoji veliki skromnosti na cesarjevo ponudbo ni mogel odgovoriti. Zahteval ni ničesar.

Prišel je čas slovesa.

Ko je uredil svoje službene zadeve in oddal svoje dolžnosti in časti se je službeno poslovil od vseh s katerimi je imel v dolgih letih službovanja svoje stike.

Nazadnje se je poslovil še od Eudoksije.

Bila je žalostna, ko je odhajal njen najboljši prijatelj in tovariš, toda ni kazala svoje žalosti na zunaj. Bricij ji je razodel, da je v veliki zadregi, ker cesarju ne more odgovoriti kaj zahteva za spomin in plačilo za preživeta leta na cesarskem dvoru.

„Ali ti lahko svetujem?" je prijazno vprašala Eudoksija.

„Veliko sluگو mi boš s tem storila, ker sam res nimam nobene želje."

„Gotovo se še spominjaš, ko sem ti nekoč pripovedovala, da se nahajajo v glavnem oltarju katedrale Hagije Zofije relikvije svete krvi Kristusove. Glej, te relikvije, pa tu pri nas ne uživajo tiste časti, ki jim gredo. Svet se zanima za posvetno, na božjo čast pa le malokdo misli. Prosi cesarja za stekleničko s sveto krujo in jo ponesi v svojo domovino, kjer bo gotovo deležna več časti, kot tu pri nas."

„To bi bilo res dragoceno darilo. Jaz sam se nikdar ne bi upal prositi zanj, toda, ker si mi ti nasvetovala bom prosil cesarja in tudi poskrbel, da bo sveta Kri v moji domovini doseгла čast, ki ji gre."

Naslednji dan je bil Bricij zopet sprejet pri cesarja, kateremu je izrazil svojo željo. Cesar je nekoliko osupnil.

Ni bil pripravljen na tako zahtevo. Po kratkem premisleku mu je dejal:

„Naj bo! Patriarh naj ti izroči to največjo svetinjo našega mesta!“

Patriarh pa se je branil in Bricija odlovil.

Nato je pa poslal cesar svojega služabnika in svete relikvije naravnost zahteval. Patriarh se ni hotel zameriti cesarju in je svete relikvije izročil.

5. NA POTI PROTI DOMU

Ko je Bricij naslednji dan prejel od cesarja usa uradna in potrebna potrdila o svojem službovanju in zlasti še o izvoru in pristnosti svetih relikvij, ki jih je nosil s seboj, se je pripravil na odhod.

Oblekel je spokorniško meniško haljo in izbral v cesarskih hlevih primernega konja. Obiskal je še zadnjič katedralo Haġije Zofije, nato pa odjezdil iz Cariġrada.

Naslednjega dne, ko je v nekem kraju nočeval je opazil, da so mu tuji jezdicí na sledu. Ni bil še v veliki nevarnosti, ker je bil v spokorni meniški halji, zasledovalci so pa gotovo iskali častnika cesarske vojske. Ako bi bil v častniški uniformi, bi ga vohuni že gotovo prijeli. Patriarh je namreč poslal za njim svoje sle z naročilom naj Briciju uzamejo svete relikvije.

Premišljeval je kako bi zavaroval Zaklad, ki ga nosi v svojo domovino. Ako se bo zasledovalcem zdel sumljiv, ga bodo prijeli, preiskali in mu svete relikvije vzeli.

Ko je jezdil skozi gozd, ustavi in razjaše konja in ga pusti pasti po sočni travi, sam je pa pokleknil, uzal iz torbe malo stekleničko s sveto Krujo, jo nekoliko časa držal v sklenjenih rokah pred usti, ter molil in prosil Boga, da bi ga varoval, da bi srečno ušel nevarnosti. Ob molitvi se je popolnoma pomiril. Vzel je iz torbe nož, si sezuje čevlje, odpaše jermenje, nato pa na noži pod kolenom, tam kjer je mišičevje najmočnejše, tik ob kosti zarezhe globoko in veliko odprtino. Ker se je učil tudi zdravilstva in anatomije je rano zarezal tako, da si ni ranil nobene žile in zato tudi ni zelo krvavel. V bližnjem studenčku je izmil stekleničko, nato jo pa lepo položil v rano, da se je popolnoma skrila. Noġo je nato prevezal s platneno krpo. Ko se je pa zopet obul in noġe prevezal z jermenjem je bil njeġov Zaklaaskrit in varen.

Pot je kmalu nadaljeval. Od slej se je raje držal stranskih poti, le proti večeru se je približal naseljem, kjer je dobil hrano in prenočišče. Imel je dovolj denarja, toda pri-

voščil si je samo skromnih jedi, dobro pa je krmil svojega konjiča. Pousod so ga začudeno opazovali in prav sodili, da je svet in pobožen mož, saj je o tem pričala uša nježova unanjest. Nihče ga ni dosti spraševal, kar je bilo molčečemu in svetemu mladeniču zelo uo godu.

Tako je potoval preko Grčije, Macedonije, Srbije, Bosne, Hrvatske in Štajerske. Po več mesecih je v pozni jeseni došel na Koroško.

Mrzla burja je pihala, ko je jezdil po dolini reke Mele proti Visokim Turam. Postalo mu je tako hladno, da je razjahal konja. Korakoma sta nadaljevala pot. Konj je veselo kimal z glavo in hrzal v zadovoljnosti, ker je korakal nježov dobri gospodar poleg nježa.

Bricij pa je premišljeval, kako bo nadaljeval pot preko Tur, kajti vedel je, da je pred durmi zima, da bo zdaj zapadel sneg in mu preprečil nježovo nadaljno potovanje.

Ko se je nekoliko ogrel je zopet zahajal konja. Noč ga je dohitela v manjši vasi pod visokimi gorami, ki so bile že vse odete z svežo belo odejo.

Ko je naslednje jutro hotel nadaljevati pot, mu je gospodar, kjer je prenočil, resno odsvetoval, da bi nadaljeval pot. Po dolinah se je kadila gosta megla in vse je kazalo, da bo zdaj, zdaj začelo snežiti.

Bricij pa je hotel priiti še pred snežnimi zameti preko Visokih Tur na Solnograško, zato je pot nadaljeval.

6. TRIJE PŠENICNI KLASI

Južni pomladanski vetrovi so načeli belo odejo, ki je pokrivala pogorje. Posijalo je tudi sonce. Sneg se je topil in z velikim truščem so grmeli plazovi v dolino.

Bližalo se je poletje. Prišel je čas, ko bodo kmetje odgnali živino na planino.

Nekega dne so šli trije kmetje v planino, da se prepričajo, če so staje v redu in če je planina že pripravljena sprejeti živino in plansarje. Vračali so se po bližnjici, ki je vodila čez plaz, ki skopni vsako leto šele v mesecu avgustu. Drug za drugim so se počasi spuščali navzdol. Kar opazi eden, da iz snega nekaj raste. Vsi trije stopijo bliže in vidijo, da so to trije klasi zlatorumene pšenice. Niso se mogli dovolj načuditi, kajti nihče od njih ni pomnil, da bi tu gori kdaj rastla ali celo dozorela pšenica. Od kje kar naenkrat trije zreli klasi najlepše, zlate pšenice.

Čas so jih kar opazovali, tako so bili lepi. Nato so jih pa poskusili odtrgati, pa jih niso mogli. Tudi trdega, zmrzlega snega ni bilo mogoče odgrebsti s prostimi rokami, zato je odšel eden teh mož domov v vas po orodje.

Ko se je vrnil so kopali in grebli, toda bilke so bile dolge. Končno so prišli do kosa obleke in ko so kopali dalje so odkopali mladega moža, kateremu so na prsih po gnali trije pšenični klasi.

Truplo je bilo zelo dobro ohranjeno. Mladenič je izgledal v obraz, kot bi bil živ. Naredili so zasilna nosila in ga odnesli v dolino. V vasi so napregli voz z dvema voloma, da bi odpeljali mladeniča na domače pokopališče. Po dobri uri vožnje sta oba vola obstala in ni jih bilo mogoče spraviti dalje.

Ker se je že mračilo, so skopali jamo in vanjo položili mladeniča, ki so ga odeli z nje govimi plaščem. Ko je gospod župnik opravil pogrebne molitve so mladeniča zasuli.

7. SVETNIK

Novica o čudoviti najdbi treh pšeničnih klasov in o izkopu moža izpod snežnega plazu se je kmalu raznesla po vsej bližnji in daljni okolici.

Kadarkoli je koža pot zanesla mimo groba, je ob njem postal in pomolil za blažor umrlega.

Nekega dne so ljudje opazili, da gleda iz groba desna noža, pa so jo lepo zagrebli nazaj, meneč, da so jo izkopali lisice. Toda naslednji dan je noža zopet gledala iz groba.

Poklicali so gospoda župnika, ki je sam prišel k grobu. Ogledal si je iz groba molečo nožo. Odstranil je jermenje in opazil, da je preko meči ovita z belo tkanino. Pod njo je opazil precejšnjo rano. Ko jo je natančneje ogledoval je videl, da se nahaja v rani neki predmet, ki ga je uzel iz rane. Bila je to mala steklenička s temno tekočino.

Gospod župnik je odredil izkop trupla. Zelo se je začudil da je truplo še tako dobro ohranjeno in da je obraz mladeniča svež in rožnat. Mladenič je izgledal kot bi spal.

Gospod je natančno pregleдал obleko. Na prsih je našel usnjeno nožnico v njej pa uradna potrdila, ki jih je prejel Bricij od cesarja pred odhodom iz Cariograda.

S tem je bilo pojasnjeno vse.

Bricija so položili v krsto in ga z uso častjo pokopali.

Gospod župnik je pa o vsem - o Briciju, sveti Krvi, treh pšeničnih klasih - obvestil solno graškega nadškofa.

Nadškof se je pa hotel prepričati o resničnosti in pristnosti relikvij svete Krvi, ki je na tako značilen način prišla na Koroško in se je zato obrnil na cariograjskega patriarha, ki je potrdil, da se nahaja v steklenički, ki jo je imel pri sebi Bricij presveta Kri Kristusova. Poleg te izjave je patriarh poslal tudi kratko poročilo kako se

je zgodil zločin in čudež v katedrali Hagije Zofije v Cari-
gradu.

Sveta Kri je bila prenešana iz Cariğrada po svetem
Briciju leta 914. po rojstvu Gospodovem.

Nad ġrobom svetega Bricija je pobožno ljudstvo zġradilo
najprej malo kapelico, nato pa leta 1273. zġradili pod
škofom Henrikom Lützelburga Chinskem malo cerkvico, leta
1491. pa sedanjo ġotsko cerkev in v njej izpostavili relik-
vije svete Krvi v vedno češćenje.

Od useh strani usako leto prihaja mnogo pobožnih romar-
jev počastit sveto Kri in se priporočiti svetemu Briciju v
dušnih in telesnih težavah in nadloġah.

Tudi iz Slovenije je usako leto prihajalo peš k Sveti
Krvi mnogo pobožnih romarjev.

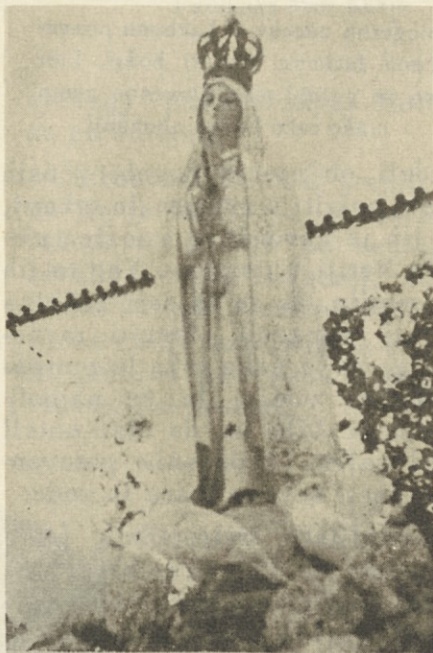
MARIJINI GOLOBI

Bilo je preteklega leta na praznik Brezmadežnega spočetja Marije Device, ko je vsa Portugalska slavila stoletnico, odkar se je ta država slovesno posvetila Materi božji. Za to priliko so prinesli kip fatimske Matere božje v stolno mesto Lizbono. Tedaj se je zgodilo nekaj precej izrednega, o čemer so vsi portugalski časopisi poročali in kar so videli vsi pričujoči.

Kmalu za tem, ko so v slovesni procesiji nesli kip Matere božje iz Fatime in so se iz vseh strani zgrinjale množice ljudstva, da pozdravijo svojo ljubljeno Gospo in jo spremijo na njeni slavnosti poti v Lizbono, so se nenadoma v majhnem mestecu Bombazral pojavili trije beli golobi v zraku. Golobe navadno poznamo kot boječe živalce, ki zletijo ob vsakem šumu. Toda tu se je zgodilo narobe. Namesto da bi zleteli na vrh kake strehe pred šumom in vzklikanjem velike množice ljudi. Nekolikokrat so ti golobje obleteli kip, nato so se pa v največje začudenje vseh spustili prav doli h kipu in se usedli k Marijinim nogam.

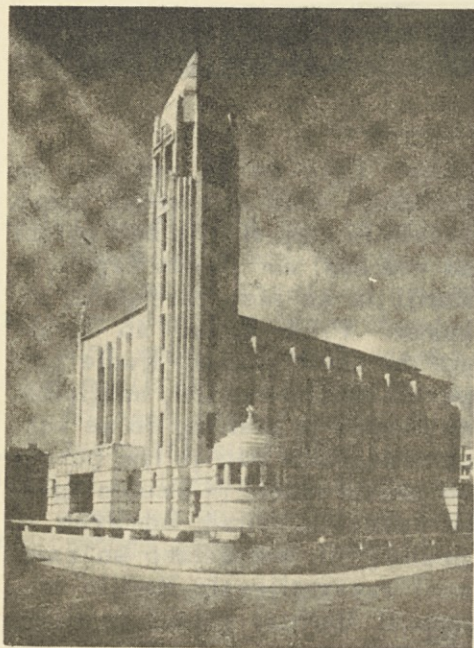
To je bil začetek. Spreved z Marijinim kipom se je pomikal dalje skozi vasi in mesta. Ljudje iz enega mesta so spremili Marijo do drugega mesta, kjer so nastopili spet drugi in jo spremili

dalje. Tako se je pomikala ta procesija cela dva tedna preko dežele in glej, ti trije beli golobi so ves čas, noč in dan čepeli ob Mariji in se niso premaknili nikamor. Pred kipom so igrale godbe, okoli kipa so ljudje prepevali Marijine pesmi, nosilnice, na katerih je stal kip so se venorier nagibale sem in tja, ponoči so pokale rakete in umeten ogenj je padel raz streh, odmevali so možnarji in neprestano so žarometi razsvetljevali Marijin kip, toda ti Marijini golobi so mirno

Trije beli golobi se usedijo k nogam Marijinim.

-- P. Kalist O.F.M.

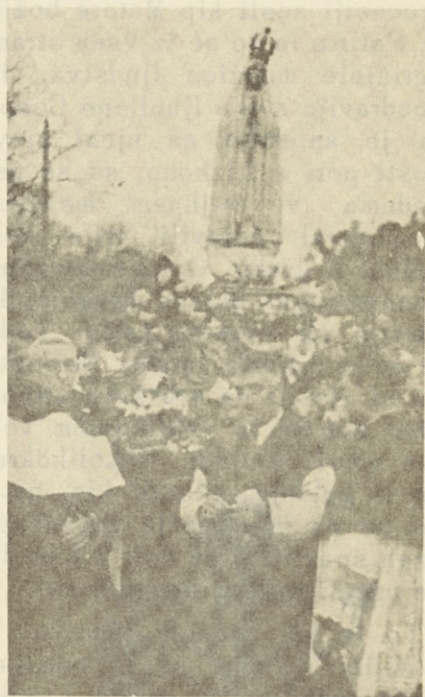
Moderna cerkev v Lizbonu posvečena fatimski Materi božji, kjer so se golobi med slovesno sveto mašo tako čudno obnašali.

sedeli ob njenih nogah, včasih čisto pokriti s cvetjem in rožami, ki jih je navdušena množica metala Mariji v pozdrav. Vse to jih ni motilo, le tu in tam so si s peruti pomagali ohraniti ravnotežje, če je kaka roža le pretrdo priletela nanje. In še najbolj čudno je bilo to, da niso hoteli med celim 14 dnevnim potovanjem vzeti nobene hrane in vode.

Karmelitski tretjerednik Luis Gonzaga de Oliveira, ki je tudi nosil nosilnico z Marijinim kipom skozi glavno mesto Lizbono in se dotikal teh golob, nam sam pripoveduje svoje doživetje. Ko je procesija 5. decembra ponoči dospela do nove cerkve posvečene fatimski Materi božji, so hoteli golobe odpiniti in od-

straniti, da bi ne bili v napotje v cerkvi. Toda ni se jim posrečilo. Ostali so pri Mariji celo noč v cerkvi, vkljub temu, da so mnogi celo noč molile in pele. Nihče si ni mogel tega razložiti. Vsa Lizbona je govorila in pisala samo o teh golobih ter so uganjevali, kakšen pomen naj to ima.

Drugo jutro pri slovesni maši, pred očmi nabito polne cerkve, se je dogodilo, česar golobi sami po svojem naravnem nagnenju ne bi mogli storiti. Bilo je pred povzdigovanjem. Zvonci so dali znak, da se bliža najsvetejši

Nosilnico z Marijinim kipom nosijo skozi glavno mesto Lizbono. Kakor se vidi na sliki, golobi so še vedno pri kipu. Med celim 14 dnevnim potovanjem niso golobi vzeli nobene hrane in vode.

trenutek svete maše. Ljudje so so pokleknili in tišina je zavlada-
ala po celi cerkvi. Tedaj sta se
dvignila dva goloba izpred Mar-
ijih nog, kjer sta celih štirinajst
dni stala brez hrane in vode in
poletela k oltarju, kjer se je
darovala sveta daritev. Eden je
obstal na levi strani oltarja,
drugi pa na desni. Ko je škof
dvignil posvečeno hostijo, sta
oba dvigala svoje peruti kot v
pozdrav in počaščenje. Ko se je
sveta daritev nadaljevala, sta
na začudenje vseh pričujočih
ostala goloba vsak na svoji
strani oltarja. Medtem je tretji
golob še vedno ostal na svojem
mestu pod Marijin kipom. V tre-
nutku, ko je pozvonilo k svetemu
obhajilu, se je tudi ta golob
dvignil in stopil na vrh zlate
krone, ki jo je imela Marija na
glavi. Ko je škof držal obhaj-
ilni kelih in hostijo v rokah ter
molil: Glejte Jagnje božje, je v
počaščenje tudi ta golob raz-
prostrl svoja krila in jih držal
razpeta, dokler ni začel škof
obhajati.

Po končani slovesnosti so nesli
kip Matere božje fatimske spet
nazaj v njeno svetišče na kraju

Fatimska Mati božja

njenega prikazovanja. Golobje
so pa odleteli.

Lizbončani so bili prepričani,
da jih je Marija sama prišla ob-
iskati in jim je po nedolžnih
živalih hotela pokazati, da bo
prišel mir med narode samo tedaj
če se ljudje zopet vrnejo k Bogu,
ki prebiva med nami v Najsve-
tejšem Zakramentu.

PRAZNOVANJE BOŽIČA

pri raznih narodih

Božič je usem krščanskim narodom ne samo praznik Gospodovega rojstva, ampak tudi praznik družine. Ta veliki dogodek tako pomemben za vso zgodovino človeštva je zaružen z mnogimi narodnimi običaji in navadami. Poleg globokega verskega čuta, ki ga kažejo te navade pa naletimo na igre in običaje, ki imaje z božičem samo to skupnost, da so polni veselja, kakor praznik sam.

Slovenski božič

Praznovanje slovenskega božiča se pravzaprav začne s svetim Miklavžem. Sveti Miklavž je ljubitelj in prijatelj otrok. Vsi otroci ga poznajo in vejo, da hodi na večer pred svojim praznikom 6. decembra okrog, da obdari otroke. Že dolgo prej se otroci pripravljajo na ta večer. Že usaj en mesec ali tri tedne prej molijo k svetemu Miklavžu, da bi se pri njih oglasil in jih obdaril. V časih vrže skozi vrata ali pa pusti na oknu mali dar, znak da je poslušal njihovo molitev. Pišejo mu dolga pisma, kjer mu zagotavljajo, da bodo dobri, ker samo take otroke ima rad sveti Miklavž, obenem pa izražajo svoje srčne želje po darovih, ki naj jim jih prinese.

-- P. Klavdij O.F.M.

Miklavžev večer pomeni za otroka nasmeh sreče. Poln je nemirnege pričakovanja, posebno še, ker Miklavž pride napravljn kot škof z anđeli. Nemir pa še poveča zavest, da z Miklavžem hodijo tudi parkeljni, katerih se najbolj bojijo hudobni otroci. Pri obisku otrok sveti Miklavž tudi sprašuje verouk, molitvice. Vse, prav vse hoče vedeti. Kako se otroci pripravljajo, da bi prav odgovorili. Čim lepši je odgovor, tem lepši je dar, ki ga pokloni eden od anđelov, v Miklavževem imenu. Dar vzame iz zlate košarice, ki jo nosi s seboj.

Predno gredo otroci počivat, postavijo na mizo v hišo posodo, povavadi je to pehar, v katero bo sveti Miklavž položil svoje darove, ko se bo pozno ponoči vračal skozi vas. Tege nedolžnega veselja se udeležujejo tudi odrasli. To priliko porabijo, da drug drugęga obdarijo, ne samo domači, ampak tudi prijatelji in znanci.

Zjutraj na vse zgodaj hitijo otroci iz gorkih postelj gledat ali je kaj pustil sveti Miklavž. Da je pri tem včasih veliko presenečenje se razume. Poleg orehov, suhih hrušk in jabolk, prinese Miklavž tudi sladkarije, šolske potrebščine, sanke, kakor tudi druge stvari, ki so si jih otroci želeli. Da manj priänim ne pozabi pridejati kako repo ali korenje, ali celo dolgo šibo, se razume. Seveda usak otrok o tej sramoti skrbno molči. Oče, ki bolj poznajo svetege Miklavža nastavijo kar škorenj in to čisto za vrata, da Miklavž, ki teško nosi, lahko takoj odloži, ko odpre vrata in se nekoliko odpočije.

Miklavževanje je postalo že pravi narodni praznik. Za revnejše, kakor tudi za odrasle priredijo prihod svetege Miklavža kar v kaki dvorani. Tu pridejo na vrsto otroci, ki jim Miklavž doma ni nič prinesel, ker se oče in mati pri njem prej nista nič oglasila. Ta dobredelni obisk svetege Miklavža je znak dobrega slovenskega srca, ki v nesreči reveža ne pozabi.

Božič je bil vedno pri Slovencih eden najpomembnejših praznikov. Kako globoko je bil občuten, nam kažejo lepe navade in običaji, ki so zvezani s tem praznikom.

V ospredju lepih navad je gotovo postavljanje jaslic, ki delajo okras usaki slovenski hiši in se postavljajo na najbolj vidnem mestu v hiši. Posebno otroci imajo veselje s postaljanjem jaslic. Ako je pri hiši študent, vodi vse priprave in postavljanje jaslic on. Že nekaj dni pred božičem naberejo otroci primernege mahu za jaslice. Že dolgo imajo označeno mesto, kje se dobi najlepši mah. Včasih ga

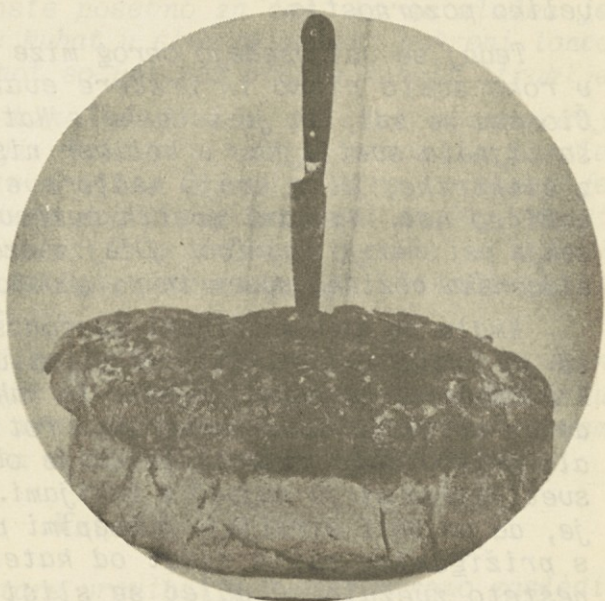
Že nekaj dni pred božičem naberejo otroci v gozdu za jaslince potrebnega primernega in lepega mahu.

Dne 24. decembra so pa otroci zaposleni ves popoldan s pripravljanjem jaslinc; če je v hisi študent, tedaj se to seveda godi pod njegovim vrhovnim vodstvom, kjer so pa otroci še premajhni, pa navadno pod očetovim.

„Poprtnik,” ki so ga spekli za božične praznike in ki leži v hiši na mizi od sve-tega večera do svetih Treh Kraljev; na ta dan so ga pojedli.

morajo zaradi prezgodnjega snega prav izkopati izpod snega. Vsaka hiša kar tekmuje, katere jaslice bodo lepše. Jaslice postavljajo zadnji dan pred božičem. To je posebno všeč materi, ki ima ta dan dovolj opravka z peko in drugimi dobrimi stvarmi za božič.

Na sveti večer, ko se zmračí ģre usa družina „kadiť”. Oče vzame v kuhinji žerjavico v posebno posodo, ki jo leta in leta čuvajo za to priliko pod streho. Lahko je to kako stara vojaska čelada ali ponev, ali tudi primeren železen

lonec, samo da se lahko nosi. Ko oče vzame žerjavico začne moliti rožni venec, eden od otrok vzame blažoslovljeno vodo in škropi, drugi vzame kadilo in ga potresa na žerjavico, ostali pa odgovarjajo na molitev. Najprej gredo okrog hiše, nato v vsak prostor v hiši, ki ga „pokade“ in pokrope. Enako se zgodi pri gospodarskem poslolju. Kajenje se urši še na starega leta dan zvečer in pred praznikom svetih Treh kraljev zvečer.

Po kajenju se vsi zbero v „hiši“ - v družinski sobi razen matere, ki medtem pripravlja večerjo, kjer do kraja odmoli rožni venec in anđelovo češčenje. Nato sledi večerja, ki je strogo postna. Po večerji, ko je use pospravljeno, mati pregrnejo mizo v „hiši“ z belim prtom in nanj postavijo poĝačo imenovano „poprtnik“. „Poprtnik“ leži na mizi do svetih Treh Kraljev, ko ga razrežejo in pojedjo. Na vrhu je „poprtnik“ okrašen z okraski iz testa. Ta sveta družinska opravila spremljajo posebno otroci z veliko pozornostjo.

Tedaj se vsi usedejo okrog mize in umolknejo. Oče vzame v roko sveto pismo in prebere evanĝelij za sveti večer. Človeku se zdi, da je v cerkvi. Nato uĝasnejo luč. Gori le še oljnata svetiljka, v kolikor niso jaslice razsvetljene z elektrike, ki s svojo medlo svetlobe spominja na prvo božično noč. Navdani svetih čustev in božičnega razpoloženja vsi zapoje pesmico: „Glej zvezdice božje“, ki je prava slovenska božična pesem in pa „Sveto noč“.

Kmalu po tej družinski svečanosti se približa čas, ko se je treba pripraviti za odhod v cerkev k polnočnici. K polnočnici se napotijo vsi, la kaka prav stara ženica ali dedek ostanejo doma za varuha. Pot je včasih zaradi sneĝa ali hribov zelo naporna in če je oblačno tudi temna. Razsvetljujejo si jo največ z bakljami. Otroci pa imajo veselje, da po poti streljajo z slepimi pištolami in se zabavajo s prižiĝanjem malih raket od katerih frči na use strani nešteto zvezdic. O daleč se sliši lepo ubrano zvonjenje. Zvonik je ves razsvetljen, ker zvonarji drugače ne vidijo. Od časa do časa fantje spustijo iz zvonikovih lin rakete, ki čudovito razsvetlijo vso okolico. Zdi se ti kot da bi prihajali anĝeli iz nebes in zopet oznanjali svetu: „Slava Boĝu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so Boĝu po volji“.

Ti obiĉaji so tako zrastli z narodovo dušo, da si ga brez njih skoraj ne moremo misliti.

Anglija.

Rezanje omela (mistletoe), ki sega še v dobo Druidov so Angleži združili z božičnimi navadami. Rezanje omela se vrši s trobentanjem in slovesnim sprevedom.

Kralj Artur in nježovi knezi so prisostvovali veliki maši v Winchester. Skozi pusto angleško pokrajino so si svetili z božičnim panjem, ki so ga prižgali z panjem iz prejšnjega leta, kar je bil an dvoru in vasi združeno s „pitjem“. Posodo so napolnili z vročim angleškim pivom, ki mu je bil primešan sladkor in razne začimbe poleg jabolk, ki so bile narezane v krhlje in so plavale na vrhu. Ta praznični duh z vsemi dobrotami kuhinje, je zašel v angleški božič. Praznovanje božiča je združeno tudi z razdeljevanjem sladkih jedil (pudding) revnejšim ljudem v okolici. Pripravljanje jedil je združeno s slovesnostmi in veselostjo. V tem se odlikujejo zlasti mlajši člani družine, ki povabijo za to priliko tudi goste posebno za čas, ko se sladka jed zavije v cunje in dne kuhat v star družinski bakreni lonec. To se izvrši podobno kot so pri nas včasih kuhali štruklje.

Nikjer ni morda tako krajeveno različno praznovanje božiča kakor v Angliji. Navade v mnogih predelih dežele, so popolnoma neznane v drugih. Čudovite igre in komedije, od katerih imajo nekatere popolnoma krajevni značaj, morete najti tu. Posebno pa velja to o božičnih pesmih, o katerih mislijo, da so normanskega, saksonskega, vikinskega ali starega angleškega izvora.

Duh angleškega božiča je še vedno srednjeveški in se na poseben način praznuje na kraljičinem zavodu v Oxfordu. Med slovesnim obredom prenašajo merjaščevo glavo ob spremljavi trobent in petjem starih latinskih božičnih pesmi.

Kanada.

Pri naseljencih stare provincije Quebec moremo zaslediti odmeve starega francoskega božiča z nježovimi posebnostmi. Označujejo ga čisti duh in globoko versko pojmovanje. Božični večer obhajajo z uso milino, ki nosi v sebi še srednjeveško obiležje in preprosto izjavo vere bilo v stolnici bilo v vaški cerkvi preprostega naseljenca.

Božični dan začne s polnočnico, ki jo obhajajo z vsem sijajem. Temu sledi pojedina na domu. Miza je bogato obložena. Cela vrsta narodnih posod je napolnjena s šunke, purani, orehi sladkarijami in sadjem. Da ne manjka vina in

Na levi:
"Kadit"
grejo.

Spodaj:
K polnoč-
nici z
bakljami.

drugih opojnih pijač se razume. Ta večer ne poklanjajo nobenih darov. To se zgodi na novo leto, ko je praznovanje božiča na višku.

Praznovanje božiča je zaključeno z praznikom svetih Treh kraljev, ki ga obhajajo z vso slovesnostjo. V tem času režejo tudi tradicionalni kolač imenovan „kraljevi kolac“. Kraljeuski kolač se imenuje zato, ker tisti, ki kolač dobijo, izberejo kralja in kraljica za dvanajst noči. To se zgodi med šalami, veselim razpoloženjem posebno ko kralj in kraljica začneta izdajati smešne odredbe svojim podanikom.

Nemčija.

Že od nekdanj imajo Nemci globoko spoštovanje do naravnih pojavov in živih stvari. Sonce, mesec in zvezde so pobožili. V hribih in rekah prebivajo duhovi. Tako so mislili stari Nemci. Od mitov se je najbolj uveljavilo češčenje jelke, ki ima verjetno svoj izraz v nemškem praznovanju božiča.

Veselo božično dobo označuje Krist Kindl. Norčije, ki dihajo duha vesele dežele v temnih nemških gozdovih pridejo do izraza za božič. Največji doprinos k praznovanju božiča od vsega zapadnega sveta je „Tannenbaum“, božično drevesce. Drevesce je lepo okrašeno in polno naveskov. Mati ga čuva v tajnosti. Šele na sveti večer, ko je drevesce razsvetljeno in popolnoma prirejeno, si ga morejo vsi ogledati, kar je vedno vir občudovanja in radosti. Pod nježovimi vejami so pozlačeni orehi, številni kolački, darovi za vsakega člana družine. V nekaterih predelih dežele je prikazana stalica in popolna povest rojstva Gospodovega.

Drevesce in pa božična pesem malo znanejša župnijskega duhovnika Fathra Josipa Mohra: „Sveta noč, blažena noč“, sta dva velika nemška darova za božič vsemu krščanskemu svetu.

Holandija.

V mnogih deželah predstavlja božičnega duha duh obdarovanja. Holandci so ta duh prenesli v večer svetega Miklavža 5. decembra. To se zgodi z mnogo slovesnosti in je povod družinskega veselja.

Sveti Miklavž je patron mnogih dežel. Najbolj pa ga slavijo kot patrona otrok. Ko se oglasijo priljubljene pesmi zvonov iz cerkvenega stolpa in napolnijo srebrni zrak na večer svetega Miklavža, že otroci zastavljajo ognjišče in okna z lesenimi čevlji.

Čevlje napolnijo s senom in korenjem. Zraven postavijo posodico z vodo.

V čevljih je predvidena hrana za belega konja svetega Miklavža, ki bo jezdil skozi ulice s svojim črnim služabnikom. Pozneje najdejo otroci namesto sena in korenja v čevljih bonbone, male darove, igračke in druga vesela iznenadenja, kar naj pokaže, da se je svetnikov konj ustavil pred vratmi.

Starejši ljudje se posvečajo spominu ljubeznivega neznanca pri ugotavljanju neznančeve osebnosti kot darevalca.

Pri darovih porabljaajo mnoge zvijače, da zakrijejo svojo osebo. Po veseli izmenjavi darov vsem ponudijo urečo posebno pripravljeno pijačo s slaščicami in s tem je božična doba opravljena.

Italija.

Jasno je, da si večno mesto Rim nadene za slavljenje božiča najbolj praznična oblačila in izbere najboljša glazbena dela za sveto mašo, ki jo slavi z vsem pompom svete cerkve. Pastirji prihajajo s hribov v Rim in igrajo na svoje piščalke in pastirske rogove pred oltarjem preblazene Device in pred vratmi vseh tesarskih delavnic v mestu.

Božično drevesce severa nadomestijo krasne rože in jaslice. Jaslice se nahajajo povsod pri bogatih in rečnih in s svojo lepoto prav nič ne zaostajajo za jaslicami v cerkvi. Vsako leto jih napravijo znova in v tem je izraz naroda. Jaslice so grajene ali iz lesa, ali plutovine ali tudi drugega materijala. Delo jaslic je navadno izraz osebnih občutij. V veliki drami rojstva Gospodovega nastopajo angeli, pastirji, ouce, trije modri, vse v največjem sijaju. Vse delo bi bilo nepopolno, če ne bi izražalo osebnega gledanja.

To je odgovor italijanskega naroda na veliki klic krščanstva: „O Adeste Fideles“.

Združene države.

V Združenih državah je postala božična navada štalica in pa drevesce. Ob tej priliki se delijo tudi darovi. Vse navade za božični čas pa slonija na starodavni božični pesmi.

Poslanica angelov vsem ljudem, ki so dobre volje pride popolnoma do izraza, zakaj postala je običaj, ki ga opevajo pevski zbori, na mnogih krajih oblečeni v narodne nošnje pokrajin iz katerih so prišli njihovi starši pred enim ali pa še več rodovi.

Meksika.

Severni narodi se odevajo za božič v zelenje, južni narodi pa slavijo svoje božične skrivnosti z lepim cvetjem. Mexika posebno ceni pri svojem okraševanju belo lilijo in pa španski mah. Lepo prirejani oltarji bilo izrezljani bilo naslikani, predstavljajo rojstvo Gospodovo. Rojstvo Gospodovo predstavljajo tudi na slikah, nosijo ga pa tudi kot

bandero. Okoli oltarjev in slik je obešenih use polno različno barvanih papirnatih pasov in drugih okraskov.

Središče vsega božičnega razpoloženja je „kraj počitka“. V tem je izražena stara želja ohranjena skozi dolga stoletja ovekovečiti potovanje in težave svete Družine na prvi sveti večer. Ob tej priliki izvajajo igro, ki sega v starodavnost komediantov in verskih igralcev starejša sveta. Vse pa spremelja veselo razpoloženje, ki ga podpira godba.

Božič začenjajo s polnočnico. Otroci se zabavajo z iskanjem prstenejša lonca, ki je ovit s svetlim papirjem, na katerem so upodobljeni obrazi živali ali ljudi. V loncu se nahajajo darovi in igrače. Lonec visi na urvici in niha pred otrokom, ki ima v rokah doljšo palico in zavezane oči. Ko otrok doseže lonec z udarcem, use plane za usebino, ki se usuje iz rabitejša lonca, kar se da lajšje predstavljati kot popisati.

Norveška.

Skandinavski božič se obhaja v usej lepoti. V to služijo stare naredne jedi, obredi, noša. Vse se je ohranilo skozi stoletja skoraj nespremenjeno. Najbolj pride do izraza duh srca in doma. Priprave na božič se prično že nekaj tednov prej. Hišno delo je končano, plouba je opraljena, različna jedila se vložena, sir in klobase so izdelane, meso posušeno in nasoljeno. Razna peciva, nekatera nosijo celo živalske obilke, so pečena. Otroci pripravljajo sveče za drevešček. Sveče morajo biti sevada različne velikosti.

Sveti večer začnejo ob petih, ko ugaša dnevena svetloba in se oglasijo zuonovi iz malih vaških cerkvenih stolpov in oznašjajo, da prihaja božični mir na fjorde in polja, na zaliv in vas v dolini. Toda najslajše je predstavljanje stvari v zraku in v hlevu kot so bile ob rojstvu svetega otroka. Čredam daje posebno hrano in živino v hlevu še posebej nakrmijo. Največ pa posvečajo pažnjo pticam. Posebni žitni snopi od zadnje žetve so prihranjeni do svetega večera. Ta večer privežejo snope na vrh kola na dvorišču. To je takoimenovano ptičje božično drevo.

Poljska.

Poljska je dala svetu lepo slovesnost duhovne narave: praznovanje zvezde. 24, decembra je dan posta do prve zvezde, ki se prikaže na nebu na sveti večer. Otroci nestrpnostno pričakujejo prvo zvezdo in tekmujejo med seboj, kdo jo bo prvi zašledal. Nato se začne božična večerja. Pod mizo

nasteljejo slamo, zraven položijo posodo in namizni prt, en stol pri mizi pa je prazen za božje dete.

Poglavar družine vzame tanek oblat (pripravljen kot hostije), ki nosi božični pečat in ki ga je blažoslovil duhovnik. Po kratki molitvi za božjo milost in za dobro navzočih in nenavzočih članov družine, ga razdeli med prisotne, vsakemu po en košček.

Po tem obredu se začne svečana večerja, pri kateri pridejo na vrsto vsemogoče starodavne jedi. Po večerji grejo otroci na ulece, prepevajo stare božične pesmi ter z marijonetami predstavljajo na majhnem odru rojstvo Gospodovo. Ulica je polna tudi drugih otrok, ki predstavljajo tuje živali, zle duhove, kakor tudi druge vloge pod vodstvo dečka z zvezdo. To je ostanek starih verskih iger. Praznovanje zvezde se zaključi z polnočnico imenovano „pastirska maša“.

Rusija.

Božična glasba je dar Rusije svetu. Njeni glasbeniki so s svojim glasbenim ustvarjanjem privedli glasbo za božično mašo do zavidljive višine. Po temnih ulicah se pomika procesija pevcev imenovanih kolednikov in prepevajo stare pesmi. V njih je duh stare Rusije. Mnogo je še ostankov božičnega praznovanja posebno med starejšo generacijo. Staro praznovanje božiča ima v sebi mnogo teža, kar spominja na božič narodov severne Evrope. Pomembno se nam odkriva to praznovanje v vražah, v pripovedkah starih žensk, v poboževanju, ki govori o davno pozabljenih bogovih, ki so pred stoletji bivali v hribih in gozdovih.

Večer pred svetimi Tremi kralji se zdi nosi še bolj značaj teža praznovanja kot drugi. Že v samem praznovanju teža večera moremo to opaziti. Na tla nasujejo pet kupčkov zrnja. O polnoči prinesejo iz kokošinjaka zaspano kokoš, ki jo postavijo v sredo teh kupčkov zrnja. Njeno zaspano opotekanja sem in tja spremlja mnogo smeha, ki se poživili ali preide v mrmranje, ko se popolnoma prebujena kokoš poloti zrnja od eneža izmed kupčkov. Ti kupčki zrnja nosijo namreč napis o usodi tisteža, čigar kupček si je kokoš izbrala. Ti kupčki zrnja predstavljajo: zdravlje, uboštvo, ženitev, živiljenje nezakonske matere in smrt.

Švedska.

Mnogo čudoviteža nam odkriva švedski božični večer. S praznikom svete Lucije se začne božična doba. Praznik je poln obljub bogateža veselja in radosti. Zgodaj zjutraj se

prikaže v sobo lepo dekle in to čisto tiho. Vrata so v ta namen že prejšnji večer napol odprta, da se lahko zjutraj hitro in tiho odpro do kraja. Dekle je opravljena v belo haljo in prepasana s krasnim rdečim šalom. Na glavi nosi iz borovčevih vej spleteno krono, na katero je pričvrščenih sedem sveč. Ta moderni posnete zgodno srednjeveškega svetnika nosi v rokah pladenj z uročo kavo in posebne v ta namen pečene kolačke, za speče stanovalce hiše. Pravi duh švedskega božiča.

Ne moremo omeniti useh podrobnosti raznih vrst kruha, kolačec, sladkarij, ki jih pripravijo za božič. Omenjamo samo mandljevo kašo, ki obljublja poroko tistemu, ki najde mandelj.

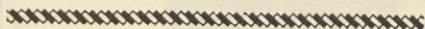
Služba božja se začne ob pol sedmih zjutraj na sam božični dan. Vrši se procesija z bakljami, ki jo spremlja ubrano zvonenje zvonov.

Švica.

Četudi je sveti Miklavž rojen v Patrasu in bil škof Smirni, je vendar našel svoj dom v Švici; Švicarski otroci ga strašno teško pričakujejo morda bolj kot v drugih deželah sveti večer. V hribovskih vaseh oznanja nježov prihod procesija, ki se pomika iz vaše cerkve. Na čelu procesije gre mož z križem in zastavonošči z banderi. Temu sledi zbor pevcev in duhovščina. Pevci nosijo škofovskim kapam podobno pokrivalo, da se varujejo pred mrazom oziroma pred padajočim snežom. V njihovi sredini stopa sveti Miklavž s svetlo rdečo masko in dolgo belo brado. Oblečen je v višnjev plašč in s krznom okrašeno obleko. Na rami nosi urečo polno raznih dobrot za otroke in v roki drži palico. Z obojim deli plačilo z ozirom nato ali so otroci dobri ali hudobni. V nekaterih predelih dežela spremlja svetega Miklavža lepo dekle v srednjeveški obleki z imenom Lucija, ki skrbi, da dobijo darove vse dobre majhne deklice v vasi.

V večjih mestih pozdravlja prihod svetega Miklavža velika množica veselo razpoloženih otrok. Sveti Miklavž je običajno zelo mlad z škofovsko kapo (mitro) na glavi in s svojo službeno palico v roki. Spremljajo ga še nekateri drugi škofje v belo oblečeni in smešno maskirani. Vsi ti nosijo trojno denarnico, ki spominjajo na dobrotelost svetega Miklavža ter v posebno posodico zbirajo miloščino za dobro razdelitev jabolk in kolačkov, ki jih nosi sveti Miklavž.

Švica je na ta način postala dežela svetega Miklavža.

FATIMSKI ČUDEŽ V SLIKAH

Slika predstavlja ohromelo dekle, ki jo je posnel neki ameriški fotograf tik pred njenim ozdravljenjem. Prav tedaj je šla mimo procesija s svetim Rešnjim Telesom. V tem trenutku se je zgodil čudež pri katerem je dekle popolnoma ozdravela. Fotograf, ki je bil gost fatimskega škofa, je takoj posnel še ostale slike.

Spodaj: V trenutku ozdravljenja je bila dekle popolnoma odsotna s svojim duhom in brez smisla za okolico. Njen izraz lica je bolj

kazal začudenje kot veselje. Ko je fotograf slikal je ravno vzdignila roke in začela premikati noge.

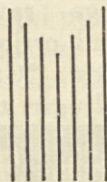

Navdušenje množice ob čudežu je bilo pretresljivo. Slika prikazuje, kako ozdravljena pre-makne prej popolnoma hrome roke.

Dekle je takoj po ozdravljenju sklenila roke, oči pa, ki so prej bile popolnoma slepe, je obrnila k fotografu, ki jo je fotografiral.

Dekle je sama odšla v bolnico k pregledu in oddala svoje berglje.....Zdravniki pa so ji strogo prepovedali potovanja v Fatimo, češ, da ne bi preživela vožnih težav.....Tako je Marija zopet pokazala svojo naklonjenost težko preiskušnemu človeštvu.

SVOBODNA ŽENSKA!

Zgledna Mrs. Clare Boothe Luce

Na kolodvoru mesta Fairfield iztopi Mrs. Clare Boothe Luce, bivša kongresnica, da si zopet osvoji lepoto in prostost svojega rojstnega kraja.

Fairfield Conn. leži na južno-vzhodnem bregu reke Mill, ki se po nekaj kilometrov izliva v Atlantsko morje. Mesto ima okrog 17,200 prebivalcev, med tem je velika večina katoličanov. Delavno prebivalstvo je doseglo visoko kulturo, posebno na socialnem in gospodarskem polju.

posebnih privlačnih vrlin in častnih zaslug. Če tudi niso mogli razumeti do cela njenega koraka, kljub temu so ji odobravalni njeno odločitev češ, da najbrže ze ve kaj dela. Popolnoma opravičeno so ljudje sodili, da bi ona postala prva ženska v zgodovini združenih držav za senatorico, ako bi le hotela.

Ker so se poprej inteligentne ženske v naši zgodovini odpovedale ali celo odrekle podobnim političnim službam, ni

Kaj bo: politika, ali družina???

Od inteligence doli do neznatnega meščana se niso mogli načuditi, do so izvedeli, da se je njihova politična izvoljenka prostovoljno odpovedala visoki politični službi v Washingtonu, ki ji je odpirjala gotovo pot do senatskega sedeža, in se vrne domov.

Nobeden se ji ni upal sprva tega omeniti, pač pa so ji sledili vsak njen korak in pretehtali vsako njeno besedo, da bi našli pravi vzrok njene povrnitve. Toda vse zamanj, niso mogli razumeti. Vendar pa je bila oteta obrekovanja, ker so jo spoštovali in so bili tesno navezani nanjo zaradi njenih

ta odpoved Mrs. Luce nič novega, vendar pa vzbuja v vsaki ženski zavest, da je njen življenski poklic vzvišenejši, da se tudi ženske morejo z lastnimi močmi povspeti iz neznatnih početkov do ugledne stopnje, kot Mrs. Luce, ki je okusila zreli sad svobode volilne pravice in ženskih pravic sploh.

Brez dvoma je imela Mrs. Luce več opravičenih uzrokov, preden se je odločno odpovedala odlični službi. Ker pa nikakor ni mogla dočela opravičiti svojega ravnanja pred vsemi svojimi prijatelji, jim je nakratko rekla: "Osebni vzroki nikoli niso drugim tako razvidni

Rev. John Trinko

in prepričljivi, kakor so prizadeti osebi sami."

Kot mlada in zelo nadarjena pisateljica, ko še ni bila naše vere, je sklenila, da opraviči svojo vero z svojim zglednim življenjem. Hotela je pokazati svetu drugoverko, ki hodi prava pota in k istemu končnemu cilju kakor katoličan. Sklepala je zato da je njena vera enako dobra pred Bogom kot katoliška. Toda vpljiv zglednega življenja katoličanov, odkritosrčnih člankov v časopisju in drugih katoliških spisov je zmagal nad njenem zmotnim sklepanjem. Našla se je ob duševnem razpotju odločitve. Tukaj se jo je pa polastila duševna praznота in razočaranje. Vse ji je postalo megleno, nastopila je duševna zmed in razočaranje, dokler ni njena duša postala trudna, da si je zahrepenela po edinem katoliškem duševnem pokoju.

Povod spreobrnjenja je bil izprva bolj čustveni nagib kot zrelo prepričanje. Ta čut jo je silil do poučevanja katoliške vere in doumevanja njenih resnic. Mnogo je čitala in večkrat poslušala predavanja o katoliških resnicah. In kmalu ji je Bog naklonil milost razsvetljenja in spreobrnila se je v katoliško vero in spoznala, da je bila njena vera le na videz dobra, ker je bila pobeljena z omiko in vljudnostjo.

Ti podatki njenega spreobrnjenja so dokaz, da Mrs. Luce ni postala katoličanka zato, da bi pridobila zaupanje mestnih glasovalcev, ki je morda sorazmerno najštevilnejše katol-

iško prebivalstvo v Združenih Državah. Za nas katoličane je to pojasnilo zadostno. Veliko vprašanje pa je, ali zadošča drugovercem? Zato dodaja ta nadaljni vzrok njene spreobrnitve, da ne bi imeli nasprotniki niti prilike napačno sklepati, namreč ako bi ostala in se potegovala za višji sedež v Washingtonu.

Zrtvovala je svoje znanje, čas in delo zaradi vojne. Mrs. Luce se je že preden je zasedla politični prostor, javno izrazila, da se bo umaknila, kakor hitro se konča vojna. In te odločitve se je držala.

Saj bo pravočasen umik, si misli sama pri sebi. Čutila se je varno pred političnimi protivniki, ker so bili pošteni kandidati republikanske stranke, ki so pa bili zmožni politiki. In tako so bili njeni someščani že gotovi njene zmage. Vendar Mrs. Luce z veliko radostjo pokloni svojo mesto svojemu sposobnemu proti-kandidatu, ki je bil vseč tudi someščanom.

Bogu je bila hvaležna, da je našla nekega izbornega učitelja katoliške vere, ko so bili njeni duševni boji najhujši. Z ljubeznijo jo je izkuseni mož učil večnih resnic in njegovi preprosti razgovori so ji veliko več razjasnili kot cele strani dogmatike katoliških del. Zdaj je čutila v sebi se večjo odgovornost do vzgoje družine in večji pomen pisanja. Politika, je spoznala, ne dopušča časa za pravo vzgojo družine niti za čtivo in pisanje knjig ali iger.

"Zelim si biti doma," je kratko

odgovorila na vprašanje prijateljice, čemu se je odrekla slavi, ki bi si jo bila prav gotovo pridobila. To je bil njen poglaviten vzrok - imeti in vzgajati otroke - vse drugo je bilo stranskega pomena. Po šestih letih odsotnosti, si je zaželela doma. Hotela je biti s svojim soprogom. Hotela je biti sodeležna pri uživanju veselja praznikov in godov in čim več se muditi s svojo družino in ožjimi prijatelji.

Njeno resno prepričanje je javno izpovedala: "Prva dolžnost žene je posvetitev časa možu in domu. Ako pa je katera zmožna izpolniti družinsko dolžnost in istočasno se baviti s politiko, potem je že prav. Ako pa tega ne more vršiti, pa se kljub temu dejavno vmešava v politiko, potem taka ženska kar javno izpoveduje svetu, da je Bog ustvaril žensko, da vodi politične zadeve in ne otročičev za roko.

V parlamentu v Angliji je več žensk zastopanih, kakor jih je pa v kongresnem odboru tukaj v Ameriki. Mrs. Luce pravi, da je to res, in sicer to zaradi kratkih zemljepisnih razdalj, to se pravi, v Angliji, ako stanuje zastopnica parlamentu še tako daleč od House of Commons, ki je v Londonu, ni oddaljena več kot nekaj ur. V Ameriki je to drugače. Tukaj so razdalje ogromne. Za zastopnico, ki živi v sosednih državah Washingtona, ni še prehudo. Ako pa stanuje preko njih, potem se mora kongresnica odločiti za sledeče: ali se preseliti s celo

družino in postaviti si nov dom v Washingtonu, ali pa zanemariti popolnoma svoje družinske dolžnosti in se strogo držati državnih koristi, ki si jih je sama neobvezno nakopala. Tako nastopanje se nikakor ne sklada z življenjem katoliške vere, kajti če človek ne živi po katoliških načelih, ni srečen in ne more biti v iskrenem, globokem in bistvenem miru z Bogom, seboj, z ljudmi. Kako smešno načelo bi bilo to: "zavrži svojega zakonskega moža in svoje lastne otroke in podaj vodilno roko tujem ljudem!"

Mrs. Luce je hvaležna za izkušnjo, ki jo je naučila v kratki dobi političnega življenja. Vesela je tudi za to, da je žrtvovala vse, kar je bilo v njeni moči, med vojno v obrambo svoje domovine pred sovražnimi silami nasprotnika. Zato ji ni bilo žal. Vest ji tudi ni nič očitala. Pač pa se spominja, da je njena radost dosegla višek takrat, ko je bila ena izmed tistih trinajstih, ki so vložili glas protipredlogu predsednika "draft labor." Njen glas je bil tisti, ki je prisilil senat, da je spremenil predlog. Ta je bila zgodovinska poteza.

Nekatere ženske so jo zavidale, češ, da ima več kakor eden delež ženske lepote, nadarjenosti in tudi denarja. Pa radi tega ni bila prevzetna, pač pa je ohranila lepo čednost, ponižnost, skromnost in hvalježnost. Velikodušnost je bila njena največja čednost. To se je pokazalo pred odhodom iz Washingtona. Vložila je prošnjo za avdijenco pri predsedniku

Trumanu. Prepričana je bila, da bo razumel vzrok njene prošnje. Vedela je, da je svetovni mir nemogoč, dokler so ženske in otroci lačni. Ta misel ji ni dopustila oditi iz Washingtona, ne da bi poprej ponudila svojo pomoč lačnim. Ko pa njena prošnja ni bila uslišana, je resno mislila, da je morala biti kaka pomota. Vedela je, da po zakonu ne more predsednik odreči avdijence zastopnici ljudstva. Potrpežljivo čakanje je bilo pa brez pomena, ko je izvedela resnico od svoje tovarišice. Zvedela je, da ji je predsednik Truman izrecno prepovedal dostop v "Belo hišo," ker je baje ona "tista ženska", ki ji pred nekaj leti razžalila njegovo soprogo, Mrs. Trumanovo.

Ta očitek ji je zarezal globoko rano v njeno pošteno srce ki je dejansko ljubilo svojega bližnega in se ogibala vsake nagajivosti ali sovraštva do kogarkoli. Zato si že iz navade sprašuje svojo vest. Vendar ji ni nič očitala. Po dolgem premišljevanju se pa spomni na kratek članek, ki ga je pred leti napisala, še preden je Truman postal predsednik. Takrat je bila Mrs. Luce podčasnika slavnega uradnika, ki je takrat pisal redno kolono v časopisju. Ona je pridno zasledovala vse odlične osebnosti v Washingtonu. In med njimi je opazila tudi delavno in požrtvovalno Mrs. Trumanovo. Pri pisanju poročila v časopisju je Mrs. Luce v duhu ljubezni in priznanja napisala

kratek članek o Mrs. Trumanovi z naslovom, "Overtime Bess." Druge krivice se ne spominja, če se sploh sme to imenovati krivica. Pa pustimo to!

In tako postane ona prva in edina kongresnica v zgodovini Amerike, kateri je bil dostop v "Belo hišo" prepovedan. In je tudi to prezrla v krščanskem duhu.

Mrs. Luce je bila vselej marljiva in je pazila na svoj ženski ponos, bodisi v službi ali na prometni ulici. Vsak bi jo sodil za šestnajstletno dekle,

Mrs. Clare Boothe Luce - bivša kongresnica - ki je postala katoličanka.

Mrs. Luce - vsled vzrokov, ki se najdejo v tem članku - se poslavlja od nekega kongresnika, ko se je odpovedala svoji visoki službi v Washingtonu.

dasi je že dosegla tri in štiri-deseto leto. Bila je vitke postave, hitrih kretenj in sploh veselega značaja. Nadarjena je bila z bistroumnostjo, toda zavoljo tega ni imela nič manj mladostne ljubkosti šolskega dekleta. Se bolj znailno pa je to, da je ohranila takozvane "zastarele" ideale, ki so jih druge v zadnjih časih zavrgle. Moderne ženske pozabljajo na to, o čemer je Mrs. Luce prepričana, da je vsaka ženska po svoji naravi ustvarjena za materinstvo in za dom. In ravno pri opravljanju teh svojih dolžnosti pokaže ženska svoj razum, svojo izobraženost, delavnost in to jo naredi ponosno na svoj stan. To je njen najlepši okrasek in njena najboljša lastnost. Le v tem poklicu uživa žena popolno in neovirano pravo. Da, na tem svetu so le redki drugi stanovi,

ki bi nudili ženski toliko svobode, kakor ji služba na svojim lastnem domu. Njen dom je edini kraj, kjer je ženska prava gospodinja. Moderna ženska je izgubila ta prvi ideal izpred oči in misli, da hišna gospodinja in mati postane samo taka, ki je neizobražena ali neumna. Radi tega jih mnogo opušča dom in si išče službe po tovarnah in pisarnah, s tem pa mislijo, da so dokazale svetu, kako so pametne. Ne zavedajo se pa, da je za vsako žensko najvažnejšo in naj bolj pametno delo na svetu imeti in vzgajati otroke. In dokler ne bodo možje rodili otrok, bo ostalo to delo le ženskam --- njeno prvo in najvažnejšo delo, za katero edino bi jo moral spoštovati in ceniti ostali svet.

Mrs. Luce dokazuje, da ima ženska tudi v najcenejšem stanovanju mnogo večjo priliko uživati pravo prostost, ko pa v tovarni. Doma ima žena popolno pravico gospodinjiti po svojem lastnem okusu, v tovarni pa tega ne more. Nekaterim ženskam se zdi, da mora imeti tovarniško

službo, da ji jamči bodočo srečo. Tako mišljenje je popolnoma zgrešeno, kajti ženska, ki se opira na svojega moža za bodočo podporo, ima največjo poroštvo, ki se jo more človek misliti. In ako ni mož popolnoma ničvrednej, še vedno čuti odgovornega tudi za njeno srečo.

Zakonski mož je ne more od-

sloviti po volji, za vsak mali prestop, kakor se to često dogaja po tovarnah. Zato je nemiselno, da se ženske potegujejo za možka dela, ko je pa najbolj spoštevano, bistveno zavarovano, najplemenitnejše delo za ženo v njenem lastnem domu.

Nad devetdeset odstotkov zaposlenih žena dela po tovarnah zato, ker so k temu prisiljene zaradi ekonomičnih razlogov. Mrs. Luce to razlaga: "Po mojem mnenju je to novo suženstvo žene --- ne pa emancipacija, ki pomeni ženske pravice." Število ženskih delavk je že narastlo tako, da se morajo možki zadovoljiti s skromno plačo, namesto da bi prejeli opravičeno plačo, ki se je nekaj imenovala "družinska delovna plača."

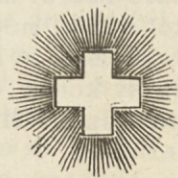
Clare Boothe Luce svetuje ženskam z družino, ki bi čutila veselje do političnega udeleževanja, da se omeje na krajevno politiko, kjer bode njih zmožnosti bolj učinkovite. Po možnosti bi se morale vse ženske dejansko zanimati za okrajno politiko. To je velevažna zadeva žena, bodisi da je njena lastna krajevna vlada slaba ali pokvarjena, kar vse vpljiva ljudi na njo in njene otroke. Ženske, ki se zavedajo svojih pravic in se omeje na krajevno politiko, vemo vsi, kako mnogo dosežejo. Mnogokrat se zgodi, da tam, kjer se ženske zbero in odločijo, da se naredi nova cesta, sezida nova šola, odstavi kak slab mestni uradnik, to one dosežejo s takšnim uspehom da jih močje

kar naravnost občudujejo. Torej na delo, delovne gospodinje!

Še drugi svet je. Ako želi ženska v polni meri izkoristiti svoje pravice in svobode, potem mora biti spretna z denarjem in postati prava umetnica. Naučiti se mora uporabljati hišni denar tako, da ji varčevanje postane zanimiva zabava. Imeti mora dvojno lastnost: zmožnost in hotenje narediti dom lep če že ne krasen, s preprostimi sredstvi.

Žena mora sodelovati z učiteljicami pri otroški vzgoji, da postanejo dobri in koristni državljani. Zanimati se mora za službo svojega soproga in njegove prijatelje. Vse to je ženskino delo, pravi Mrs. Luce, ki ni lahko, tudi ne prijetno se najmanj pa bo dobila zanj priznanje po prvih straneh časopisja. Vendar pa ta služba, pravilno izvršena, nudi večji užitek, svobode ženam, kakor vsi tovarniški čeki, za katere morajo postati sužnje kapitalistom, ki so jih premotili, češ, da je tovarna raj svobode, neodvisnosti, naprednosti, modrosti.

Zaključuje Mrs. Luce z vprašanjem, ali naj ženska posluša spretno varljive kapitaliste, ali vsegamogočnega Stvarnika, ki jo je izbral, da sodelujejo pri vstvarjenju novega človeka, ne v tovarni, toda doma.

KROMPIRČKOVE ZGODBE

Dragi moji, ali poznate Krompirčka?

“Bog se usmili!” bi mi radi odgovorili. “Saj bi ga morali skoraj stavljati v očenaš namesto besedice ‘vsakdanji kruh,’ pa nas kaj takega sprašuješ.”

To že! Toda Krompirček, katerega zgodbe vam hočem pripovedovati, še daleč ni krompirček

“Oho! To je pa uganka! Krompirček, ki ni krompirček..Hm!”

Pa bodo bistre glavice kmalu uganile, da prav za prav tudi ta uganka ni uganka.

No! Da vas tudi s to zadnjo “uganka ki ni uganka” ne bom spravljal v zadrego, vam povem naravnost, da se naš Krompirček piše z veliko začetnico.

Krompirček je bilo namreč ime fantičku, katerega zgodbe sem našel v svoji pripovedni torbi. Torej posluh!

V Prismodalah, ki leže tam nekje za bregom na koncu sveta, živijo ljudje, ki jih je ljubi Bog obdaril s posebno srečo in jim dal posebne vrste sol v butice. Če je to res, sicer ne vem, toda sami so se s tem vedno ponašali in zasloveli po devetih deželah naokoli. Škoda, da je bila naša dežela predaleč in njih dobro ime ni moglo priti tudi preko naših meja. Slišal sem, da so celo z Butalci v sorodu, pa si komaj upam verjeti, saj tolikšne velikanske in

izredne sreče in slave ni vsakdo vreden.

Največ sreče med Prismoduhi pa je imel naš Krompirček. Sicer je doživel kaj žalosten konec, a spomin nanj je ostal neizbrisen v srcih hvaležnih rojakov.

Krompirček je znan po vsej svoji domovini kot pri nas kralj Matjaž. Pred kraljevo palačo so mu postavili celo spomenik in to ni karsibodi. Ne pozabite si ga ogledati, če vas bo pot kdaj zanesla v slavne Prismodale!

Ste radovedni? No, pa poslušajte!

V prišmodalski prestolici je živel Špeluza. Tam za mestnim trgom je samevala v razdrti bajti in od jutra do večera tarnala in jadikovala, ker ji ljubi Bog ni dal, ne možička in ne otročičev. Že trikrat je letala štoklja z otročičkom v dolgem kljunu čez bajto, a vedno se je prestrašila Špeluzine rdeče rute in odjadrala dalje. Ti nesrečna botra!

Kočno pa se jo je dobri Bog le usmilil.

Špeluza je ravnokar pristavila lonc krompirja k ognju. Striček veter ji je nagajal in pritiskal skozi dimnik na odprto ognjišče da je bila izba naenkrat polna dima. Špeluza je začela strašansko kihati in se solziti.

“Ti presneti veter!” se je

Fr. Bazilij O.F.M.

končno razjezila. Pokazala mu je fige in odšla v vezo.

Tistikrat pa je spet priletela štorcklja. V kljunu je nosila culo iz nje pa je kukal v svet droben, rdeč fantek in se na vsa usta drl. Veter je tudi štorcklji nagajal, zato je morala sestiti na dimnik Špeluzine bajte. Tedaj pa - joj! Zavoj se ji je izmuznil iz kljuna - in izginil v dimnik. Štorcklja je zaman gledala za njim v globino...

Špeluza ni slišala, kako je nekaj cofnilo v lonec s krompirjem, ker je v prednji sobi klepetala s sosesdo Meto.

"Kaj pa dobrega kuhaš?" je radovedna sosedka kljub dimu pomolila v izbo svoj nos in poskilila proti ognjišču.

"Krompirček je v loncu. Pa še vreči ni začel."

Toda, kaj je to? Iz lonca sta zaslišali otroški jok.

"Bog pomagaj, Špeluza! Mar tvoj krompir joka???" je viknila Meta, potem pa ste obe hiteli k ognjišču in začudeni ostrmeli: Iz lonca sta izvlekli - fantka, ki mu je od tistega dne ostalo ime Krompirček.

Krompirček gre h krstu

Prav za prav ni šel, ampak so ga peljali. Špeluza se je hotela na vsak način postaviti s svojim Krompirčkom.

"Z vozom mora h krstu, ka če gre zadnja para iz moje skrinje!" je dejala sosedki Meti, ki se je fantu ponudila za botro. Potem pa sta se domenili, naj bo Krompirčkov boter krčmar, čigar gostilna "Pri oslovski pameti" slovi se danes kot

najboljša v Prismodalah. Bogatin ni mogel odbiti Špeluzine prošnje in žensče je bilo kaj veselo, da tako njej menda ne bo treba poseči v skrinjo.-----

Krompirčkova mama je komaj dočakala dan, ko se je z novo rdečo ruto na glavi peljala v cerkev. Ko bi jo videli, dragi otroci, kako je sedela ob kočijažu ter se ozirala na desno in levo! Zada pa je imel koleselj dve vzporedni klopici, kjer sta prav tako možato sedela boter in botra. Drug proti drugemu sta bila obrnjena, v naročju pa jima je počivala velika cula čipk: Krompirček se jokati ni mogel, tako je bil povit.

Ah, naš Krompirček! Da je tistikrat padel skozi dimnik v lonec, je bil kriv veter. Na današnji dan pa mu je poredni sonček eno zagodel. Radovednež je namreč tako zijal z modrega neba na koleselj, da je postalo debelemu krčmarju in botri Meti pošteno vroče. Dremavica se ju je prijemala. Pričela sta kinkati, da sama nista vedela kdaj. Krompirčka niso več držale roke varovancev in cula je pričela sumljivo plesati po naročju. Bog ne daj nesreče!

Menda je zares sam Krompirčkov angel varuh pripeljal mimo krošnjarja Blažeta. Možicelj je nosil koš, da se je komaj videl izpod njega. Nič čudnega, da je izrabil ugodno priliko in se obesil na voz. Boter in botra sta dremala, materi Špeluzi pa se na misel ni prišlo, da bi se ozrla.

"Dobro, da gospoda spi!" se

je smejal Blage in obenem ugibal: "Le kam se peljejo tako slovesno?"

Cula s Krompirčkom pa je enkrat le preveč poskočila in se znašla -- v krošnjarijevem košu... - - -

"Bog vama daj srečo, če se mislita poročiti!" je voščil Blaže Meti in krčmarju, seveda sam prisebi, ko se je začel voz ustavljati pred cerkvijo. Skočil je na tla in odšel svojo pot. Kaj nosi v košu, pa možak ni niti slutil.

Ko se je koleselj ustavil, sta boter in botra butnila z glavama skupaj, da se jima je kar zablistalo pred očmi. Kar hitro sta bila budna. Skočila šta z voza in hitela v cerkev, Špeluza pa je šla klicat gospoda župnika. Šele pri krstnem kamnu so opazili, da nimajo otroka.

Ti nesrečni Krompirček!

Špeluza najde Krompirčka

Krompirčka so torej pogrešili pri krstnem kamnu. Nihče pa ni vedel, kdaj in kje je izginil.

"Bog ne daj, da bi ga sam parkelj in še predno je bil krščen!" se je križala Špeluza. Hitela je z botrom in botro na koleselj in nazaj proti domu. Morda bodo le našli izgubljenega Krompirčka. - - -

"Krompirček nam je padel z voza. Ste ga morda vi našli, ljudje božji?" je med jokom klicala Špeluza mimoidočim.

"Krompirčka?" so se muzali ljudje, ki niso vedeli, da je tako ime otroku. Strašansko so se čudili, da se zanimajo za ubog izgubljen krompir.

Špeluza je skoraj obupavala. Trikrat so že prevozili pot od doma do cerkve in od cerkve do doma. Spraševali so ter gledali na desno in levo - zastonj! Nihče ni videl Krompirčka. Boter je godrnjal, Meta se je jezila, Špeluza je oštevala oba. Tako so se med glasnim preprirom peljali proti prismodalskemu trgu, da povprašajo še tam.

Bil je semanji dan in povsod polno pisane množice. Ker pa so bili Prismodalci sila pozabljivi ljudje, je ob taki priliki stal sredi trga oder, kjer so bili razstavljeni vsi po zadnjem sejmu najdeni predmeti. Poleg je stal birič in vračal stvari lastnikom, sicer pa jih prodajal na dražbi.

Semkaj so zavili naši trije znanci.

Špeluza je silila v možica ki je imel veliko medaljo na prsih: "Hej, gospod birič! Krompirček nam je padel z voza. Ga je morda kdo našel?"

"Krompirček? Koliko pa ga je bilo?" je vprašal birič.

Mater je skoraj ujezilo, da kaj takega sprašuje.

"En sam, gospod, en sam. Pa čisto majhen je bil ta moj Krompirček." je zavekala.

Tudi mož postave je besedo "Krompirček" napak razumel in se široko zarežal: "Baba prismojena! Za vsak piškav krompir naj vem, kaj?"

Špeluza je zakričala in z botro Meto skočila v biriča. Pošteno sta mu izdelali debelo butico za razžaljenje. Sam Bog ve, kako bi se vse končalo,

da ni tedaj priracal na oder krošnjar Blaže s svojim košem in hotel oddati nezaželjeno breme.

Možiček je puhnil iz pipice in se zasmel: "Kako ste neumni! Drugi ti lastnega otroka vsilijo v tuj koš, tu pa se hočete potolči za izgubljeni krompir."

Krošnjarju se je v trenutku razletel eden izmed najdenih dežnikov na glavi, tako je Špeluza vzrojila. Potem pa je zagledala v košu culo belih čipk: Segla je po njej in veselo zaklicala: "Moj Krompirček, moj izgubljeni Krompirček!"

Špeluza in mitničar

No, Krompirčka so končno le krstili. Fantek je živel odslej pod budnim materinim varstvom in rasel ter lezel na široko, da je bil skoraj v resnici podoben krompirčku. A Bog ne daj, da bi to kdo povedal Špeluzi! Še name bi se spravila, ako bi brala te vrstice.

Toda zašli smo vstran. Povedal bi Vam rad, kako se je Špeluza pričkala z mitničarjem.

Krompirčkova mati je imela njivo, ki je ležala izven obzidja prismodalske prestolnice. Mnogo dni v letu je prebila na njej. Nekoč je vzela s seboj tudi svojega paglavca. Ko pa ga je po končanem delu peljala na vozičku domov, je Krompirček zlezal v prazno košaro in se pokrtil z materinim predpasnikom.

"Hoj, ženska! Kaj pa pelješ v cajni?" je zaklical mitničar pri mestnih vratih.

Špeluza je peljala dalje in mu nič hudega sluteč zabrusila: "Nič. Moj Krompirček je v njej."

"In temu praviš nič? Kar hitro nazaj in tri grose!" je stekel možic za materjo.

"Krompirčka pa že ne dam!" je zakričala in kar najhitreje vlekla voziček za sabo. Mitničar pa za njo. Nastal je tak vik in krik, da je vse drlo skupaj.

"Denar ali pa cajno!" je vztrajal pri svojem prismodalski uradnik. Špeluza pa ga je na ves glas primerjala s samim ljudožrcem, če zaradi ubogega Krompirčka zahteva mitnino.

Fantiček v cajni je postal radoveden, kaj se godi okrog njega. Potegnil je predpasnik raz sebe in zaklical: "Klompil, klompil! . . ."

Vse se je smejalo, mitničar pa je osramočen in jezen izginil za mestna vrata. - - -

Poslej je imela Špeluza pred njim mir. V jeseni je vozila ves teden s svoje njive krompir v mesto, ne da bi enkrat samkrat plačala zanj mitnino. Pa še lagati se ji ni bilo treba. Samo "Krompirček je v cajni!" je zaklicala, pa se prismodalski mitničar se zmenil ni zanj, ampak ji je že od daleč pokazal jezik. . .

Krompirček gre v svet

Namenil sem se, dragi moji, pripovedovati o srečnih letih, ko je Krompirček trgal hlače na šolskih klopeh. Toda zdi se mi, da sem izgubil nekaj listov iz svoje pripovedne torbe, ali pa mi jih je vzel kdo

izmed radovednežev, ki ni mogel strpeti in počakati tiskanih zgodb. Če ga dobite, mu odmerite pravično kazen! Petdeset mimo ušes, nič več in nič manj mu jih ne privoščim.

Morda pa niso imeli v Prismodalah šole in zato ni v moji torbi ničesar o Krompirčkovem nabiranju učenosti. Če je to res, potem se odkrijem pred slehernim Prismodalcem. O toliki modrosti, da ji šole ni treba, pa zares že dolgo nisem slišal.

Naj bo že kakor hoče, Špeluza je bila kaj ponosna na svojega sinka. Res je prišla zaradi njegovega imena nemalokrat v zadrego, a to je ni motilo.

Staremu beraču Gobeždaču, ki je Krompirčku prerokoval šest zvrhanih košev sreče, je šla pri priče iskat klobaso v dimnik. "O, moj Krompirček bo slaven mož! Kar stojte Prismodale, še ni videlo sonce tako pametnega fanta. Če se mi posmehujejo zaradi njega, se mi zato, ker so mi nevoščljivi." se je Špeluza prepričevala.

Toda čimbolj je razmišljala o sinkovi sreči, tembolj ji je bilo jasno, da je za plotom domačega vrta ne bo mogel najti.

"Krompirček mora v svet! Bog vedi, za katerim voglom ga čaka sreča," si je dejala ter spekla veliko orehovo potico.

In Špeluza je poklicala sinka, mu obesila torbo preko ramen, vanjo pa položila potico in dobršen kos svinjine ter zašila počen groš.

"Tako sem sklenila, sinček

Krompirček: Sreča te čaka, ti pa doma paseš tistih mojih sedem zanikrnih kokoši. V svet moraš, saj prismodalska dežela ni naša njiva. Vse daljša in sirša je, da ji v treh dneh menda ne prideš do konca. Ko boš našel šest košev sreče, ki ti jih je prerokoval modri Gobeždač, se pa le spomni na svojo mater!!"

"Šest košev sreče!" je zamokkal Krompirček, "To pa ni karsibodi!" Ko je iz torbe zadišala potica in gnjat, ga ni več zadržalo. Skočil je čez prag in se pognal preko plota. Špeluza pa je gledala za njim in si brisala solzne oči: "Če se moj Krompirček ne bo vrnil v kočiji, z medaljo na prsih in polnim žepom čekinov, pa tudi nič ne rečem."

Krompirček pa je takoj za plotom pojužinal potico in gnjat...

Krompirček najde srečo

Krompirček jo je mahal po širni prismodalski deželi. Če ga je kdo vprašal, kam se mu tako mudi, mu je junaško povedal, da mora najti prerokovanih šest košev sreče. Dobro da ve, da čakajo nanj, a kje???

"Morda veste vi zanje?" je spraševal. Prismodalci pa so mu odkimavali in mu bili strašansko nevoščljivi.

Pa je zagledal Krompirček nekega dne Ribničana, ki je krepko koračil po cesti. Glej, glej! Pa ravno šest košev, novih in drugega v drugem, je nosil na hrbtu.

"Šest košev!..." je zažvižgal

kratkohlačnik. "Pa menda niso to koši moje sreče?"

In stopil je h krošnjarju ter ga pocukal za rokav: "Hej, očka, kam pa greste?"

"I, kam! Po svetu. Suho robo prodajam. To koši so vse moje bogastvo in vsa moja sreča," je po ribniško zavil mož.

Krompirčka je kar vznak vrglo. Saj se mu je zdelo, da je s temi koši v zvezi sreča.

"Pa ste prepričani, da je ta sreča vaša?" je vprašal nezapno.

Ribničan se je široko zasmel: "Ali si prismojen, ali pa ne pri zdravi pameti? Kaj ne bom vedel, saj sem jih sam delal. Lepe denarce bom dobil za koše."

"Krompirček je brž odparal počen groš in ga pomolil krošnjarju: "Prodajte srečo meni, očka! Tu je denar." Ribničan pa spet v smeh, da so se visoko naloženi koši sumljivo gugali na levo in desno, naprej in nazaj. Saj bi moral imeti Krompirček najmanj sto grošev, če bi si hotel kupiti srečo.

Pa ste se končno le dogovorila: Fant naj postane krošnjarjev nosač, pa mu bo odstopil zadnji koš.

"Bolje en koš sreče kakor nič" se je popraskal za ušesom Krompirček in se od veselja, da je rešil vsaj enega, zjokal.

Mnogo zemlje je potlačil Krompirček in se potil po svetu z Ribničanovo krošnjo. Ko pa sta končno prodala vseh pet košev, jo je z zadnjim srečen mahnil proti domu.

Špeluza je kriknila od presen-

ečenja, sinček Krompirček paje vrgel prazen koš z rame in objel svojo mamico: "Pet košev sreče mi je ušlo, enega sem pa le srečno prinesel domov. Juhu."

Špeluzo je sinček s svojo vrnitvijo in praznim košem v resnici razočaral.

"Ti moj nesrečni Krompirček! Zdaj pa vidim, da včasih tudi pametnega potegnemo. Le kdo te je navlekel s košem?" ga je pobožala po ščetinajstih laseh.

Fant je debelo gledal, kaj to pomeni. Ko pa je pričela mati z njegovim "košem sreče" nositi gnoj iz hleva, je le iztuhtal da je zastonj trgal podplate po prismodalski deželi.

"Nak! Svoje sreče pa zares ne bom pustil drugim!" se je namrdnil in jo sklenil znova poiskati.

Špeluza je Krompirčku znova napolnila torbo ter zašila vanjo počen groš. Trikrat ga je obrnila na dlani, potem pa ga je le žrtvovala v blagor in srečo sinku. Vsa solzna je gledala za Krompirčkom, ki je izginil za plotom in na mah pojužinal vse dobrote.

Dolgo je ze koračil kratkohllačnik in skoro žal mu je bilo, da je izpraznil torbo. Prišel je v gozd, nastopil je mrak in sledila mu je temna noč, on pa ni prišel se do nobene kočice. Zaskrbelo ga je, kje bo prenočil. Pa je končno le nekje v daljavi opazil svetlobo in se odpravil bliže.

"Kaj pa je to?" se je vprašal Krompirček in z odprtimi usti od začudenja gledal izza visoke praproti. Pod košatim

hrastom je sedelo okrog ognja šestero bradatih in črnogledih mož. Bili so roparji. Ravno so imeli posvet, kako bodo izropali kraljeve shrambe krompirja. Tisto leto se je namreč dež zarotil proti Prismodalcem in jim uničil ves krompir. Povsod ga je primanjkovalo, le kralj ga je imel dovolj.

“Brez skrbi si lahko, poglavar, krompirček nam ne bo ušel, saj ga takorekoč že v rokah držimo. To bo dober plen!” je pravil eden izmed roparjev ter pripravil s temi besedami našega Krompirčka ob ves pogum.

Ubožčka ni več vzdržalo v skrivališču.

“Me že imajo!” je zajavkal sam pri sebi, misleč da se menijo o njem, potem pa je skočil med zborovalce in padel na kolena: “Milost, milost, gospodje razbojniki! Potice in gnjati nimam več, da bi se me splačalo ubiti, počen groš pa vam z veseljem izročim.”

V kraljevih shrambah

In kaj je bilo potem?

Roparji so se režali, da je kar grmelo. Eden izmed njih pa je zagrabil Krompirčka za ramo in

in dejal: “Ho, ho, ho!...Kdo pa ti kaj hoče? Maramo za tvoj počen groš! Naš cilj je krompirček.”

“O jej, o jej! Samo pojedite me nikar, če vam ni samo za moj groš, ampak celo zame!...” se je pričel Krompirček še huje tresti. “Rad vam služim do smrti in še tri ure čez, samo nič zalega mi ne storite!”

Roparski poglavar je pokazal s kazalcem po čelu, češ: fantu malo manjka, ko vse besede obrača nase. Spodil je nepoklicanega od koder je prišel in Krompirček jo je hotel naglo odkuriti z nevarnega kraja. A za njim je zagrmel glas enega izmed razbojnikov: “Stoj! Vseeno bi te bilo škoda. Lahko te bomo porabili pri izropanju grajskih shramb krompirja.”

In tako je moral Krompirček hočeš-nočeš ostati v roparski družbi. - - -

Naslednjo noč se je vsa drhal odpravila v prismodalsko prstolnico. Srečno so prelezli obzidje kraljevega vrta in se splazili neopazeno do shramb. Bilo so dogovorjeni s stražo pri vratih, kjer so imeli za naropan krompir pripravljene štiri vozove.

Srečno so odprli težka okovana vrata. Iz varnosti so poslali najprej v shrambo - Krompirčka, ki je ves trepetajoč od strahu lezel po vseh štirih na prvi kup krompirja...

Razbojniki so kobacali za njim. Tedaj pa: joj! Krompirček kateremu se je podrl kup pod nogami, se je zapeljal s krompirjem vred v globino, da je votlo zabobnelo.

“Izdani smo!...Bežimo!...” Poglavar je zaklel in se z vso drhaljo pognal iz shrambe, le Krompirček je od strahu obsedel.

Razbojniki so zadnji trenutek prelezli obzidje in zbežali, kajti ropot je v resnici priklical kraljeve vojake. Hodili so okrog odprtih duri in se jezili

nad nočjo, ki je roparjem omogočila beg.

In prinesli so velik ključ ter hoteli zapreti shrambina vrata.

“Morda bi bilo dobro pogledati z lučjo po shrambah,” se je spomnil eden izmed prismodalskih vojakov.

“Kaj si ob pamet? Mogoče so notri razbojniki”, je dejal “najhrabrejši”.

Vsi so mu pritrdili. Da bo pa mogel poročati kralju, je pomolil konec nosu skozi spranjo med vrati in zaklical v temo: “Tu notri sme biti samo krompirček. Če je v shrambi kdo drugi, naj se oglasi in pride ven!”

Krompirčka je minil strah. “Saj je dejal, da smem biti v shrambi,” je obrnil stražarjeve besede nase in ni crnil besedice.

“---Nihče se ni oglasil.” je uradno ugotovil mož postave in zaklenil vrata. . .

Cudo prismodalskega dvora

Krompirčka je bilo v temnih kraljevih shrambah kar malo strah. Nekaj časa je tiho sedel med krompirjem, ko pa so začele okrog njega skakati in cviliti miške, ga je popadla groza. Hotel je iz kleti, toda vrata so bilo trdno zaklenjena. Hočeš-nočeš je moral ostati med krompirjem in miškami. Da bi pa premagal strah, je začel na vse grlo peti.

Seveda je s svojim glasom priklical stražarja, katerega kosmati obraz se je naenkrat prikazal v zamreženem oknu.

“Hoj, hoj! Kdo pa se oglašá v shrambah?” se je zadrhl robavš. “Krompirček.” je izza kupov odkritosrčno povedal ujetnik ter s svojim odgovorom stražarja tako presenetil, da se je kar sesedel in je helebarda glasno treščila na tlakovana tla.

“Bog se usmili! Kaj zna krompirček tudi peti?” je mož nejeverno vprašal in zopet posknil v temno shrambo.

“Seveda zna, pa še kako,” je odgovoril Krompirček in pričel znova kričati, da je votlo odmevalo med debelim zidovjem.

Stražar ni rekel ne bev ne mev, ampak je stekel naravnost v kraljev dvorec. Vso služincad je spravil pokonci in pripovedoval vnetim poslušalcem, da se je začel v shrambah oglasati krompir---

“Ali si že slišal? Krompir je začel peti,” je šlo od ust do ust. Po vsem gradu niso govorili o ničemer drugem kot o čudodelnem krompirju.

Vest je prišla tudi na uho kralju Prismodalju, ki se je takoj odpravil s spremstvom pred svoje shrambe, da se prepriča o resničnosti govornice. Pa mu je telesna straža komaj napravila prostor, toliko ljudstva se je že nabralo: od prvega ministra pa do zadnjega grajskega pastirčka, vsi so hoteli slišati, kako poje krompirček. . .

Krompirčku je dovolj

Vse je strmelo nad čudešom prismodalskega kraljestva, ki

je zaslovelo po svojem govorečem krompirju daleč naokoli. Vi, dragi moji, tega seveda ne pomnite. Toda le vprašajte svoje stare mamice, če jih se imate, pa vam bodo povedale, da so čule v mladih letih pripovedovati o pojočem krompirju.

Krompirček je živel v shrambi in se mastil z najrazličnejšimi jedili, ki so mu jih nastavljali na okno. Že takoj drugi dan je namreč povedal kralju, da ima tudi usta in želodček, ki ljubi čim več in čim boljše. Začudenje je bilo še večje. Odslej je dobival vsak dan tokiko, da mu je ostajalo. Seveda se poslušalcem ni upal

pokazati, ker se je bal, da ga bodo spoznali za tatu in kaznovali.

Sam kralj Prismodalj je hodil poslušat Krompirčka pred svoje shrambe, ki so bile zaradi varnosti vedno trikrat zaklenjene in trikrat zastražene. Mož se je vsakokrat zjokal od ganotja da se vse to čudo dogaja prav v njegovi deželi.

Toda Krompirčku se je začelo tožiti po materi Špeluzi in toplem sončku. Tudi debeliti se je pričel tako zelo, da je bil okrogel kot žoga. Sivi njegove oblekce so pričeli sumljivo pokati, če se je le premaknil. Zato pa je Krompirček lepega dne, ko ga je zopet

Na levi: NOVOMAŠNIK Rev. Justin Pierce, S.D.S., je bil posvečen v St. Nazianz, Wisconsin, in je daroval svojo prvo slovesno sveto mašo v nedeljo 13. junija, 1948, v cerkvi Marije Vnebozete v Collinwoodu, Ohio. Na desni: NOVOMAŠNIK, Rev. John Golobich, ki je pel svojo prvo slovesno mašo en teden prej v cerkvi sv. Antona v Ely, Minnesota. Se sliši, da iz iste fare bodo novomašniku naslednja tri leta sledili še trije novomašniki - Bog daj!

obiskal kralj, pomolil skozi okno svojo debelo glavo ter povedal presenečenim obiskovalcem: "Zdaj mi je pa že dovolj! Če me res hočete imeti vedno zaprtega v kleti, mi vsaj pripravite novo obleko. Veš sem že strgan."

To je bilo vika in krika...

Krompirček – minister

In tako je ves prismođalski dvor spoznal, kako ga je Krompirček potegnil. Dvorne dame so vihale svoje nosove in kraljevi svetovalci so postali rdeči od jeze in sramu. Hrabri vojaki so ob misli, da so toliko časa redili v shrambi navadnega potepuha, pričeli mrsiti obrvi in se glasno jeziti.

Krompirčku je bilo skoro žal, da se je izdal. Navsezadnje bo prišel se na vislice. Uboga mati Špeluza!

Toda naenkrat so temni oblaki izginili. Kralj Prismođalj se je pričel namreč tako smeјati, kakor bi orehe stresal. Kar za trebuh se je moral držati.

"Ha, ha, ha!...Ta nas je pa zares pošteno navlekel!..." je končno izdaval iz sebe. "Ni vsak tako moder, da ukani samega prismođalskega kralja. Ha, ha, ha!..."

Kaj je hotelo visoko spremstvo? "Če se kralj smeјe, se moramo še mi!" so si mislili vsi skupaj in vsak zase. In tako je kmalu vse dvorišče pred shrambami odmevalo od

Na levi: NOVOMAŠNIK Rev. Albert Adamič je bil posvečen 8. maja v Mundelein, Illinois, in je daroval svojo prvo slovesno mašo naslednji dan v cerkvi sv. Jožefa v Joliet, Illinois. Sedaj je kaplan v fari Matere Božje v Waukeganu. Na desni: NOVOMAŠNIK Rev. Lewis Furlan, O.S.A., je pa pel svojo prvo mašo zgodaj v 1948 v Little Falls, New York, in jo ponovil pozneje v cerkvi sv. Lavrenca v Clevelandu, kjer ima sorodnike in prijatelje.

veselega smeha. Še malo, pa bi vsi utonili v lastnih solzah..

Krompirčka je pri vsem tem minil strah. Ko so na kraljevo povelje zavrteli trikrat ključ v vratih in jih premaknili na zarjavelih tečajih, se je med glasnim smehom privalil iz svoje ječe. Debeluh se je komaj stlačil med podboji.

In kaj je bilo potem? – Kralj je objel "modrega" Krompirčka ter mu dejal ves ginjen: "Ti si zares najpametnejši med vsemi Prismodalci. Odslej boš moj prvi minister!"

Krompirček je dobil pri priči frak in cilindar ter zlato zvezdo na prsi. Tak se je peljal domov po mater Špeluzo, ki je od sreče skoraj odmedlela.

Mimogrede povedano, so morali kočiji okovati kolesa, ker bi se sicer vsled Krompirčkove teže gotovo sesedla.

Odslej sta naš Krompirček in njegova mati Špeluza prebivala na kraljevem dvoru.

Krompirček pa je še dolgo, dolgo nosil ministrski cilindar in trebušček. ...

S tem bi morali, dragi moji, zgodbe končati. Da pa bom imel odslej pred vami mir, vam hočem povedati Krompirčkovo zgodbo prav do konca. Potem pa za pik!

Nekega dne se je kralj Prismodalj preobjedel pohanih piščan-

cev. Nič več mu niso šli v slast. Kaj pa zdaj? Mislil je in mislil, kaj naj bi jedel, in si je končno vtepel v svojo prismodalsko butico, da mora dobiti na mizo krompir - in samo krompir!

In dal je poklicati grajskega kuharja Trebuharja.

"Nič več ne maram pohanih pišk. Skuhaj mi krompirčka!" je ukazal.

Kuhar se ni dobro razumel z ministrom, ker mu je sladkosnednež vedno vse lonce polizal. Še ni pozabil, kako ga je nekoč redil v kleti. Mari naj bi kralj tistikrat njega povišal v ministra, saj mu je v tridesetih letih samo trinajst loncev pobil.

"Kaj mi mar, kakšen krompir je mislil kralj!" se je smejal hudobnež in napravil načrt.

Ko je prišel krompirček zopet lizat kuhinjske posode, ga je kuhar prekucnil z glavo naprej v največji grajski lonec!

Ubogi Krompirček! Bog si ga vedi, katera čarovnica ti je ukradla tiste prerokovane koše sreče!

Kralju je bilo strašansko hudo, ko je vedel za "zmoto." Toda bilo je prepozno. Hudobni kuhar je dobil zasluženo kazen, za ministrom Krompirčkom pa vse Prismodale v znak žalosti sedem dni niso jedle krompirja.

Dragi, zdaj pa zares: pika!

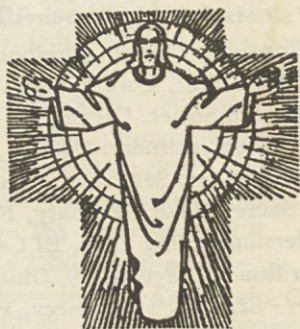
Naslovnik Naših Duhovnikov

- ADAMIC, Rev. A. - 520 W. 10th St., Waukegan, Illinois.
AMBROZIC, Rev. Bernard. - Holy Family Church, Willard, Wisconsin.
BANDI, Rev. Bonaventure, O.S.B. - Holy Cross Abbey, Canon City, Colorado.
BARAGA, Rev. Francis - 6019 Glass Avenue, Cleveland 3, Ohio.
BASNIK, Rev. Alban, O.S.B. - 550 Cowan Avenue, Jeanette, Pa.
BAZNIK, Rev. Louis B. (Capt.) - Branch U.S.D.B., Milwaukee 9, Wisconsin.
BLAZIC, Rev. J. - 61 N. Mt. Vernon Avenue, Uniontown, Pa.
BLENKUSH, Rev. Matija - 632 Julian St., Denver, Colorado.
BOGOLIN, Rev. Leonard, O.F.M. - 1852 W. 22nd Place, Chicago 8, Illinois.
BOMBACH, Rev. Anthony - 881 E. 222nd Street, Euclid, Ohio.
BORGOLA, Rev. Bonaventure, O.F.M. - 9546 Ewing Ave., Chicago 17, Illinois.
BUTALA, Rev. Matija - 416 N. Chicago Street, Joliet, Illinois.
CADONIC, Rev. Walter - 4772 Felton Street, San Diego, California.
CAGRAN, Rev. Joseph, O.F.M. - 416 East 5th Street, Bethlehem, Pa.
CELESNIK, Rev. Joseph - 4697 West 130th Street, Cleveland 11, Ohio.
CEPON, Rev. Michael - 2215 Irving Park Road, Chicago 18, Illinois.
CHERNE, Rev. James - St. Nicholas Hospital, Sheboygan, Wisconsin.
CIMPERMAN, Rev. Victor - 15519 Holmes Avenue, Cleveland 10, Ohio.
DEMŠAR, Rev. Ferdinand - 995 Melrose Avenue, Ambridge, Pa.
ESTOK, Rev. Gabriel, O.F.M. - 386 Geneva Avenue, Highland Park, Michigan.
FARKAS, Rev. Andrej, S.C., S.T.D. - Box 299, Pino Alto, Aptos, California.
FERKULJ, Rev. Joseph - St. Mary's Church, Pawnee, Illinois.
FERLIC, Rev. Ciril, S.G. - Salesians, West Haverstraw, N.Y.
FERLIN, Rev. John O.F.M. - St. Mary's Seminary, Lemont, Illinois.
FLAJNIK, Rev. John, O.C. - 6428 S. Dante Avenue, Chicago, Illinois.
FURLAN, Rev. Lewis, O.S.A. - Atonement Fathers, Washington, D.C.
GABRENJA, Rev. Edward, O.F.M. - 386 Geneva Avenue, Highland Park, Mich.
GABROVSEK, Rev. Franc - 829 West Mineral Street, Milwaukee, Wisconsin.
GAMM, Rev. Joseph - 708 Monroe Street N.E., Washington, D.C.
GERMOVNIK, Rev. Franc - 247 Felisa Street, San Antonio, Texas.
GNIDICA, Rev. Daniel, O.S.B. - 217 East Mesa Avenue, Pueblo, Colorado.
GNIDOVEC, Rev. Albin - 633 Bridger Avenue, Rock Springs, Wyoming.
GODINA, Rev. Mirko, O.F.M.Conv. - 315 E. 22nd St., Chicago Heights, Illinois.
GOLOB, Rev. Michael - 450 Pine Street, Bridgeport, Conn.
GOLOB, Rev. Joseph, O.S.B. - St. Martin's Abbey, Lacey, Washington.
GOLOBIC, Rev. Herman, O.C. - 396 N. Broadway, Leavenworth, Kansas.
GOLOBICH, Rev. John J. - Ely, Minnesota.
GRABRIAN, Rev. Nicholas, O.S.M. - Our Lady of Sorrows, Ladysmith, Wis.
GRABRIAN, Rev. Joseph, O.S.M. - 22 Carteret Avenue, Carteret, New Jersey.

GRABRIAN, Rev. Victor, O.S.M. - 3121 Jackson Blvd., Chicago, Illinois.
 GRUDEN, Rev. John - 548 Lafond Street, St. Paul, Minnesota.
 HANJSEK, Rev. Odilo, O.F.M., Holy Family Church, Willard, Wisconsin
 HELIODOR, Rev. Mejak - 247 Orchard Street, Kansas City, Kansas.
 HITI, Rev. M. J. - 520 West 10th Street, Waukegan, Illinois.
 HOGE, Very Rev. Benedict, O.F.M. - St. Mary's Seminary, Lemont, Illinois.
 HOGE, Rev. Thomas, O.F.M. - 62 St. Mark's Place, New York, N.Y.
 HOMAR, Rev. Roman, O.S.B. - M. H. Redeemer Church, Ogema, Minnesota.
 HRIBAR, Rt. Rev. Vitus - 15519 Holmes Avenue, Cleveland, Ohio.
 JAGER, Rev. Matija - 264 15th Street N.W., Barberton, Ohio.
 JENKO, Rev. Aloysius - 344 East 104th Street, New York, N.Y.
 JERSHE, Rev. John - St. Martin's Church, Tower, Minnesota.
 JEVNIK, Rev. F. A. - 741 Delaware Street, Forest City, Pa.
 JOST, Rev. K., O.S.M. - 11812 Avenue L, South Chicago, Illinois.
 JUDNICH, Rev. John - 4672 Pearl Street, Denver, Colorado.
 JUDNICH, Rev. Joseph - 5040 70th Street, San Diego 5, California.
 JURANOVIC, Rev. Al. - Benson Ave. & Bay 20th, Brooklyn, N.Y.
 KASSOVEC, Rev. Stephen - 542 Crosat Street, La Salle, Illinois.
 KAMIN, Rev. John J. - Bentley Creek, Pa. - R.F.D. 2, Wellsburg, N.Y.
 KAUSEK, Rev. John - Box 133, Hill City, Minnesota.
 KEBE, Rev. Matija - 223 57th Street, Pittsburgh, Pa.
 KNIFIC, Rev. Franc, S.C. S.T.D. - Box 299, Pino Alto, Aptos, California.
 KOLMAN, Rev. M. - 542 Crosat Street, La Salle, Illinois.
 KOREN, Rev. Louis - 820 New Jersey Avenue, Sheboygan, Wisconsin.
 KRALJIC, Rt. Rev. Janez - Sacred Heart Church, Warsaw, Illinois.
 KRIZEK, Rev. John, S.J. - R. 1 Box 383A, Los Varos, Trinidad, Colorado.
 KUZMA, Rev. George - 416 North Chicago Street, Joliet, Illinois.
 LANGERHOLZ, Rev. Kalist, O.F.M. - St. Mary's Seminary, Lemont, Illinois.
 LATTJAK, Rev. Clement, O.F.M. - St. Mary's Seminary, Lemont, Illinois.
 LEKAN, Rev. M., S.M. - 2605 Woodburn, Cincinnati, Ohio.
 LOCNIKAR, Rev. Julius, O.S.B. - Assumption Abbet, Richardton, N. Dakota.
 MACEK, Rev. Rudolph - 235 Glen Street, Glen Cove, L.I., New York.
 MADIC, Rev. Aloysius, O.F.M. - St. Mary's Seminary, Lemont, Illinois.
 MADIC, Rev. Charles, O.F.M. - St. Mary's Seminary, Lemont, Illinois.
 MARINSHEK, Rev. Marcellus, O.F.M. - 62 St. Mark's Place, New York 3, N.Y.
 MAZIR, Rev. Francis - R.R. 2, Siegel, Illinois.
 MEDIN, Rev. Joseph - Hyde Park Hotel, Chicago, Illinois.
 MIHELIC, Rev. Francis - St. Anthony's Church, Ely, Minn.
 MERKUN, Rev. Anton - 264 15th Street N.W., Barberton, Ohio.
 MISSIA, Rev. Francis - 2200 Grand Avenue, St. Paul, Minnesota.
 NOVAK, Rev. John - Mary Help of Christians Church, Greenwood, Wisconsin.
 NOVITT, Rev. Leo, O.F.M. - St. Mary's Seminary, Lemont, Illinois.
 OKORN, Rev. Klavdij, O.F.M. - 1852 West 22nd Place, Chicago 8, Illinois
 OMAN, Rev. Edwin, - R. 1, St. Joseph, Minnesota.
 OMAN, Rt. Rev. John J. - 3547 East 80th Street, Cleveland, Ohio.

OZIMEK, Rev. Joseph - 15519 Holmes Avenue, Cleveland, Ohio.
 PAKIZ, Rev. Rudolph - St. James Church, West Duluth, Minnesota.
 PAPESH, Rev. Francis - 26 Montezuma Avenue, Cortez, Colorado.
 PAPEZ, Rev. Michael - 610 99th Avenue West, Duluth 8, Minnesota.
 PAVEL, Rev. Alfonz, S.C. - Salesian House of Studies, Richmond, Calif.
 PETERNEL, Rev. Warren, O.F.M. - Para Mission, Peru, Brazil.
 PETRASIC, Rev. Martin - 5912 South 36th Street, Omaha, Nebraska.
 PETRIC, Rev. Pius, O.F.M. - 464 Decker Avenue, Johnstown, Pa.
 PIERCE, Rev. Justin A. S.D.S. - Salvatorian Fathers, St. Nazianz, Wis.
 PIRNAT, Rev. Alojzij - 307 Adams Street, Eveleth, Minnesota.
 PIRNAT, Rt. Rev. John - 405 Adler Street, Anaconda, Montana.
 PIRNAT, Rev. Michael - 1901 Leatherwood Avenue, Butte, Montana.
 PLAZNIK, Rev. John - Box 297, Morris, Illinois.
 PODGORSEK, Rev. Hyacinth, O.F.M. - 386 Geneva Avenue, Highland Park, Mich.
 PONIKVAR, Rt. Rev. B. J. - 6019 Glass Avenue, Cleveland, Ohio.
 POTOČNIK, Rev. Aloysius, O.S.B. - Box 315, Canon City, Colorado.
 POZEK, Rev. F., LL.D. - P.O. R. 1, New Ulm, Minnesota.
 PRAH, Rev. John, O.C.D. - Holy Hill, P.O. Hubertus, Wisconsin.
 PRAZNIK, Rev. F. - 3547 East 80th Street, Cleveland 5, Ohio.
 PUCKO, Rev. Janez, S.C. - Box 91, Huttonsville, West Virginia.
 ROGAN, Rev. Richard, O.F.M. - 386 Geneva Avenue, Highland Park, Michigan.
 ROGEL, Rev. Michael - Immac. Concep. Church, Deer Lodge, Montana.
 RUS, Rev. Gabriel, O.S.M. - St. John Normal School, Dayton, Ohio.
 SAVINSEK, Rev. Stephen, O.F.M.Conv. - 330 E. 45th Ave., Gary, Indiana.
 SCHERINGER, Rev. Francis - Sacred Heart Rectory, L'Anse, Michigan.
 SCHIFFRER, Rev. John - St. Joseph's Church, Chisholm, Minnesota.
 SCHIFFRER, Rev. Valentine - St. Mark's Church, Shakopee, Minnesota.
 SCHWEIGER, Rev. Francis - St. Joseph's Church, Gilbert, Minnesota.
 SEDEJ, Rev. Francis - St. Bridget's Church, Greaney, Minnesota.
 SELAK, Rev. Jerome, O.F.M. - 1852 West 22nd Place, Chicago, Illinois.
 SETNICAR, Rev. Math., S.T.D., 1210 S. 61st Street, West Allis, Wisconsin.
 SHIRCEL, Rev. Cyril, O.F.M., Ph.D. - St. Mary's Seminary, Lemont, Ill.
 SIMCIC, Rev. Jozef, S.C. - St. Francis School, Watsonville, California.
 SKUMAVEC, Rev. Michael - St. Joseph's Church, Chisholm, Minnesota.
 SLAJE, Rev. Milan - 1709 East 31st Street, Lorain, Ohio.
 SLAPSAK, Rev. Julij - 3547 East 80th Street, Cleveland, Ohio.
 SMERKE, Rev. Frank, O.S.C. - Crosier Seminary, Onamia, Minnesota.
 SMERKE, Rev. John, O.S.C. - Sacred Heart Seminary, Fort Wayne, Indiana.
 SMERKE, Rev. Joseph, O.S.C. - Sacred Heart Seminary, Fort Wayne, Ind.
 SNOJ, Rev. Jozef - St. Francis Seminary, Box 1118, El Cajon, California.
 SODJA, Rev. Maks - 3381 Fulton Road, Cleveland 9, Ohio.
 SOKLIC, Rev. Anton, C.M., S.T.D. - St. Mary's Seminary, Perryville, Mo.
 SPEHAR, Rev. George - 424 West 2nd Street, Leadville, Colorado.
 SPRAJČER, Rev. Peter - St. Joseph's Church, Calumet, Michigan.
 SREBERNAK, Rev. Frank - 2701 Chicago Blvd., Detroit, Michigan.
 STARESINIC, Rev. Edbert, O. Carm. - 6410 Dante Ave., Chicago 37, Ill.

STARESINIC, Rev. Nicholas, O. Carm. - 29 N. Boradway, Joliet, Ill.
 STEFANIC, Rev. J.A. - 2415 Mahoning Road, Canton, Ohio.
 STEPANICH, Rev. Martin, O.F.M., S.T.D. - St. Mary's Seminary, Lemont, Ill.
 STERBENTZ, Rev. Ralph - St. John Baptist Church, Garden, Michigan.
 STRAGISHER, Rev. Henry - 34 James Street, Keyser, West Virginia.
 STRAGISHER, Rev. Raphael, O.F.M. - 464 Decker Avenue, Johnstown, Pa.
 STUKEL, Rev. J. - 6001 S. Marshfield Avenue, Chicago, Illinois.
 SUSTERSICH, Rev. Stefan, O.S.B. - Holy Cross Abbey, Canon City, Colo.
 SVETE, Rev. Andrew, O.F.M. - St. Mary's Seminary, Lemont, Illinois.
 SVETE, Rev. Augustine, O.F.M. - 464 Decker Avenue, Johnstown, Pa.
 TARMAN, Rev. William - P.O. R. 2, Foley, Minnesota.
 TKALEC, Rev. Ivan, S.C. - St. Francis School, Watsonville, California.
 TOMAZIC, Rev. Anthony - St. Jude's Seminary, Momence, Illinois.
 TOMC, Rev. Victor - 6019 Glass Avenue, Cleveland, Ohio.
 TRINKO, Rev. John V., O.F.M. - St. Mary's Seminary, Lemont, Illinois.
 TROBEC, Rev. Joseph - St. Andrew's Church, Elk River, Minnesota.
 TRUNK, Rev. G. J. - 245 Linden Avenue, San Francisco, California.
 URANKAR, Rev. Alexander, O.F.M. - 9546 Ewing Avenue, Chicago 17, Ill.
 VERHUNEC, Rev. J. - 326 Munson Avenue, McKees Rock, Pennsylvania.
 VIRANT, Rev. Ludwig - 555 Lake Street, Madison, Ohio.
 VODUSEK, Rev. Vital - 245 Linden Avenue, San Francisco, California.
 YAKES, Rev. William - 2040 14th Street, Detroit, Michigan.
 YAKSIC, Rev. Michael - Holy Ghost Apostolic College, Cornwells Heights, Pa.
 ZAGAR, Rev. Albert - 24 Maryland Avenue, Pittsburgh, Pennsylvania.
 ZAKRAJSEK, Rev. Casimir, O.F.M. - St. Mary's Seminary, Lemont, Illinois.
 ZAPLOTNIK, Rt. Rev. John, J.C.D. - Holy Family Church, Lindsay, Neb.
 ZELEZNIKAR, Rev. Michael - Sacred Heart Church, Warsaw, Illinois.
 ZLOGAR, Rev. William, O.F.M. - 464 Decker Avenue, Johnstown, Pa.
 ZUPAN, Rev. Cyril, O.S.B. - Box 315, Canon City, Colorado.
 ZUPAN, Rev. Peter, O.S.B. - 144 Church Street, St. Mary's, Pa.

VSEBINA KOLEDARJA

Koledarski del	Stran 3
Naše cerkve po Ameriki	32
Temelj svetovnega miru	71
Dr. Anton Soklič, C.M.	
Kip Svobode	86
Janez Žužek, misijonar v Minnesoti	88
Dr. Janez L. Zaplotnik	
Sveta Kri ... legenda	107
Srečko Selivec	
Marijini Golobi	123
P. Kalist, O.F.M.	
Praznovanje Božiča	126
P. Klavdij, O.F.M.	
Fatimski čudež v slikah	138
P. Klavdij, O.F.M.	
Svobodna ženska - zgledna Mrs. Luce	140
P. Vianej C.F.M.	
Krompirčkove zgodbe	146
Fr. Bazilij, O.F.M.	
Naslovnik naših duhovnikov	157

